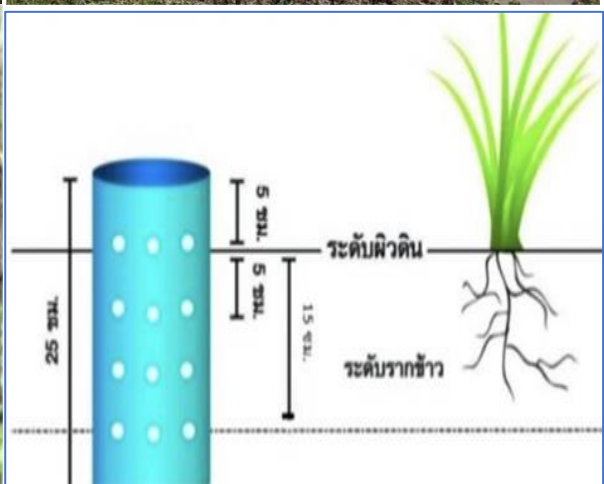

โครงการขยายผลการทำนาปรัง เปียกสลับแห้ง เพื่อลดการใช้น้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ

โดย
ส่วนยุทธศาสตร์
ส่วนการใช้น้ำชลประทาน
สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา
กรมชลประทาน

เอกสารดาวน์โหลด

คำนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีความผันผวนเป็นอย่างมาก ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อการบริหารจัดการน้ำของประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อการตอบสนองความต้องการน้ำในทุกภาคส่วน โดยการใช้น้ำชลประทานเพื่อการทำนาเป็นการใช้น้ำในปริมาณมากและมีผลกระทบต่อจนเป็นอุปสรรคโดยตรงต่อการพัฒนาแหล่งน้ำและการบริหารจัดการน้ำชลประทานเพื่อการใช้ของทุกภาคส่วนในประเทศ โดยทางออกหนึ่ง คือ การพัฒนาและขยายผลวิธีการใช้น้ำชลประทานเพื่อการทำนามีประสิทธิภาพและลดปริมาณการสูญเสีย น้ำ ทั้งนี้ การปลูกข้าวในแปลงนาแบบวิธีประหยัดน้ำ (Water-saving Irrigation Techniques) หรือวิธีให้น้ำแบบเปียกสลับแห้ง (Alternated Wetting and Drying Method; AWD) จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ ลดการสูญเสีย และลดการปล่อยก๊าซมีเทนสู่การทำนาที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ในปี 2558 กรมชลประทาน ร่วมกับ THAICID และเครือข่าย INWEPF สำนักบริหารจัดการน้ำ และอุทกวิทยา และบริษัทสยามคูโบต้าคอร์ปอเรชั่น ได้ร่วมดำเนินโครงการ “การทำนาเปียกสลับแห้ง แก่แปลงข้าว” ซึ่งคณะดำเนินงานนาเปียกสลับแห้งของกรมชลประทานได้ดำเนินการทดลองในโครงการนำร่อง 4 โครงการ ได้แก่ โครงการชลประทานเชียงใหม่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่แตง สำนักชลประทานที่ 1 โครงการชลประทานอุบลราชธานี และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโดมน้อย สำนักชลประทานที่ 7

ในปี 2561 การขยายผลในระดับประเทศจึงเกิดขึ้น ภายใต้โครงการ Thai Rice NAMA ที่รัฐบาลไทยได้รับทุนจาก NAMA Facility เพื่อขยายผลโดยมีเป้าหมายพื้นที่ 2.8 ล้านไร่ ให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2566 โดยมีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นเจ้าภาพ และกรมชลประทานและ INWEPF Thai ร่วมเป็นคณะทำงาน ซึ่งการดำเนินงานนำไปสู่การขยายผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมระดับประเทศ ภายใต้โครงการ Thai Rice NAMA ที่เป็นโครงการที่รัฐบาลไทยได้รับทุนจาก NAMA Facility

ในปี 2567 กรมชลประทาน ร่วมกับ THAICID และ INWEPF ขยายผล 'การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง' เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของไทยและของโลก โดยแนวทางการส่งเสริมการทำนาเปียกสลับแห้ง เป็นการประหยัดน้ำ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ลดต้นทุน และเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรด้วยการขายคาร์บอนเครดิต สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มุ่งเน้น "ทำน้อย แต่ได้มาก" โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

ปี 2568 อธช. ได้ประกาศนโยบาย RID UNITED ภายใต้แนวคิด "ร่วมกันสร้างความมั่นคงด้านน้ำอย่างยั่งยืน" ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกรมชลประทาน ให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ กรมชลประทาน 20 ปี โดยเฉพาะนโยบายที่ 2 บริหารจัดการน้ำ ป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำ บนพื้นฐานข้อมูลที่ชัดเจน แนวทางที่ 17 และนโยบายที่ 3 ปฏิบัติการเชิงรุก เพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีในทุกภาคส่วนต่องานชลประทาน แนวทางที่ 21 และ 22 ซึ่งให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำ และการสร้างความร่วมมือ การขยายผลการทำนาแบบเปียกสลับแห้ง (AWD) ของกรมชลประทาน จึงเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ขับเคลื่อน RID UNITED ตามแนวทางที่ 17, 21 และ 22 เพื่อสร้างความมั่นคงด้านน้ำและการพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศไทยอย่างยั่งยืน

คณะฯ ผู้จัดทำ

เมษายน 2568

สารบัญ

	หน้า
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์	5
3. พื้นที่เป้าหมาย	5
4. ระยะเวลาในการดำเนินการ	5
5. งบประมาณที่ใช้	5
6. แผนและแนวทางการดำเนินการ	6
7. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ	9
8. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับประโยชน์	9
9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
10. สถานที่ติดต่อรายละเอียด	10
11. วิธีการทำนาเปียกสลับแห้ง	12
12. แปลงทดลอง 4 ภาค	14
13. อุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น/มาตรการที่ต้องการจากภาครัฐ	16
14. การหา Carbon Credit	16
15. ภาคผนวก	
- ภาคผนวก ก พื้นที่ขยายผล นาปรัง เปียกสลับแห้งที่ได้รับการคัดเลือก ปี 67/68, 68/69, 69/70	18
- ภาคผนวก ข การคาดการณ์การขยายผลนาปรังเปียกสลับแห้ง ของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ และอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง	19
- ภาคผนวก ค การคาดการณ์การขยายผลนาปรังเปียกสลับแห้ง ของโครงการรับน้ำต่อเนื่องที่ไม่แหล่งน้ำเป็นของตนเอง เช่น ฝาย สถานีสูบน้ำฯ	20
- ภาคผนวก ง โครงการเพิ่มศักยภาพการปลูกข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ (Thai Rice GCF ขยายผลจาก Thai Rice NAMA)	21
- ภาคผนวก จ ผลการดำเนินงานโครงการเปียกสลับแห้ง ฤดูแล้ง ปี 2567/2568	22

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นาย สุริยพล นุชนองค์
นาย วัชร เสือดี
นาย เดช เล็กวิชัย
นาย ธเนศร์ สมบูรณ์

อธิบดีกรมชลประทาน
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบำรุงรักษา
รองอธิบดีฝ่ายบำรุงรักษา
ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา

คณะผู้จัดทำ

นาย วิภาพ ทิมสุวรรณ
นาย คณิต โชติกะ
นาย โยธิน สังข์ทอง
นาย วิทิต เดชพิทยานันท์
นาย กิตวชิร ตาไผ่

ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์
ผู้อำนวยการส่วนการใช้น้ำชลประทาน
หัวหน้าฝ่ายสถิติการใช้น้ำชลประทาน
วิศวกรชลประทาน สบอ.
วิศวกรชลประทาน สบอ.

“โครงการขยายผลการทำนาปรังเปียกสลับแห้ง เพื่อลดการใช้น้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ ปี 2567/2568”

1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงสภาวะของสภาพภูมิอากาศมีความผันผวนเป็นอย่างมากซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อการบริหารจัดการน้ำของประเทศไทย จะเห็นได้ว่าความไม่แน่นอนของสภาวะของสภาพภูมิอากาศมีผลต่อทรัพยากรน้ำเป็นอย่างมาก ส่งผลกระทบต่อการตอบสนองความต้องการน้ำในภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ ภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม อุปโภคบริโภค และรักษาระบบนิเวศน์ ซึ่งอาชีพของประชากรของประเทศไทยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยผลจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ส่งผลให้น้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำหรือเขื่อนต่างๆ ลดน้อยลง และไม่เพียงพอต่อความต้องการของภาคเกษตร โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยเกิดวิกฤตฝนแล้ง เกิดปัญหาต้นข้าวแห้งตายในหลายๆ พื้นที่ ชาวบ้านแย่งกันใช้น้ำชลประทาน น้ำประปามีไม่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค ปัญหาน้ำเค็มรุกกล้า เป็นต้น ดังนั้นการเตรียมความพร้อมและการปรับตัวเพื่อบรรเทาปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่สำคัญประการหนึ่งต่อการบริหารจัดการน้ำในภาคการเกษตรของประเทศไทย คือ การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและลดปริมาณการสูญเสียทรัพยากรน้ำที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้การใช้น้ำเกิดประโยชน์สูงสุด

การใช้น้ำชลประทานเพื่อการทำนาเป็นการใช้น้ำในปริมาณมากและมีผลกระทบและเป็นอุปสรรคโดยตรงต่อการพัฒนาแหล่งน้ำและการบริหารจัดการน้ำชลประทานเพื่อทุกภาคส่วนของประเทศ ซึ่งทางออกหนึ่งคือ การพัฒนาและขยายผลวิธีการใช้น้ำชลประทานเพื่อการทำนามีประสิทธิภาพ เพื่อลดปริมาณการสูญเสีย ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีโดยตรงต่อการพัฒนาแหล่งน้ำในอนาคตที่เป็นไปได้มากขึ้น เนื่องจากผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ลดลง และผลดีต่อการบริหารจัดการน้ำ เนื่องจาก มีปริมาณน้ำเหลือจากการใช้น้ำที่ลดลง สามารถเพิ่มพื้นที่เพาะปลูก ลดความขัดแย้งในการใช้น้ำของภาคส่วนต่าง ๆ

การค้นหาคำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่เหมาะสมเพื่อลดการใช้น้ำในการทำนาและยังคงผลผลิตเท่าเดิมหรือมากขึ้นจึงเป็นเรื่องจำเป็น งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศจึงเกิดขึ้นอย่างหลากหลาย ซึ่งการทำนาโดยใช้วิธีการเปียกสลับแห้งเป็นวิธีการหนึ่งที่ได้รับการยอมรับ ในงานวิจัยประเทศไทย และได้ผลของการประหยัดน้ำประมาณ 25-30 เปอร์เซ็นต์ ผลผลิตที่ได้รับเท่าหรือสูงกว่าเดิม ประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากต้นข้าวแข็งแรงขึ้น ค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำเข้าในแปลงนาลดลง การใช้น้ำปุ๋ยและยาฆ่าแมลงลดลงซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของเกษตรกร และสร้างความน่าสนใจในการรับช่วงต่ออาชีพเกษตรกรของเยาวชน

รุ่นหลัง ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมและระบบชลประทานที่รัฐบาลได้ลงทุนไปไม่สูญหายไปในอนาคต อีกทั้งการลดก๊าซมีเทนที่เป็นผลจากการทำนาแบบเปียกสลับแห้งยังเป็นที่สนใจในเวทีโลกอีกด้วย

การใช้น้ำจริงของเกษตรกรในช่วงต่างๆ อาจสูงกว่าความต้องการใช้น้ำจริงของข้าว ซึ่งการใช้น้ำแบบท่วมขังก่อให้เกิดการสูญเสียน้ำประมาณ 50-80% ของปริมาณน้ำชลประทานที่จัดสรร (Sharma, 1989) โดยเฉพาะพื้นที่ทำนาในเขตชลประทาน อาจมีการทำนาจำนวน 3 ครั้งต่อปี ได้แก่ นาปรัง 2 ครั้ง (ฤดูแล้ง) และนาปี 1 ครั้ง (ฤดูฝน) รวมทั้งมีแนวโน้มการทำนามากขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น ปริมาณน้ำที่สูญเสียไปจึงมีจำนวนมาก จากปัญหาดังกล่าวได้มีการศึกษาการจัดการน้ำชลประทานแบบต่างๆ ได้แก่ Wu (1998) ได้ทดลองการใช้น้ำแบบ Shallowness, Wetness and Drying ในปี 2535-2536 ในนาข้าวประเทศจีนโดยให้น้ำท่วมขังที่ช่วงการเจริญต่าง ๆ ของพืชที่ระดับต่างกัน พบว่าสามารถประหยัดน้ำได้ 21.1% และมีผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น 11.4 % ขณะที่ Barker และคณะ (2004) รายงานว่าปี 2542 ประเทศจีนได้เริ่มพัฒนาเทคนิคการประหยัดน้ำชลประทาน (Water-Saving Irrigation Techniques, WSI) ในนาข้าว เพื่อให้มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตโดยรวมทั้ง Zhi (1998) พบว่า การจัดการน้ำแบบประหยัดเกิดจากการประยุกต์การให้น้ำท่วมขังในนาข้าวแบบมีระดับน้ำตื้น (Shallow Water Depth, SWD) และการให้น้ำข้าวมีสภาวะเปียกสลับแห้ง (Alternate Wetting and Drying, AWD) ซึ่งหมายถึงการให้น้ำท่วมขังในนาข้าวตามระดับที่กำหนดแล้วปล่อยให้แห้งจนดินมีความชื้นไม่ต่ำกว่าที่กำหนด จึงทำการให้น้ำใหม่จนถึงระดับที่ต้องการ ผลจากการศึกษาพบว่าในการทำนาแบบเปียกสลับแห้งโดยวิธีการให้น้ำชลประทานแบบ AWD แก่การปลูกข้าวพื้นเมืองพันธุ์สันป่าตอง 1 ในแปลงนาชลประทานจังหวัดเชียงใหม่ได้ผลการประหยัดน้ำเฉลี่ย 20-33 % และ จากทดลองในเขตนาจังหวัดปทุมธานีและอ่างทอง ได้ผลการประหยัดน้ำเฉลี่ย 21-24 % และ 19-22 % ตามลำดับ (นิตยา และคณะ, 2558) รวมทั้ง (มานัส, 2554; สำเภา, 2553) การทดลองการให้น้ำชลประทานแก่แปลงนา โดยกำหนดการส่งน้ำชลประทานต่ำกว่าผิวดิน 10 เซนติเมตร และ 20 เซนติเมตร ที่ศูนย์สาธิตการใช้น้ำชลประทานแม่กลอง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี ซึ่งทำการส่งน้ำเมื่อระดับน้ำต่ำกว่าผิวดิน 10 - 20 เซนติเมตร และส่งกลับมาที่ระดับน้ำ 10 เซนติเมตร เหนือผิวดินอีกครั้งหนึ่ง เปรียบเทียบกับแปลงของเกษตรกรที่ใช้น้ำขังตลอดฤดูการเพาะปลูกผลการทดลองปรากฏว่า ผลผลิตและองค์ประกอบผลผลิตจากแปลงทดลองการใช้น้ำเทคนิคการชลประทานประหยัดน้ำมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน

การปลูกข้าวในแปลงนาแบบวิธีประหยัดน้ำ (Water-saving Irrigation Techniques) หรือวิธีให้น้ำแบบเปียกสลับแห้ง (Alternated Wet and Dry Method; AWD) เป็นหนึ่งในเทคนิคการประหยัดน้ำที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาเพื่อการปลูกข้าวในเอเชียจึงเหมาะสมที่จะเป็นทางเลือกของการจัดสรรน้ำชลประทาน (Bhuiyan, 1992) และเป็นวิธีการจัดการน้ำชลประทานที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพสูงสำหรับการปลูก

ข้าวในพื้นที่นาชลประทานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เกิดก๊าซมีเทนในนาข้าวน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับ การปลูกข้าวแบบวิธีดั้งเดิม (อัจฉรา และบัญชา, 2551; ดวงนภา และบัญชา, 2557) ปัจจุบันเทคนิคการชลประทานประหยัดน้ำเป็นที่ยอมรับและเผยแพร่ในกลุ่มเกษตรกรหลายประเทศ เช่น กลุ่มเกษตรกรกว่า 53.1 % ในกรุงปักกิ่ง ประเทศจีน ใช้เทคโนโลยีการชลประทานแบบประหยัดน้ำเพื่อรับมือกับปัญหาการขาดแคลนน้ำ (Biao et al., 2019) และคาดว่าภายในปี พ.ศ.2568 การเพาะปลูกข้าวในพื้นที่ชลประทานประมาณ 812.5 ล้านไร่ ในทวีปเอเชีย อาจประสบปัญหา "การขาดแคลนน้ำทางกายภาพ" และการเพาะปลูกข้าวในนาชลประทานของฤดูแล้ง ประมาณ 137.5 ล้านไร่ อาจประสบ "ภาวะขาดแคลนน้ำชั้นวิกฤติ" (Tuong et al., 2003)

กรมชลประทานได้ดำเนินการวิจัยเพื่อขยายผล โดยร่วมกับ คณะกรรมการด้านการชลประทานและการระบายน้ำแห่งประเทศไทย (THAICID) และ เครือข่ายนานาชาติด้านน้ำและระบบนิเวศในนาข้าว (International Network for Water and Ecosystem in Paddy Fields, INWEPF), ทำการวิจัยในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2556 จากผลการศึกษาเปรียบเทียบการทำนาแบบขังน้ำในแปลงตลอดเวลา กับแบบเปียกสลับแห้งนั้น ได้ข้อสรุปว่า การทำนาแบบท่วมขังตลอดเวลาใช้น้ำทั้งสิ้น 1,454 ลูกบาศก์เมตร/ไร่ ผลผลิตที่ได้รับ 1,226 กก./ไร่ ส่วนการทำนาแบบเปียกสลับแห้งที่มีการจัดการให้น้ำข้าวขาดน้ำ 1 ครั้งในช่วงเจริญเติบโตทางลำต้นเมื่อเทียบกับการทำนาแบบขังน้ำในแปลงตลอดเวลาสามารถลดปริมาณน้ำลงได้ 20 เปอร์เซ็นต์ โดยใช้น้ำทั้งสิ้น 1,173 ลูกบาศก์เมตร/ไร่ ผลผลิตที่ได้รับ 1,130 กก./ไร่ แต่ถ้าหากมีการจัดการให้น้ำข้าวขาดน้ำอีก 1 ครั้งในช่วงแตกกอสูงสุดเมื่อเทียบกับการขังน้ำในแปลงตลอดเวลาสามารถลดปริมาณน้ำลงได้ 22 เปอร์เซ็นต์ โดยใช้น้ำทั้งสิ้น 1,128 ลูกบาศก์เมตร/ไร่ ผลผลิตที่ได้รับ 1,264 กก./ไร่ และในกรณีที่มีการจัดการให้น้ำข้าวขาดน้ำจำนวน 2 ครั้งในช่วงการเจริญเติบโตทางลำต้น และช่วงข้าวแตกกอสูงสุด เมื่อเทียบกับการขังน้ำในแปลงตลอดเวลาสามารถแล้ว พบว่าสามารถลดปริมาณน้ำลงได้ถึง 33 เปอร์เซ็นต์ โดยใช้น้ำทั้งสิ้น 969 ลูกบาศก์เมตร/ไร่ ผลผลิตที่ได้รับ 1,136 กก./ไร่

กรมชลประทาน ร่วมกับ THAICID และเครือข่าย INWEPF, สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา และบริษัทสยามคูโบต้าคอร์ปอเรชั่น ได้ร่วมดำเนินโครงการ “การทำนาเปียกสลับแห้ง แก่กล้าข้าว” โดยในปีงบประมาณ 2558 คณะดำเนินงานนาเปียกสลับแห้งของกรมชลประทานได้ดำเนินการทดลองในโครงการนำร่อง 4 โครงการ ได้แก่ โครงการชลประทานเชียงใหม่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา สำนักชลประทานที่ 1 โครงการชลประทานอุบลราชธานี และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโดมน้อย สำนักชลประทานที่ 7

ผลดีของการใช้วิธีการทำนาแบบใช้น้ำน้อยด้วยวิธีการเปียกสลับแห้งเป็นที่ยอมรับระดับประเทศ จนได้รับรางวัลผลงานเรื่อง Innovation, Implementation and Extension of the Water Saving Integrated Smart Farming – AWDI Technique in Thailand หรือรางวัล WATSAVE Award 2016 (ปี พ.ศ. 2559) ที่ส่งประกวด ในนาม THAICID และ INWEPF Thai

จากนั้น ในปี พ.ศ. 2561 การขยายผลในระดับประเทศจึงเกิดขึ้น ภายใต้โครงการ Thai Rice NAMA ที่รัฐบาลไทยได้รับทุนจาก NAMA Facility เพื่อขยายผลโดยมีเป้าหมายพื้นที่ 2.8 ล้านไร่ ให้แล้วเสร็จภายใน ปี พ.ศ. 2566 โดยมีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นเจ้าภาพ และกรมชลประทานและ INWEPF Thai ร่วมเป็นคณะทำงาน ซึ่งการดำเนินงานนำไปสู่การขยายผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมระดับประเทศภายใต้โครงการ Thai Rice NAMA ที่เป็นโครงการที่รัฐบาลไทยได้รับทุนจาก NAMA Facility โดยมีกรมการข้าวเป็นหน่วยงานหลักสมัครขอรับทุนร่วมกับองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศเยอรมนี (GIZ) มีเป้าหมายเพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการทำนาในปัจจุบัน ไปสู่การทำนาแบบยั่งยืนสามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในประเทศไทย มีกรอบเวลาดำเนินการตามโครงการ 5 ปี (พ.ศ. 2561-2566) เพื่อให้เกษตรกรผู้ได้รับประโยชน์จำนวน 100,000 ครัวเรือน ในพื้นที่ชลประทานนาปรัง 2,846,376 ไร่ จาก 6 จังหวัด ได้แก่ ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี และสุพรรณบุรี โดยมีผู้ได้รับประโยชน์ 452,000 คน ซึ่งมีผลผลิตสูงสุดต่อปี 3,984,926 ตันต่อปี

หากผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายคู่ขนานไปกับการส่งเสริมการทำนาแบบใช้น้ำน้อย ด้วยวิธีการเปียกสลับแห้งของกรมชลประทานด้วยทิศทางที่ชัดเจน จะส่งผลให้การพัฒนาแหล่งน้ำและการบริหารจัดการน้ำโดยเฉพาะในฤดูแล้งจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผลผลิต ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต และผลเชิงบวกที่ได้รับจากการทำนา จะเป็นสิ่งที่เชิญชวนให้บุตรหลานเกษตรกร หันกลับมา รักชาวมรดกผืนนาของบรรพบุรุษ ซึ่งทำให้การลงทุนพัฒนาพื้นที่ชลประทานตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันและในอนาคต ไม่สูญเปล่าและประเทศไทยจะเป็นตัวอย่างที่ดีในเวทีโลกในการลดก๊าซมีเทนสอดคล้องกับข้อตกลงในกรุงปารีส 2015 ที่ประเทศต่าง ๆ จะร่วมมือกันในมิติของการลดผลกระทบเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

ในปี 2567 กรมชลประทาน THAICID และ INWEPF เตรียมขยายผลการทำนาแบบใช้น้ำน้อยหรือ "การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง" เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของไทยและของโลก โดยแนวทางการส่งเสริมการทำนาเปียกสลับแห้งเป็นการประหยัดน้ำและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ตามแนวนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่นำแนวคิดโมเดลเศรษฐกิจ BCG มาใช้เป็นหลักสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตร โดยนำเอาความรู้และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาพัฒนาต่อยอด เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มกับทรัพยากรชีวภาพและผลผลิตทางการเกษตร หรือที่เรียกว่า "ทำน้อย แต่ได้มาก" ทำให้

เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งยังสามารถลดต้นทุนการผลิต สร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นให้แก่เกษตรกรได้อีก โดยขาย “คาร์บอนเครดิต” สร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรอีกทางหนึ่ง

ทั้งนี้ ประเทศไทยมีพื้นที่รวมทั้งประเทศ 320.70 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ปลูกข้าว 71.636 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง 9.708 ล้านไร่ (สศก.2567) จากรายงานสรุปผลก้าวหน้าพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้งปี 2566/67 คิดเป็นความต้องการใช้น้ำประมาณทั้งสิ้น 11,394 ล้านลูกบาศก์เมตร และจากผลการวิจัยการทำนาแบบเปียกสลับแห้ง ได้ผลสรุปว่า สามารถประหยัดน้ำทำนาได้สูงสุดถึงร้อยละ 33 ดังนั้นหากมีการนำเทคนิคการให้น้ำแบบเปียกสลับแห้งดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ก็จะสามารถประหยัดน้ำในการทำนาปรังได้ 3,760 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งหากนำปริมาณน้ำจำนวนดังกล่าวไปใช้ขยายหรือเพิ่มเนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปรังก็จะสามารถขยายเพิ่มได้อีกทั้งสิ้น เท่ากับ 3.20 ล้านไร่ อย่างไรก็ตาม ในการทำนาปรังปี 2565/2566 พื้นที่ทำนาเปียกสลับแห้งในเขตชลประทานมีเพียง 129,724 ไร่ คิดเป็นประมาณ 1.29% ของพื้นที่นาปรังทั้งประเทศ ดังนั้น เพื่อเป็นการขยายผลวิธีการทำนาแบบเปียกสลับแห้งอย่างเป็นรูปธรรมจึงเป็นที่มาของการทำโครงการขยายผลการทำนาเปียกสลับแห้ง เพื่อลดการใช้น้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ ปี ๒๕๖๗/๒๕๖๘

2.วัตถุประสงค์ :

1. ศึกษาสถานะปัจจุบันของการใช้น้ำชลประทานในการทำนาเปียกสลับแห้งในประเทศไทย
2. ศึกษาวิธีการทำนาแบบเปียกสลับแห้ง เปรียบเทียบผล กับแปลงปลูกข้าวแบบปกติ
3. ขยายผลวิธีการทำนาแบบเปียกสลับแห้งอย่างเป็นรูปธรรมในเขตพื้นที่ชลประทาน

3. พื้นที่เป้าหมาย : พื้นที่นาปรัง ในเขตพื้นที่ชลประทาน ที่รับน้ำทำนาปรังในช่วง พ.ย 2567 – ก.พ. 2568 จากระบบชลประทานอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และอ่างเก็บน้ำขนาดกลางที่ได้รับการคัดเลือก โดยดูจากปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง ที่มีปริมาณน้ำมากกว่า 80% ย้อนหลัง 3 ปี จาก โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา 101 โครงการ และ โครงการชลประทานจังหวัด ทั่วประเทศ 76 โครงการ จากสำนักงานชลประทานที่ 1-17 โดยโครงการอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และอ่างเก็บน้ำขนาดกลางที่ได้รับการคัดเลือกอยู่ใน (เอกสารแนบที่ 1)

4.ระยะเวลาในการดำเนินการ : 1 มิถุนายน 2567- 30 เมษายน 2568

5.งบประมาณที่ใช้ : -

6.แผนและแนวทางการดำเนินการ : (รูปที่ 1)

1) ส่วนการใช้น้ำชลประทาน สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทาน สบอ และ โครงการชลประทานทั่วประเทศ ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ อบรมให้ความรู้การทำนาเปียกสลับแห้ง เชิญชวนให้เกษตรกรในพื้นที่โครงการชลประทานต่างๆเข้าร่วมโครงการทำนาเปียกสลับแห้ง (โดยการร้องขอวิทยากรจากส่วนการใช้น้ำและสถานีทดลอง สบอ) ในช่วงเดือน มิถุนายน 2567 - กรกฎาคม 2567

2) สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา (สบอ.) คัดเลือก โครงการฯ ที่มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ และอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง ที่มีปริมาณน้ำต้นทุนเกิน 80% และโครงการชลประทานที่เคยทำนาเปียกสลับแห้ง และโดย สบอ ทำหนังสือแจ้งโครงการดังกล่าว ให้ทำการสำรวจและเลือกพื้นที่เป้าหมาย พื้นที่นาปรัง ฤดูแล้งปี 2567/2568 ที่พร้อมจะทำนาเปียกสลับแห้ง ในเขตพื้นที่ชลประทาน โดยดูจากปริมาณน้ำต้นทุนที่มีมากพอ ย้อนหลัง 3 ปี เกิน 80% จาก โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา 101 โครงการ และ โครงการชลประทานจังหวัดทั่วประเทศ 76 โครงการ จากสำนักงานชลประทานที่ 1-17 โดยโครงการต่างๆที่ได้รับการคัดเลือก ดำเนินการสำรวจและเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมและพร้อมในการทำนาเปียกสลับแห้ง ในเดือน สิงหาคม 2567 โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ เพื่อดำเนินการตามโครงการ ดังนี้

□ เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพของน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ อ่างเก็บน้ำขนาดกลางที่เพียงพอต่อการส่งน้ำให้พื้นที่โครงการได้ (ปริมาณน้ำในอ่างฯ เกิน 80% ขึ้นไป ย้อนหลัง 3 ปี)

□ เป็นพื้นที่ที่เคยมีการทำนาเปียกสลับแห้งและมีความเหมาะสม มีระบบส่งน้ำที่ดี

□ กลุ่มผู้ใช้น้ำ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสนใจและให้ความร่วมมือ

□ กลุ่มผู้ใช้น้ำ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีศักยภาพและความเข้มแข็ง

โดยมีขั้นตอนคัดเลือกพื้นที่อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง ดังนี้

ขั้นตอนการคัดเลือกพื้นที่ อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง การขยายผลโครงการทำนาปรัง เปียกสลับแห้ง ปี 67/68 ดังนี้

(1) น้ำต้นทุน : เลือก อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง ที่มีศักยภาพน้ำต้นทุนของอ่าง ที่เกิน 80% ย้อนหลัง 3 ปี

(2) พื้นที่ : พื้นที่ทำนาปรังที่อยู่ในแผนของโครงการและเคยปลูกจริง จากอ่างเก็บน้ำที่มีศักยภาพ (ตามข้อ 1) โดยเลือกพื้นที่นาปรังในปีที่มีค่าเพาะปลูกน้อยสุด

(3) พื้นที่ขยายผล : เติมนโยบายเพิ่มพื้นที่เปียกสลับแห้งปีละ 10% ของแผนการเพาะปลูกนาปรังในปีนั้น (ตามข้อ 2)

- นาปรังปี 67/68 ไม่ต่ำกว่า 10% ของแผนเพาะปลูกข้าวนาปรัง ในปีนั้น

- นาปรังปี 68/69 ไม่ต่ำกว่า 20% ของแผนเพาะปลูกข้าวนาปรัง ในปีนั้น

- นาปรังปี 69/70 ไม่ต่ำกว่า 30% ของแผนเพาะปลูกข้าวนาปรัง ในปีนั้น

4) จาก ข้อ 1-3 ได้พื้นที่ที่คาดการณ์โครงการขยายผลทำนาปรังเปียกสลับแห้ง ปี 67/68, 68/69,

69/70 (เอกสารแนบ 1)

หมายเหตุ 1) ในกรณีที่อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ และอ่างเก็บน้ำขนาดกลางใด มีน้ำต้นทุน ย้อนหลัง 3 ปี ต่ำกว่า 80% แต่เคยปลูกเปียกสลับแห้งแล้ว จะพิจารณาให้เข้าร่วมโครงการ

2) ในกรณีโครงการที่ไม่มีแหล่งน้ำเป็นของตนเอง เช่น ฝาย สถานีสูบน้ำ หรือ เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก แต่เป็นพื้นที่ที่เคยปลูกเปียกสลับแห้ง ถ้าเกษตรกรในพื้นที่มีความพร้อมและสนใจ สามารถเข้าร่วมโครงการขยายผลได้ แต่กรมไม่สามารถร่นดินน้ำได้ เพราะต้องสูบน้ำจากลำน้ำ

3) โครงการชลประทาน/โครงการส่งน้ำ ฯ ลงพื้นที่ตรวจสอบ เพื่อคัดเลือกพื้นที่ทำนาเปียกสลับแห้งตลอดจน จัดกลุ่มพื้นที่แปลงนาเปียกสลับแห้ง แบ่งเป็น 3 ระดับ และ จัดทำบัญชีรายชื่อเกษตรกร รวบรวมพื้นที่ทำนาเปียกสลับแห้งและบัญชีรายชื่อเกษตรกรส่งให้สอ และโครงการฯ สร้างการรับรู้เรื่องการทำนาเปียกสลับแห้ง / ประชุมกลุ่มผู้ใช้น้ำ จัดประชุมกลุ่มผู้ใช้น้ำ อบรมให้ความรู้เรื่อง การทำนาเปียกสลับแห้ง ให้แก่เกษตรกรเจ้าของแปลง และตัวแทนผู้ใช้น้ำในพื้นที่ให้เข้าใจเรื่องทำนาเปียกสลับแห้ง ตลอดจนสนับสนุนปัจจัยในการปลูกข้าวเปียกสลับแห้ง เช่น ท่อ PVC วัดระดับน้ำ (1 เกษตรกร / 1 ท่อ) ฯลฯ ในเดือนกันยายน - 16 ตุลาคม 2567

โดยมี หลักการพิจารณา คำจำกัดความ การจัดกลุ่มพื้นที่ แปลงเปียกสลับแห้ง แบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ

1. พื้นที่ นาเปียกสลับแห้ง เต็มรูปแบบ (เป็นการแก้งข้าว 2 ครั้ง)

2. พื้นที่ นาเปียกสลับแห้ง ไม่เต็มรูปแบบ (เป็นการแก้งข้าวแค่ 1 ครั้ง)

3. พื้นที่ ไม่ได้ทำเปียกสลับแห้ง = พื้นที่ขาดแคลนน้ำ ลดการให้น้ำตามธรรมชาติเพราะขาดแคลนน้ำ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) พื้นที่ เปียกสลับแห้งเต็มรูปแบบ

เป็นการแก้งข้าว 2 ครั้ง การให้น้ำท่วมขังในนาข้าวตามระดับที่กำหนดแล้วปล่อยให้น้ำแห้งจนดินมีความชื้นไม่ต่ำกว่าที่กำหนด (ต่ำกว่าผิวดิน 15 เซนติเมตรโดยประมาณ) จึงทำการให้น้ำใหม่จนถึงระดับที่ต้องการ

*ตามหลักเกณฑ์ของกรมชลประทานคือ หลังข้าวอายุได้ 35-45 วันขึ้นไป นับจากวันที่ดำนาหรือหว่านข้าว สูบน้ำเข้านาให้ระดับน้ำสูง 5-10 เซนติเมตร จากผิวดิน แล้วปล่อยให้แห้งจนกระทั่งระดับน้ำได้ดินในท่อที่

ฝังไว้ต่ำกว่า 15 เซนติเมตร จากผิวดิน แล้วสูบน้ำเข้าแปลงนาให้สูงที่ระดับ 10 เซนติเมตร เหนือผิวดิน จนถึง 60-65 วัน ปล่อยน้ำให้แห้งจนระดับต่ำกว่าผิวดิน 15 เซนติเมตร หลังจากนั้นรักษาระดับน้ำที่ 10 เซนติเมตร ก่อนเก็บเกี่ยว 10 วัน ถ้ามีน้ำให้สูบน้ำออก ถ้าไม่มีน้ำปล่อยให้แห้งโดยธรรมชาติ

(2) พื้นที่ เปียกสลับแห้ง ไม่เต็มรูปแบบ

เป็นการแก้งข้าวแค่ 1 ครั้ง (ตามคำแนะนำของกรมการข้าว)

*โดยข้าวอายุ 20-25 วัน ปล่อยน้ำในนาให้แห้งไปโดยธรรมชาติจนน้ำอยู่ที่ระดับ 15 เซนติเมตรใต้ผิวดิน สูบน้ำเข้าแปลงจนระดับน้ำสูง 5 เซนติเมตร เหนือผิวดิน จากนั้นปล่อยน้ำให้แห้งไปตามธรรมชาติ ทำสลับกันไปจนถึงช่วงระยะกำเนิดช่อดอก แล้วรักษาระดับน้ำในแปลงให้อยู่ที่ 5 เซนติเมตร เหนือผิวดิน จนถึงก่อนเก็บเกี่ยว 10 วัน จึงปล่อยให้แปลงนาแห้งเพื่อให้ข้าวสุกแก่

(3) พื้นที่ ไม่ได้ทำนาเปียกสลับแห้ง

พื้นที่ขาดแคลนน้ำ ลดการให้น้ำตามธรรมชาติเพราะขาดแคลนน้ำ

4) สบอ. สรุปรูปพื้นที่ทำนาปรังเปียกสลับแห้ง 67/68 ในภาพรวม ภายใน 25 ตุลาคม 2567

5) ส่วนการใช้น้ำชลประทาน สบอ. คัดเลือกพื้นที่ทำวิจัยโครงการแปลงทดลองตัวอย่าง 4 ภาค ภาคละ 2 แปลง (แปลงเปียกสลับแห้ง+แปลงธรรมดา) เพื่อทำการวิจัย เก็บข้อมูล ปริมาณน้ำที่ใช้ ปริมาณปุ๋ย ปริมาณเมล็ดพันธุ์ ผลผลิตต่อไร่ ปริมาณ Carbon credit ฯลฯ ภายใน 25 ตุลาคม 2567

6) โครงการชลประทาน/โครงการส่งน้ำ ฯ สนับสนุนปัจจัยการผลิต (ถ้ามี) เช่น ประชาสัมพันธ์ การรณรงค์เรื่องน้ำต้นทุนในพื้นที่ทำนาเปียกสลับแห้ง ตลอดจนสนับสนุนปัจจัยในการปลูกข้าวเปียกสลับแห้ง เช่น ท่อ PVC วัดระดับน้ำ (1 เกษตรกร / 1 ท่อ) ฯลฯ ในเดือนตุลาคม 2567

7) สบอ. สขป.1-17 โครงการชลประทาน Kick off เริ่มส่งน้ำเพื่อทำการเพาะปลูกในเดือน พฤศจิกายน 2567

8) สบอ. ติดตามแผนและผลการดำเนินการเปียกสลับแห้ง /ประเมิน/เก็บข้อมูลเพื่อทำงานวิจัย ในเดือน ธันวาคม 2567- มีนาคม 2568

9) สบอ. สรุปผลและประเมินโครงการเปียกสลับแห้ง และหาแนวทางการขยายผลในปีต่อไป ในเดือน เดือนเมษายน 2568

7. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ :

- 7.1) เพิ่มพื้นที่เปียกสลับแห้ง
- 7.2) ลดปริมาณการใช้น้ำในการทำนาปรัง
- 7.3) เพิ่มมูลค่าการขายคาร์บอนเครดิต (ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Carbon credit))
- 7.4) เกษตรกร กลุ่มผู้ใช้น้ำ และบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านจัดสรรน้ำในพื้นที่ ที่ได้รับความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการทำนาแบบเปียกสลับแห้ง และตระหนักถึงคุณค่าของน้ำชลประทาน

8. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ที่ได้รับประโยชน์ :

เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ที่ทำนาปรัง ในเขตพื้นที่ชลประทาน ที่ได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์ พิจารณาจากศักยภาพน้ำต้นทุนอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และอ่างเก็บน้ำขนาดกลางที่มีศักยภาพ เกิน 80% (เอกสารแนบที่ 1) ซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับการคัดเลือกจาก โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา 101 โครงการ และ โครงการชลประทานจังหวัด ทั่วประเทศ 76 โครงการ จากสำนักงานชลประทานที่ 1-17 จะได้รับ ประโยชน์จากโครงการขยายผลเปียกสลับแห้งนี้ 5 เพิ่ม และ 5 ลด ดังนี้

5 เพิ่ม ได้แก่ เพิ่มที่ 1 เพิ่มคุณภาพข้าว

เพิ่มที่ 2 เพิ่มผลผลิตข้าว

เพิ่มที่ 3 กำไรในการปลูกข้าว

เพิ่มที่ 4 คุณภาพชีวิต

เพิ่มที่ 5 ความสามัคคีในชุมชน

5 ลด ได้แก่ ลดที่ 1 ลดต้นทุนการผลิต เช่น ลดปุ๋ย ลดสารเคมี ลดเมล็ดพันธุ์

ลดที่ 2 ลดการใช้น้ำในนาข้าว

ลดที่ 3 ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและช่วยลดภาวะโลกร้อน

ลดที่ 4 ลดการใช้แรงงาน

ลดที่ 5 ลดความขัดแย้งเรื่องน้ำกับเพื่อนเกษตรกร

9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ :

ผลประโยชน์จากการทำนาแบบเปียกสลับแห้ง ประกอบด้วย ประโยชน์ของชาวนา (5 เพิ่ม 5 ลด) และ ประโยชน์ต่อสังคม (Social benefit) อย่างน้อย 3 ด้าน ดังนี้

9.1 5 เพิ่ม ได้แก่

- เพิ่มที่ 1 คุณภาพข้าว ราก/ต้นแข็งแรง จากนาเปียกสลับแห้งจะมีลำต้นเตี้ยกว่านาปกติ หักล้มยากขึ้น
- เพิ่มที่ 2 ผลผลิตข้าวต่อไร่สูง
- เพิ่มที่ 3 กำไรในการปลูกข้าวเพิ่มขึ้น และชาวนาสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขาย carbon credit
- เพิ่มที่ 4 คุณภาพชีวิต
- เพิ่มที่ 5 ความสามัคคีในชุมชน

9.2 5 ลด ได้แก่

- ลดที่ ๑ ลดต้นทุนการผลิต เช่น ลดค่าสูบน้ำลดปุ๋ย ลดสารเคมี ลดเมล็ดพันธุ์
 - ลดค่าสูบน้ำ ลดลงฤดูละ 2-4 ครั้ง ครั้งละ 100 – 200 บาท/ไร่ ประหยัดได้ 200-600 บาท/ไร่
 - ลดสารเคมี ลดค่ายากำจัดศัตรูพืช ลดปุ๋ย จากการที่ต้นข้าวไม่อบน้ำ ความชื้นในแปลงต่ำ ประหยัดได้ 100-200 บาท/ไร่
 - ลดการใช้เมล็ดพันธุ์ ลดจาก 15-20 กก./ไร่ เหลือ 5 กก. ในกรณีนาดำ หรือ 8-10 กก. ต่อไร่ในกรณีนาหว่าน เพื่อให้มีพื้นที่ในการแตกกอเพิ่มจำนวนรวง ประหยัดได้ 200-300 บาท/ไร่
- ลดที่ 2 ลดการใช้น้ำเฉลี่ย 20-33 %
- ลดที่ 3 ช่วยลดภาวะโลกร้อน และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- ลดที่ 4 ลดการใช้แรงงาน
- ลดที่ 5 ลดความขัดแย้งเรื่องน้ำกับเพื่อนเกษตรกร

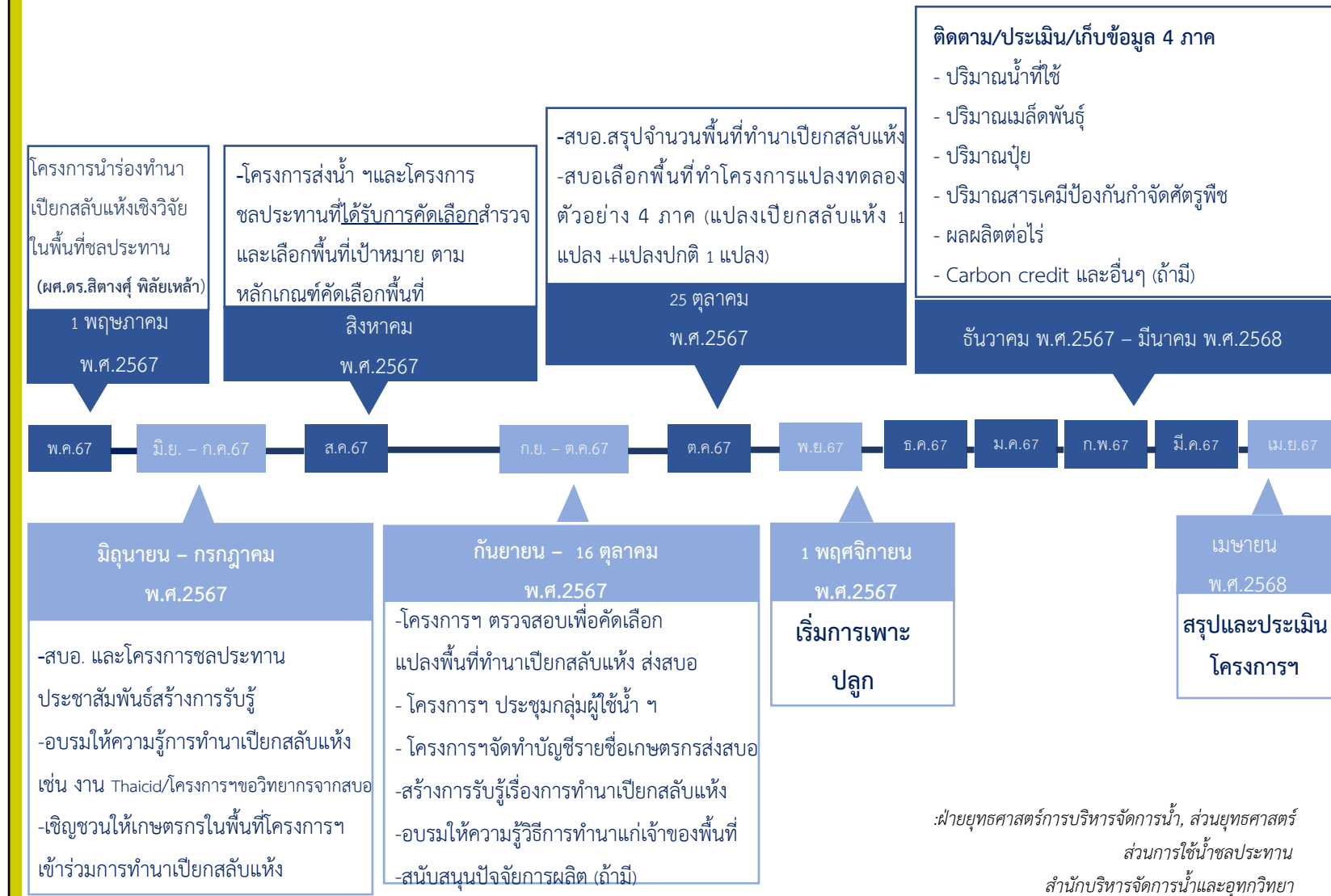
9.3) ผลประโยชน์ต่อสังคม ได้แก่

- ประหยัดน้ำและประสิทธิภาพการใช้น้ำในภาพรวมเพิ่มขึ้น น้ำถูกใช้ในกิจกรรมอื่นมากขึ้น GDP ก็เพิ่มขึ้น
- ความขัดแย้งเรื่องน้ำลดลง มีน้ำอุปโภคบริโภคพอทุกภาคส่วน ถ้าเกษตรกรประหยัดได้ 20-33%
- ช่วยลด Green House Gases (GHG) เช่น มีเทน CH₄ และลดผลกระทบจากภัยแล้ง

10. สถานที่ติดต่อรายละเอียด

- ส่วนการใช้น้ำชลประทาน สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา โทร/โทรสาร : ๐-๒๒๔๑-๔๗๔๔
 - ส่วนยุทธศาสตร์ สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา โทร : ๐-๒๖๖๔-๕๐๕๕
- กรมชลประทาน 811 ถ.สามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

เป้าหมายและแผนการดำเนินการคณะกรรมการทำนาเปียกสลับแห้ง

รูปที่ 1 เป้าหมายและแผนการดำเนินงานการขยายผลเปียกสลับแห้ง นาปี 2567/2568

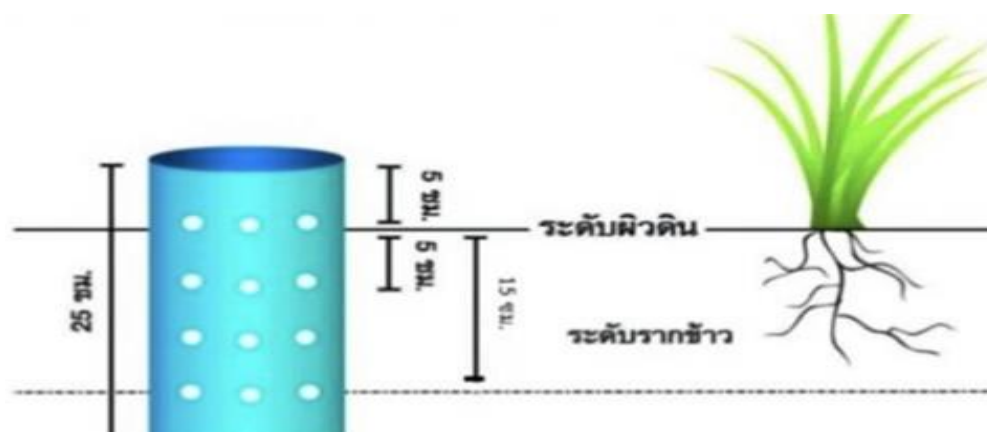
11) วิธีการทำนาเปียกสลับแห้ง :

การทำนาเปียกสลับแห้งในนาหว่าน วิธีการโดยสังเขป มีดังต่อไปนี้

1) เตรียมแปลงทำนาทำนาตามปกติ สามารถทำได้ทั้งนาดำ และนาหว่าน เตรียมท่อพีวีซีขนาด 4 นิ้ว ยาว 25 ซม. ให้วัดจากขอบท่อมา 5 ซม. เจาะรูทั้งหมด 4 จุด ทำทุกๆ 5 ซม. นำไปฝังไว้ในแปลงนาลึก 20 ซม. ให้ปากท่อพ้นดิน 5 ซม. ในอัตรา 1 ท่อ ต่อพื้นที่ 1 ไร่ ขุดดินในท่อออกเพื่อใช้สังเกตระดับน้ำใต้ดิน ตามรูปที่ 2

2) หลังข้าวอายุได้ 20 วันขึ้นไป นับจากวันที่ดำนา หรือหว่านข้าว สูบน้ำเข้านาระดับน้ำให้สูง 5-10 ซม. จากผิวดิน แล้วปล่อยให้แห้ง รอเวลาให้ข้าวแตกรากแตกกอ เป็นเวลา 15-20 วัน หรือจนกระทั่งระดับน้ำใต้ดินในท่อที่ฝังไว้ต่ำกว่า 15 ซม.จากผิวดิน ให้สูบน้ำเข้าอีกครั้ง กระบวนการนี้สามารถทำได้ 1-2 ครั้ง ก่อนข้าวเริ่มตั้งท้อง หรืออายุข้าวได้ 60 วัน ดำเนินการตามรูปที่ 3

3) การให้ปุ๋ย สามารถให้ปุ๋ยกับข้าวตามคำแนะนำปกติ หรือให้ตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ/ในกรณีเพื่อให้ได้ผลดีควรมีการปรับหน้าดิน ให้เรียบเสมอกัน มีความแตกต่างระหว่างจุดที่สูงที่สุดและต่ำที่สุดไม่เกิน 5 ซม. การปรับหน้าดินด้วยเครื่องมือเลเซอร์ หรือ GPS-RTK สามารถช่วยให้หน้าดินเรียบเสมอได้ 3 – 5 ปี ไม่จำเป็นต้องทำทุกรอบการปลูก

ที่มา : Nectec

รูปที่ 2 ท่อพีวีซีสำหรับการสังเกตระดับน้ำใต้ดิน

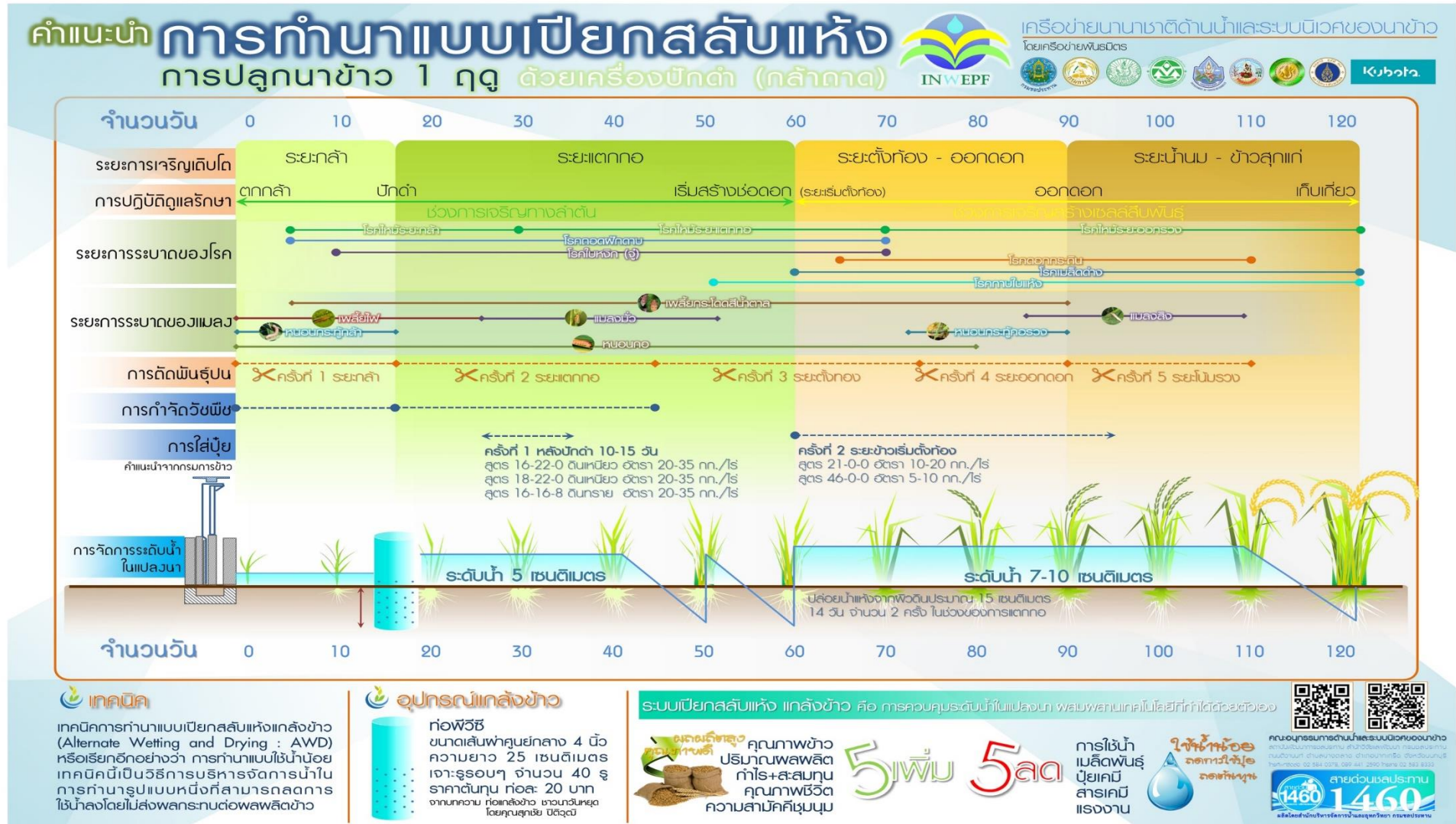

ที่มา: Thai Rice NAMA, โบชัวร์ เทคโนโลยีทำนาลดโลกร้อน

รูปที่ 3 การจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้งในนาข้าว

โดยทั่วไปเกษตรกรจะใช้ท่อคูน้ำ ซึ่งทำจากท่อ PVC ความสูง 25 cm ติดตั้งในแปลงนา โดยให้ปากท่ออยู่เหนือผิวดิน 5 ซม. (ดังรูปที่ 2) เมื่อถึงช่วงต้องการขังน้ำ เกษตรกรจะสูบน้ำเข้าแปลงนาให้สูงจากผิวดินประมาณ 5 ซม. ท่วมปากท่อ หรืออาจจะมากกว่านั้น และจะปล่อยให้น้ำแห้งจนต่ำกว่าผิวดิน 15 ซม. หลังจากนั้นจึงสูบน้ำเข้าไปแปลงสลับกันไป

การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง เป็นการทำนาโดยควบคุมระดับน้ำในแปลงนาให้มีช่วงน้ำขัง สลับกับช่วงน้ำแห้ง สลับกันไป ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อกระตุ้นให้รากและลำต้นของต้นข้าวแข็งแรงขึ้น เนื่องจากดินและรากได้รับอากาศ พอได้รับอากาศเสร็จ ก็สามารถดูดปุ๋ยได้ดีขึ้น ทำให้ลดการใช้ปุ๋ย เมื่อดูดอาหารได้ดีขึ้น ต้นข้าวแข็งแรง ลดการระบาดของโรคและแมลง ลดการใช้สารเคมี เป็นการลดต้นทุนการผลิตไปด้วย เมื่อต้นข้าวแข็งแรงก็จะแตกกอได้มากขึ้น รวงข้าวสมบูรณ์ ผลผลิตที่ได้รับก็เพิ่มขึ้นอีกด้วย การทำนาแบบเปียกสลับแห้งนี้เหมาะสำหรับพื้นที่ทำนาในเขตชลประทาน ที่ควบคุมการระบายน้ำได้ โดยใช้ปริมาณน้ำในการเพาะปลูกน้อยกว่าวิธีปลูกข้าวแบบทั่วไป 30-50% นอกจากนี้ยังลดการปล่อยก๊าซมีเทน ซึ่งเป็นหนึ่งในก๊าซเรือนกระจก ที่เกิดจากการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุแบบไร้อากาศเมื่อปลูกข้าวแบบขังน้ำเป็นเวลานานอีกด้วย

รูปที่ 3.1 การจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้งในนาข้าวฤดูแล้ง (Inwepf Thailand)

12. แปลงทดลอง 4 ภาค ภาคละ 2 แปลง (แปลงที่ 1 แปลงเปียกสลับแห้ง + แปลงที่ 2 แปลงปกติ) :

วิธีการดำเนินการ

1 วัสดุ อุปกรณ์

1. เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ข้าว พันธุ์ กข ๘๓, กข ๗๙, หอมมะลิ ๑๐๕, สุพรรณบุรี ๑, ปทุมธานี ๑ และ ชีบูกันตัง
2. ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 และ ปุ๋ยเคมีสูตร 21-0-0
3. ป้ายแปลง และป้ายโครงการ
4. รางวัดน้ำ (cut-throat flume) และหลักวัดระดับน้ำในแปลงนา
5. ท่อวัดระดับน้ำ (ท่อ PVC เส้นผ่าศูนย์กลาง 4 นิ้ว เปิดหัว-ท้าย เจาะรูโดยรอบ)
6. เครื่องวัดความชื้นเมล็ดพันธุ์
7. เครื่องชั่งน้ำหนัก
8. น้ำมันเชื้อเพลิง สำหรับเตรียมแปลง และการกำจัดวัชพืช
๙. สารเคมีป้องกันกำจัดโรคพืชและแมลง

2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

วางแผนการดำเนินการสาธิต วางแผนการสาธิตโดยกำหนดแปลงปลูกข้าวนาปรัง จำนวน 2 แปลง ใน 1 ภาค โดยกำหนดเป็น แปลงสาธิต 2 วิธีการ คือ

วิธีการที่ 1 (แปลงที่ 1 แปลงเปียกสลับแห้ง) ขนาดพื้นที่ 350 ตารางเมตร หลังการปักดำ จะทำการขังน้ำในแปลงที่ระดับ 5 เซนติเมตรเหนือผิวดิน ในการทดลองแปลงสาธิตนี้จะมีการปล่อยให้น้ำในแปลงแห้ง จำนวน 2 ครั้ง ครั้งแรกหลังปักดำเมื่อต้นข้าวอายุ 35 - 45 วันจะหยุดส่งน้ำและปล่อยให้น้ำแห้งจนระดับ น้ำแห้งต่ำกว่าผิวดิน 15 เซนติเมตร หรือไม่ให้น้ำจนครบจำนวน 14 วัน แล้วจึงส่งน้ำกลับมาที่ระดับ 5 เซนติเมตรเหนือผิวดิน ครั้งที่ 2 เมื่อต้นข้าวอายุ 60 - 65 วันจะปล่อยให้น้ำแห้งต่ำกว่าผิวดิน 15 เซนติเมตร หรือไม่ให้น้ำจนครบ 14 วัน แล้วจึงส่งน้ำกลับมาที่ระดับ 5 เซนติเมตรเหนือผิวดินอีกครั้ง และ เมื่อถึงระยะที่ข้าวออกดอกประมาณร้อยละ 75 ของแปลงจะส่งน้ำเพื่อให้ระดับน้ำในแปลงนาสูงขึ้นอยู่ที่ ระดับ 7 - 10 เซนติเมตรเหนือผิวดิน และเมื่อข้าวเริ่มสุกจะหยุดส่งน้ำและระบายน้ำออกจากแปลงก่อนเก็บเกี่ยวประมาณ 15 วัน

วิธีการที่ 2 (แปลงที่ 2 แปลงปกติ) ขนาดพื้นที่ 350 ตารางเมตร การดำเนินการให้ เป็นไปตามพฤติกรรมแบบเดิมๆ ของการปลูกข้าวนาปรัง และการใช้น้ำของเกษตรกรเอง

-หลังจากกำหนดพื้นที่โครงการทำแปลงทดลองต้นแบบสาธิตการทำนาแบบเปียกสลับแห้ง พื้นที่แปลงรวม 350 ตารางเมตร และแปลงปกติ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 การเตรียมแปลงกล้าข้าว และเตรียมพื้นที่ปลูก ปรับระดับพื้นแปลง การปลูก และการดูแลรักษาตามคำแนะนำการปลูกข้าวของกรมการข้าว

2.2 ทำการเพาะปลูกข้าวตามฤดูกาลเพาะปลูกของในแต่ละพื้นที่สถานี พร้อมทำการติดตั้ง ท่อ ไรละ 2 จุด

2.3 ทำการให้น้ำชลประทานโดยวิธีการให้น้ำแบบท่วมเป็นฝืนราบ (Level Border Method) โดยรักษาระดับน้ำสูงกว่าผิวดิน 5 เซนติเมตร สำหรับแปลงที่ 1 เปียกสลับแห้ง บันทึกปริมาณน้ำที่ให้แต่ละครั้ง และทำการจัดการน้ำชลประทานแบบเปียกสลับแห้ง (AWD) โดยทำการงดให้น้ำ จนระดับน้ำในท่อวัดระดับน้ำต่ำกว่าผิวดิน 15 เซนติเมตร ในช่วงการเจริญเติบโตทางลำต้นระยะเริ่มแตกกอ และครั้งต่อไปในช่วงการเจริญเติบโตทางลำต้นระยะแตกกอสูงสุด พร้อมตรวจวัดความชื้นดินในนาข้าวก่อนการให้น้ำทั้ง 2 ครั้ง (ไรละ 2 จุด) และหยุดให้น้ำพร้อมระบายน้ำออกจากแปลงนาก่อนเก็บเกี่ยว 15 วัน

2.4 ดูแลรักษาความสะอาด พร้อมกำจัดวัชพืชในแปลงปลูก

2.5 บันทึกข้อมูลการดูแลรักษาในแปลงได้แก่ วันที่ใส่ปุ๋ย และใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ชื่อปุ๋ยและสารเคมีที่ใช้ และอัตราการใช้ พร้อมคำนวณต้นทุนการผลิตต่อไร่

2.6 เก็บข้อมูล การเจริญเติบโต ในด้านความสูงกอ จำนวนต้นตอก (10 กอ/ไร่ ทุก ๆ ๒ สัปดาห์) วันออกดอก วันเก็บเกี่ยว และผลผลิต (กิโลกรัมต่อไร่ที่ความชื้น 14 เปอร์เซ็นต์ พื้นที่สุ่มเก็บเกี่ยวผลผลิต 16 ตารางเมตร จำนวน 2 จุด/ไร่)

2.7 บันทึกข้อมูลปริมาณน้ำฝน ปริมาณปริมาณฝนใช้การ และสภาพภูมิอากาศ ได้แก่ ปริมาณการระเหยของน้ำ อุณหภูมิอากาศ ความชื้นสัมพัทธ์อากาศ กระแสลมผิวดิน จำนวนชั่วโมงแสงแดด จากสถานีตรวจวัดในสถานีทดลองการใช้น้ำชลประทาน

2.8 คำนวณประสิทธิภาพการใช้น้ำ (Water use efficiency: WUE) ของข้าวแต่ละพันธุ์ที่ทำการศึกษาในหน่วย กิโลกรัมข้าวเปลือกต่อน้ำใช้ 1 ลบ.ม.

2.9 เปรียบเทียบผลของวิธีที่ 1 แปลงเปียกสลับแห้ง และ วิธีที่ 2 แปลงปลูกปกติ

2.10 ตรวจเช็คการจัดกลุ่ม นาเปียกสลับแห้ง การจัดกลุ่มพื้นที่ แปลงเปียกสลับแห้ง แบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ พื้นที่ นาเปียกสลับแห้ง เต็มรูปแบบ (เป็นการแกล้งข้าว 2 ครั้ง) พื้นที่ นาเปียกสลับแห้ง ไม่เต็มรูปแบบ (เป็นการแกล้งข้าวแค่ 1 ครั้ง) พื้นที่ ไม่ได้ทำเปียกสลับแห้ง = พื้นที่ขาดแคลนน้ำ ลดการให้น้ำตามธรรมชาติเพราะขาดแคลนน้ำ

2.11 ติดต่อหน่วยงานเพื่อหาค่า Carbon credit /คำนวณ Carbon credit ในภาพรวม

2.12 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้แปลงสาธิตต้นแบบเป็นแปลงเรียนรู้ ให้แก่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องภายในกรมชลประทาน และเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน และผู้สนใจในพื้นที่ จำนวน 2 ครั้งต่อฤดูการเพาะปลูก

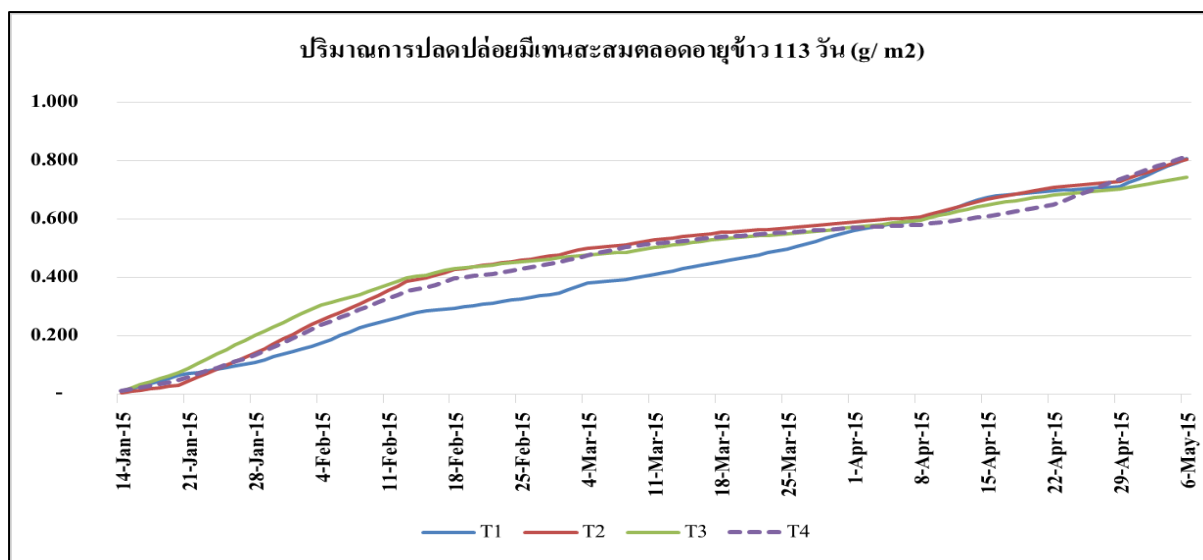
13. อุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น/ มาตรการที่ต้องการจากภาครัฐ :

แม้ภาครัฐ ภาควิชาการและ NGO หลายหน่วยงานพยายามผลักดันการปลูกข้าวแบบเปียกสลับแห้งแต่ชาวนาหลายรายยังทำนาแบบดั้งเดิม จากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างชาวนา 211 รายในภาคกลางและภาคเหนือตอนล่างที่ไม่ได้ทำนาเปียกสลับแห้งของ TDRI (นิพนธ์ พัวพงศกร และคณะ, 2566) พบว่า เกษตรกรกังวลปัญหา ระบบชลประทานปล่อยน้ำไม่ตรงเวลา หรือได้น้ำไม่เพียงพอในช่วงที่ต้องการน้ำมากที่สุด (20% ของกลุ่มตัวอย่าง) ในขณะที่ร้อยละ 18 เผชิญหน้ากับปัญหาพื้นที่นาไม่เหมาะสมแก่การทำนาเปียกสลับแห้ง (เช่น เป็นที่ลุ่ม) ซึ่งพื้นที่ ๆ เหมาะสมต้องเรียบเสมอกัน เพื่อต่อการควบคุมปริมาณน้ำ ทั้งนี้ ในพื้นที่ ๆ เป็นที่ลุ่มอาจต้องอาศัยการปรับแปลงนาด้วยเลเซอร์หรือเครื่องจักร ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยตกอยู่ที่ประมาณ 2,500 – 3,000 บาท/ไร่ และอีกร้อยละ 16 บอกว่าไม่มีองค์ความรู้ในการทำนาเปียกสลับแห้ง นอกจากนี้ ยังมีสาเหตุอื่น ๆ อาทิ กังวลว่าแปลงนาอาจมีหญ้ามาก (12%) ไม่แน่ใจว่าคุ้มค่าหรือไม่ (11%) กลัวความเสี่ยงว่าผลผลิตต่อไร่จะลดลง (11%) ไม่มีเงินทุน/ไม่ต้องการควักเงินลงทุนปรับระดับที่ดิน (6%) กลัวถูกบอกละเมิดการเช่าที่ดินทำนากะทันหัน (จะไม่คุ้มค่ากับการลงทุนปรับที่นา) (3%)

เมื่อสอบถามถึงการช่วยเหลือ/มาตรการที่จะทำให้ชาวนาตัดสินใจมาทำนาเปียกสลับแห้ง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการสัญญาการจัดสรรน้ำอย่างตรงเวลาจากกรมชลประทานมากที่สุด (99 คำตอบ) ตามมาด้วยองค์ความรู้/การเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบ (66) เงินช่วยเหลือลงทุนปรับระดับแปลงด้วยเลเซอร์ (61) คำตอบที่น่าสนใจไม่แพ้กันคือ มีการรวมตัวตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำในคลองชลประทานอย่างเข้มแข็ง (50) เนื่องจากในหลายพื้นที่ แม้จะมีการประชุมการจัดสรรน้ำในกลุ่มผู้ใช้น้ำ แต่ด้วยกลุ่มไม่มีความเข้มแข็ง สมาชิกไม่ปฏิบัติตาม แย่งกันสูบน้ำ การทำนาเปียกสลับแห้งที่ต้องอาศัยการวางแผนปริมาณน้ำที่เหมาะสมจึงทำได้ยาก นอกจากนี้ ชาวนาบางรายต้องการพี่เลี้ยงจากหน่วยงานรัฐหรือเอกชนเข้ามาดูแลอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง (49) และการช่วยเหลืออื่น ๆ อาทิ บริการสูบน้ำและติดตามแบบครบวงจร โดยคิดค่าจ้าง ไม่ต้องทำเอง (40) เจ้าของที่นาที่ทำนาเช่าตกลงจะช่วยชดเชยเงินลงทุนปรับระดับที่ดิน (24)

14. การทำ Carbon credit :

การวิจัยเพื่อหาค่าก๊าซมีเทนที่ลดลงจากการทำนาแบบใช้น้ำน้อย ได้ผลสรุปว่าหากปล่อยให้แห้ง 2 ครั้ง นานครั้งละ 14 วัน จะสามารถลดการปลดปล่อยก๊าซมีเทนได้ 8.79 เปอร์เซ็นต์ โดยผลผลิตไม่ลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับปลูกแบบเดิมคือขังน้ำไว้ ผลการทดลองดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาในต่างประเทศ Zheng et al. (2014) ที่มีการทดลองและสรุปว่าจะลดการปลดปล่อยก๊าซมีเทนได้ 26-46 เปอร์เซ็นต์

รูปที่ 4 ปริมาณการปลดปล่อยมีเทนสะสมตลอดอายุข้าว 113 วัน

โดยที่ : วิธีการที่ 1 (T1) ส่งน้ำชลประทานที่ระดับ 5 เซนติเมตรเหนือผิวดินในระยะเริ่มปักดำ แล้วเพิ่มเป็นระดับ 7 - 10 เซนติเมตรในระยะข้าวตั้งท้องและออกดอก เมื่อข้าวมีอายุ 35 - 45 วัน (ระยะการเจริญเติบโตทางลำต้น) จะหยุดส่งน้ำ 1 ครั้งเป็นเวลานาน 14 วัน หรือจนกว่าระดับน้ำในแปลงลดต่ำกว่าผิวดิน 10 เซนติเมตร หลังจากนั้นจะส่งน้ำตามวิธีการปกติจนกระทั่งเก็บเกี่ยวผลผลิต

วิธีการที่ 2 (T2) ส่งน้ำชลประทานที่ระดับ 5 เซนติเมตรเหนือผิวดินในระยะเริ่มปักดำ แล้วเพิ่มเป็นระดับ 7 - 10 เซนติเมตรในระยะข้าวตั้งท้องและออกดอก เมื่อข้าวมีอายุ 60 - 65 วัน (ระยะการแตกกอสูงสุด) จะหยุดส่งน้ำ 1 ครั้งเป็นเวลานาน 14 วัน หรือจนกว่าระดับน้ำในแปลงลดต่ำกว่าผิวดิน 10 เซนติเมตรหลังจากนั้นจะส่งน้ำตามวิธีการปกติจนกระทั่งเก็บเกี่ยวผลผลิต

วิธีการที่ 3 (T3) ส่งน้ำชลประทานที่ระดับ 5 เซนติเมตรเหนือผิวดินในระยะเริ่มปักดำ แล้วเพิ่มเป็นระดับ 7 - 10 เซนติเมตรในระยะข้าวตั้งท้องและออกดอก เมื่อข้าวอายุ 35 - 45 วัน (ระยะการเจริญเติบโตทางลำต้น) โดยจะหยุดส่งน้ำครั้งที่ 1 เป็นเวลานาน 14 วัน หรือจนกว่าระดับน้ำในแปลงลดต่ำกว่าผิวดิน 10 เซนติเมตร และจะหยุดส่งน้ำครั้งที่ 2 เมื่อข้าวอายุ 60 - 65 วัน (ระยะการแตกกอสูงสุด) เป็นเวลานาน 14 วัน หรือจนกว่าระดับน้ำในแปลงลดต่ำกว่าผิวดิน 10 เซนติเมตร หลังจากนั้นจะส่งน้ำตามวิธีการปกติจนกระทั่งเก็บเกี่ยวผลผลิต

วิธีการที่ 4 (T4) ส่งน้ำชลประทานที่ระดับ 5 เซนติเมตรเหนือผิวดินในระยะตั้งแต่เริ่มปักดำ จนกระทั่งถึงช่วงระยะข้าวตั้งท้องและออกดอก จึงเพิ่มระดับน้ำเป็น 7 - 10 เซนติเมตร จนกระทั่งเก็บเกี่ยวผลผลิต

ภาคผนวก ก

พื้นที่ขยายผล นาปรัง เปียกสลับแห้งที่ได้รับการคัดเลือก
ปี 67/68, 68/69, 69/70 ได้แก่

- อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ 11 อ่าง (การันตีน้ำ)
- อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 78 อ่าง (การันตีน้ำ)
- อ่างขนาดเล็ก + โครงการพื้นที่รับน้ำต่อเนื่องที่ไม่มีแหล่งน้ำเป็นของตนเอง เช่น ฝาย สถานีสูบน้ำฯ ที่เคยทำเปียกสลับแห้ง (ไม่การันตีน้ำ)

ตารางที่ 1 สรุปปริมาณน้ำต้นทุน (เกิน80%) และพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง
ในพื้นที่อ่างขนาดใหญ่ ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน ตั้งแต่ปี 2564 ถึง 2566 (กรณี 3 ปี คำน้อยสุด)

ลำดับ	อ่าง/ฝาย	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำเฉลี่ย		ข้าวนาปรัง (ไร่)	ปี 67/68	ปี 68/69	ปี 69/70	พื้นที่เปียกสลับแห้งที่เคยทำ (ไร่) (ค่าต่ำสุดปี 63/64 - 65/66)
			ปริมาณ (ล้าน ลบ.ม.)	%		เปียกสลับแห้ง 10 (%) ของข้าวนาปรัง (ไร่)	เปียกสลับแห้ง 20 (%) ของข้าวนาปรัง (ไร่)	เปียกสลับแห้ง 30 (%) ของข้าวนาปรัง (ไร่)	
1	กิวลม	106.22	97.06	91.37	800	80	160	240	1,400
2	แควน้อยบำรุงแดน	939	941.78	100.30	-	-	-	-	
3	น้ำอูน	520	387.14	74.45	4,000	400	800	1,200	
4	แม่มอก	110	112.61	102.38	42,000	4,200	8,400	12,600	2,100
5	มูลบน	141	106.87	75.80	45,700	4,570	9,140	13,710	
6	สิรินธร	1966	1808.59	91.99	135,000	13,500	27,000	40,500	
7	ป่าสัก	960	998.83	104.05	-	-	-	-	2,500
8	ขุนด่านปราการชล	224	223.89	99.95	53,900	5,390	10,780	16,170	
9	หนองปลาไหล	163.75	175.29	107.05	3,100	310	620	930	
10	ประแสร์	295	283.10	95.96	-	-	-	-	6,000
11	นฤปดินทรจินดา ห้วยโสมง	295	295.13	100.04	-	-	-	-	
รวม		5,720	5,430		284,500	28,450	56,900	85,350	

หมายเหตุ : % หมายถึง ปริมาณน้ำในอ่างเทียบกับความจุของอ่าง
 หมายเหตุ : - เชื่อนแควน้อยฯ เริ่มเปลี่ยนความจุของอ่าง จาก 769 ==> 939 และ เปลี่ยน Dead จาก 36 ==> 43 ตั้งแต่ 2 พ.ค.54

คือ พื้นที่ที่เคยทำนาเปียกสลับแห้ง
 หมายเหตุ : - เชื่อนป่าสักฯ เริ่มเปลี่ยนความจุของอ่าง จาก 785 ==> 960 ตั้งแต่ 22 ธ.ค.48

ตารางที่ 2 สรุปปริมาณน้ำต้นทุน (เกิน80%) และพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง
ในพื้นที่อ่างขนาดกลาง ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน ตั้งแต่ปี 2564 ถึง 2566 (กรณี 3 ปี คำน้อยสุด)

ลำดับ	อ่าง/ฝ่าย	โครงการ	จังหวัด	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำเฉลี่ย		ข้าวนาปรัง (ไร่)	ปี 67/68	ปี 68/69	ปี 69/70	พื้นที่เปียกสลับแห้งที่เคยทำ (ไร่) (ค่าต่ำสุดปี 63/64 - 65/66)
					ปริมาณ (ล้าน ลบ.ม.)	%		เปียกสลับแห้ง 10 (%) ของข้าวนาปรัง (ไร่)	เปียกสลับแห้ง 20 (%) ของข้าวนาปรัง (ไร่)	เปียกสลับแห้ง 30 (%) ของข้าวนาปรัง (ไร่)	
1	อ่างเก็บน้ำห้วยเตือ	โครงการชลประทานเชียงใหม่	เชียงใหม่	4.28	4.18	97.83	700	70	140	210	16
2	อ่างเก็บน้ำแม่ทะลบหลวง	โครงการชลประทานเชียงใหม่	เชียงใหม่	15.30	15.37	100.46	3,300	330	660	990	
3	อ่างเก็บน้ำแม่สรวย	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามะลาว	เชียงราย	73.00	67.96	93.09	700	70	140	210	
4	อ่างเก็บน้ำคอยู	โครงการชลประทานเชียงราย	เชียงราย	7.37	7.44	100.92	5,000	500	1,000	1,500	
5	อ่างเก็บน้ำห้วยเมียว	โครงการชลประทานลำปาง	ลำปาง	3.48	3.35	96.14	1,000	100	200	300	
6	อ่างเก็บน้ำแม่พริก (ผาวิ่งขี้)	โครงการชลประทานลำปาง	ลำปาง	36.48	35.42	97.10	350	35	70	105	
7	อ่างเก็บน้ำน้ำพงษ์	โครงการชลประทานน่าน	น่าน	1.49	1.42	94.97	100	10	20	30	
8	อ่างเก็บน้ำคลองตรอน	โครงการชลประทานอุดรดิต์	อุดรดิต์	59.00	57.23	96.99	16,000	1,600	3,200	4,800	
9	อ่างเก็บน้ำห้วยป่าง	โครงการชลประทานกำแพงเพชร	กำแพงเพชร	1.40	1.41	100.79	40	4	8	12	
10	อ่างเก็บน้ำแม่มาน	โครงการชลประทานแพร่	แพร่	18.75	19.25	102.68	500	50	100	150	
11	อ่างเก็บน้ำแม่คำปอง	โครงการชลประทานแพร่	แพร่	6.76	6.75	99.84	100	10	20	30	
12	อ่างเก็บน้ำแม่สาย	โครงการชลประทานแพร่	แพร่	10.50	10.34	98.46	200	20	40	60	
13	อ่างเก็บน้ำห้วยท่าแพ	โครงการชลประทานสุโขทัย	สุโขทัย	58.00	58.29	100.49	31,100	3,110	6,220	9,330	
14	อ่างเก็บน้ำแม่อองค้าย	โครงการชลประทานสุโขทัย	สุโขทัย	13.00	13.30	102.33	200	20	40	60	
15	อ่างเก็บน้ำห้วยแม่หือ	โครงการชลประทานตาก	ตาก	63.00	62.59	99.35	4,200	420	840	1,260	
16	อ่างเก็บน้ำห้วยลั่นควาย	โครงการชลประทานเลย	เลย	29.00	28.07	96.78	500	50	100	150	
17	อ่างเก็บน้ำห้วยทอน (ดอนบน)	โครงการชลประทานหนองคาย	หนองคาย	7.80	7.41	94.94	3	0	1	1	2
18	อ่างเก็บน้ำห้วยเดี๋ย	โครงการชลประทานสกลนคร	สกลนคร	4.00	3.87	96.70	8	1	2	2	
19	อ่างเก็บน้ำห้วยหินชะแนนใหญ่	โครงการชลประทานสกลนคร	สกลนคร	12.50	11.51	92.10	1,200	120	240	360	
20	อ่างเก็บน้ำลำชะระกา	โครงการชลประทานชัยภูมิ	ชัยภูมิ	10.31	10.94	106.14	800	80	160	240	
21	อ่างเก็บน้ำลำคันฉู	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพัฒนาลุ่มน้ำชีตอนบน	ชัยภูมิ	42.60	47.35	111.16	2,600	260	520	780	
22	อ่างเก็บน้ำบ้านเพชร	โครงการชลประทานชัยภูมิ	ชัยภูมิ	19.68	20.27	103.02	3,000	300	600	900	
23	อ่างเก็บน้ำห้วยทราย	โครงการชลประทานชัยภูมิ	ชัยภูมิ	10.30	10.51	101.99	300	30	60	90	
24	อ่างเก็บน้ำบึงอ่วม	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์	3.60	3.50	97.08	300	30	60	90	
25	อ่างเก็บน้ำห้วยวังลิ้นฟ้า	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์	3.35	3.23	96.32	800	80	160	240	
26	อ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์	2.44	2.37	97.00	100	10	20	30	
27	อ่างเก็บน้ำห้วยทราย	โครงการชลประทานขอนแก่น	ขอนแก่น	2.36	2.32	98.32	200	20	40	60	
28	อ่างเก็บน้ำห้วยลอมไผ่	โครงการชลประทานขอนแก่น	ขอนแก่น	5.60	5.49	98.07	5	1	1	2	
29	อ่างเก็บน้ำแก่งเลิงจาน	โครงการชลประทานมหาสารคาม	มหาสารคาม	8.02	8.10	101.01	900	90	180	270	
30	อ่างเก็บน้ำห้วยตะคาม	โครงการชลประทานมหาสารคาม	มหาสารคาม	4.13	4.17	101.18	200	20	40	60	
31	อ่างเก็บน้ำห้วยค้อ	โครงการชลประทานมหาสารคาม	มหาสารคาม	31.34	30.53	97.41	200	20	40	60	
32	อ่างเก็บน้ำห้วยเชียงคำ	โครงการชลประทานมหาสารคาม	มหาสารคาม	5.07	5.04	99.43	100	10	20	30	
33	อ่างเก็บน้ำหนองหญ้าม้า	โครงการชลประทานร้อยเอ็ด	ร้อยเอ็ด	2.12	2.19	103.59	50	5	10	15	
34	อ่างเก็บน้ำวังชัย	โครงการชลประทานร้อยเอ็ด	ร้อยเอ็ด	5.01	4.89	97.60	180	18	36	54	
35	อ่างเก็บน้ำห้วยนางอ	โครงการชลประทานนครพนม	นครพนม	3.30	3.08	93.37	40	4	8	12	
36	อ่างเก็บน้ำห้วยกะเบา	โครงการชลประทานนครพนม	นครพนม	5.10	5.02	98.43	60	6	12	18	
37	อ่างเก็บน้ำห้วยถ้ำเข้	โครงการชลประทานอุบลราชธานี	อุบลราชธานี	13.70	13.82	100.86	1,400	140	280	420	
38	อ่างเก็บน้ำห้วยจันลา	โครงการชลประทานอุบลราชธานี	อุบลราชธานี	16.90	16.93	100.20	200	20	40	60	
39	อ่างเก็บน้ำห้วยวังใหญ่	โครงการชลประทานอุบลราชธานี	อุบลราชธานี	8.00	8.10	101.25	100	10	20	30	
40	อ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน	โครงการชลประทานอำนาจเจริญ	อำนาจเจริญ	19.33	18.41	95.27	10	1	2	3	
41	อ่างเก็บน้ำลำตะโดง	โครงการชลประทานบุรีรัมย์	บุรีรัมย์	7.53	8.25	109.55	3,000	300	600	900	

ตารางที่ 2 สรุปปริมาณน้ำต้นทุน (เกิน80%) และพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง
ในพื้นที่อ่างขนาดกลาง ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน ตั้งแต่ปี 2564 ถึง 2566 (กรณี 3 ปี คำน้อยสุด)

ลำดับ	อ่าง/ฝ่าย	โครงการ	จังหวัด	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำเฉลี่ย		ข้าวนาปรัง (ไร่)	ปี 67/68	ปี 68/69	ปี 69/70	พื้นที่เปียกสลับแห้งที่เคยทำ (ไร่) (ค่าต่ำสุดปี 63/64 - 65/66)
					ปริมาณ (ล้าน ลบ.ม.)	%		เปียกสลับแห้ง 10 (%) ของข้าวนาปรัง (ไร่)	เปียกสลับแห้ง 20 (%) ของข้าวนาปรัง (ไร่)	เปียกสลับแห้ง 30 (%) ของข้าวนาปรัง (ไร่)	
42	อ่างเก็บน้ำคลองมะนาว	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำนางรอง	บุรีรัมย์	2.85	2.98	104.67	100	10	20	30	
43	อ่างเก็บน้ำห้วยตะโก	โครงการชลประทานบุรีรัมย์	บุรีรัมย์	3.25	3.18	97.83	300	30	60	90	
44	อ่างเก็บน้ำห้วยโศดาลัย	โครงการชลประทานศรีสะเกษ	ศรีสะเกษ	3.80	3.96	104.26	1,300	130	260	390	
45	อ่างเก็บน้ำห้วยตาจู	โครงการชลประทานศรีสะเกษ	ศรีสะเกษ	22.28	23.44	105.20	11,000	1,100	2,200	3,300	
46	อ่างเก็บน้ำห้วยศาลา	โครงการชลประทานศรีสะเกษ	ศรีสะเกษ	37.07	38.70	104.39	13,500	1,350	2,700	4,050	
47	อ่างเก็บน้ำห้วยดึกขุ	โครงการชลประทานศรีสะเกษ	ศรีสะเกษ	26.20	27.47	104.85	5,000	500	1,000	1,500	
48	อ่างเก็บน้ำห้วยชัน	โครงการชลประทานศรีสะเกษ	ศรีสะเกษ	2.71	2.84	104.65	100	10	20	30	
49	อ่างเก็บน้ำห้วยตามาย	โครงการชลประทานศรีสะเกษ	ศรีสะเกษ	37.29	39.50	105.93	10,500	1,050	2,100	3,150	
50	อ่างเก็บน้ำหนองลิ	โครงการชลประทานศรีสะเกษ	ศรีสะเกษ	4.16	4.20	100.89	1,300	130	260	390	
51	อ่างเก็บน้ำห้วยทา	โครงการชลประทานศรีสะเกษ	ศรีสะเกษ	29.58	30.06	101.62	8,000	800	1,600	2,400	
52	อ่างเก็บน้ำห้วยแก้ว	โครงการชลประทานสุรินทร์	สุรินทร์	4.92	5.00	101.69	800	80	160	240	
53	อ่างเก็บน้ำห้วยเจียง	โครงการชลประทานสุรินทร์	สุรินทร์	8.00	7.42	92.80	200	20	40	60	
54	อ่างเก็บน้ำห้วยชนคมอญ	โครงการชลประทานสุรินทร์	สุรินทร์	15.50	15.62	100.77	500	50	100	150	
55	อ่างเก็บน้ำอำปิล	โครงการชลประทานสุรินทร์	สุรินทร์	27.68	32.33	116.80	2,000	200	400	600	
56	อ่างเก็บน้ำห้วยเสนง	โครงการชลประทานสุรินทร์	สุรินทร์	21.96	25.13	114.42	4,500	450	900	1,350	
57	อ่างเก็บน้ำลำพอก	โครงการชลประทานสุรินทร์	สุรินทร์	14.58	18.30	125.50	4,000	400	800	1,200	
58	อ่างเก็บน้ำห้วยตาจารย์	โครงการชลประทานสุรินทร์	สุรินทร์	8.60	8.71	101.29	800	80	160	240	
59	อ่างเก็บน้ำห้วยกะเลงวก	โครงการชลประทานสุรินทร์	สุรินทร์	3.40	3.43	100.98	200	20	40	60	
60	อ่างเก็บน้ำห้วยยาง	โครงการชลประทานนครราชสีมา	นครราชสีมา	5.53	5.62	101.59	1,800	180	360	540	
61	อ่างเก็บน้ำลำฉะมวก	โครงการชลประทานนครราชสีมา	นครราชสีมา	23.45	21.43	91.38	2,200	220	440	660	
62	อ่างเก็บน้ำห้วยทับควี	โครงการชลประทานนครราชสีมา	นครราชสีมา	5.00	4.49	89.83	50	5	10	15	
63	อ่างเก็บน้ำคลองหลวง รัชชโลธร	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาคองหลวงรัชชโลธร	ชลบุรี	98.00	97.33	99.32	42,380	4,238	8,476	12,714	
64	อ่างเก็บน้ำห้วยชัน	โครงการชลประทานสระแก้ว	สระแก้ว	4.00	4.00	100.00	100	10	20	30	
65	อ่างเก็บน้ำท่ากระบือ	โครงการชลประทานสระแก้ว	สระแก้ว	7.30	7.30	99.99	500	50	100	150	
66	อ่างเก็บน้ำคลองเกลือ	โครงการชลประทานสระแก้ว	สระแก้ว	5.50	5.16	93.90	40	4	8	12	
67	อ่างเก็บน้ำช่องลำล่าง	โครงการชลประทานสระแก้ว	สระแก้ว	2.20	2.21	100.27	200	20	40	60	
68	อ่างเก็บน้ำห้วยปรี	โครงการชลประทานนครนายก	นครนายก	8.30	8.80	106.02	470	47	94	141	
69	อ่างเก็บน้ำคลองวังบอน	โครงการชลประทานนครนายก	นครนายก	6.90	7.58	109.81	20	2	4	6	
70	อ่างเก็บน้ำคลองกลาง	โครงการชลประทานนครนายก	นครนายก	3.10	3.11	100.20	200	20	40	60	
71	อ่างเก็บน้ำคลองเฉลี่ยลับ	โครงการชลประทานเพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์	7.85	7.55	96.15	150	15	30	45	
72	อ่างเก็บน้ำห้วยขอนแก่น	โครงการชลประทานเพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์	33.22	34.31	103.29	5,600	560	1,120	1,680	
73	อ่างเก็บน้ำน้ำก่อ	โครงการชลประทานเพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์	20.58	20.36	98.95	80	8	16	24	
74	อ่างเก็บน้ำห้วยใหญ่	โครงการชลประทานเพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์	13.25	12.93	97.62	100	10	20	30	
75	อ่างเก็บน้ำห้วยใหญ่ (วังเขม)	โครงการชลประทานลพบุรี	ลพบุรี	12.00	11.30	94.15	3,500	350	700	1,050	
76	อ่างเก็บน้ำบ้านตง	โครงการชลประทานสระบุรี	สระบุรี	3.18	3.04	95.48	1,100	110	220	330	
77	อ่างเก็บน้ำลำตะเพิน	โครงการชลประทานกาญจนบุรี	กาญจนบุรี	50.00	53.37	106.74	12,800	1,280	2,560	3,840	
78	อ่างเก็บน้ำคลองหยา	โครงการชลประทานกระบี่	กระบี่	3.20	3.26	101.72	40	4	8	12	7
รวม				1,241	1,255		215,176	21,518	43,035	64,553	25

ตารางที่ 2 สรุปปริมาณน้ำต้นทุน (เกิน80%) และพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง
ในพื้นที่ที่เคยทำแล้ว ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน ตั้งแต่ปี 2564 ถึง 2566 (กรณี 3 ปี คำน้อยสุด)

ลำดับ	อ่าง/ฝาย	โครงการ	จังหวัด	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำเฉลี่ย		ข้าวนาปรัง (ไร่) (ค่าต่ำสุดปี 63/64 - 65/66)	ปี 67/68	ปี 68/69	ปี 69/70
					ปริมาณ (ล้าน ลบ.ม.)	%		เปียกสลับแห้ง 10 (%) ของข้าวนาปรัง (ไร่)	เปียกสลับแห้ง 20 (%) ของข้าวนาปรัง (ไร่)	เปียกสลับแห้ง 30 (%) ของข้าวนาปรัง (ไร่)
	อ่างขนาดเล็กและฝาย ที่เคยทำเปียกสลับแห้งแล้ว									
1	อ่างเก็บน้ำแม่โก้น	โครงการชลประทานเชียงใหม่	เชียงใหม่				2,200	2,420	2,640	2,860
2	ฝายแม่แตง	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามแม่แตง	เชียงใหม่				8	9	10	10
3	ฝายโป่งนก	โครงการชลประทานเชียงราย	เชียงราย				70	77	84	91
4	เขื่อนเรศวร	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานเรศวร	พิษณุโลก				200	220	240	260
5	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห่อทองแดง	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห่อทองแดง	กำแพงเพชร				2,000	2,200	2,400	2,600
6	อ่างเก็บน้ำตาคลีใหญ่	ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	สกลนคร				2	2	2	3
7	อ่างเก็บน้ำห้วยมะโน	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์				-	-	-	-
8	อ่างเก็บน้ำห้วยจุมจัง	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์				-	-	-	-
9	อ่างเก็บน้ำห้วยผึ้ง	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์				-	-	-	-
10	อ่างเก็บน้ำห้วยผา	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์				-	-	-	-
11	อ่างเก็บน้ำห้วยสะทุด	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์				-	-	-	-
12	อ่างเก็บน้ำห้วยสังเคียบ	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์				-	-	-	-
13	อ่างเก็บน้ำห้วยสีทน	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์				-	-	-	-
14	อ่างเก็บน้ำห้วยแก่ง	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์				-	-	-	-
15	อ่างเก็บน้ำหนองหญ้าม้า	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์				-	-	-	-
16	อ่างเก็บน้ำเขาระกำ	โครงการชลประทานตราด	ตราด				2	2	2	3
17	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางบาล	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางบาล	พระนครศรีอยุธยา				10	11	12	13
18	สถานีสูบน้ำเสาไห้	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาคคลองเพรียว-เสาไห้	สระบุรี				5	6	6	7
19	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง	สระบุรี				400	440	480	520
20	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าปากคลองสายห้วยแก้ว	โครงการชลประทานลพบุรี	ลพบุรี				20	22	24	26
21	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าปากคลองสะพานขาว	โครงการชลประทานลพบุรี	ลพบุรี				150	165	180	195
22	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าปากคลองสะพานขาว	โครงการชลประทานลพบุรี	ลพบุรี				200	220	240	260
23	อ่างเก็บน้ำห้วยหิน	โครงการชลประทานลพบุรี	ลพบุรี				-	-	-	-
24	อ่างเก็บน้ำซับตะเคียน	โครงการชลประทานลพบุรี	ลพบุรี				100	110	120	130
25	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตเหนือ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตเหนือ	ปทุมธานี				5	6	6	7
26	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้	ปทุมธานี				70	77	84	91
27	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้	กรุงเทพมหานคร				500	550	600	650
28	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบรมธาตุ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบรมธาตุ	ชัยนาท				1,100	1,210	1,320	1,430
29	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาผักไห่	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาผักไห่	พระนครศรีอยุธยา				1,500	1,650	1,800	1,950
30	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพลเทพ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพลเทพ	ชัยนาท				10	11	12	13
31	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากำแพงแสน	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากำแพงแสน	กาญจนบุรี				100	110	120	130
32	อ่างเก็บน้ำป่าพะยอม/ฝายคลองบ้านพร้าว	โครงการชลประทานพัทลุง	พัทลุง				10	11	12	13
33	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี	ปัตตานี				2	2	2	3
34	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี	ยะลา				6	7	7	8
รวม							8,670	9,537	10,404	11,271

ภาคผนวก ข

การคาดการณ์การขยายผล นาปรังเปียกสลับแห้งของ
“อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ และอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง”

กรณี ปี 67/68 (เพิ่ม 10%)

ปี 68/69 (เพิ่ม 20%)

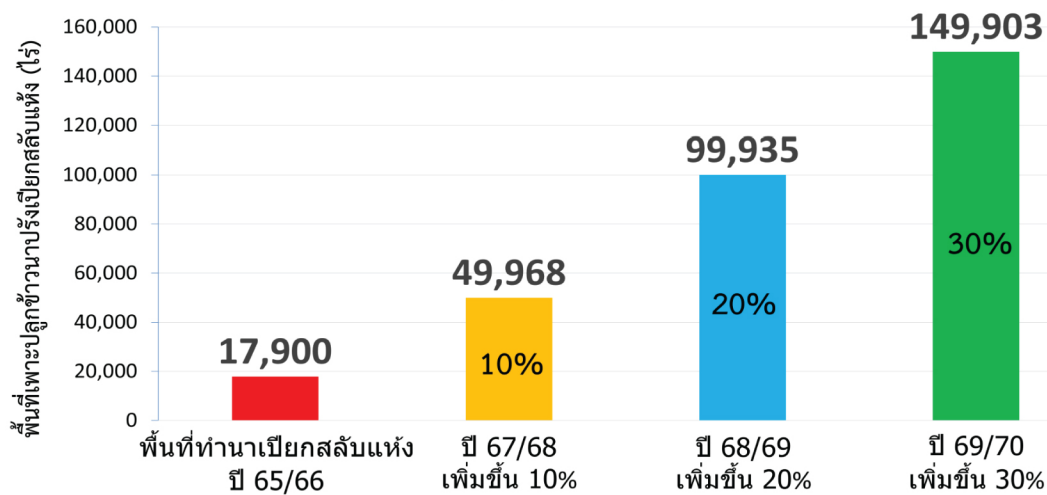
ปี 69/70 (เพิ่ม 30%) ได้แก่

- 1) พื้นที่คาดการณ์การเพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง
- 2) ปริมาณน้ำที่ลดลง
- 3) มูลค่าที่ได้จากการขายคาร์บอนเครดิต
- 4) การลดค่าสูบน้ำ
- 5) การลดสารเคมี ยากำจัดศัตรูพืช และปุ๋ย
- 6) การลดการใช้เมล็ดพันธุ์

แนวทางการส่งเสริมในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ - กลาง

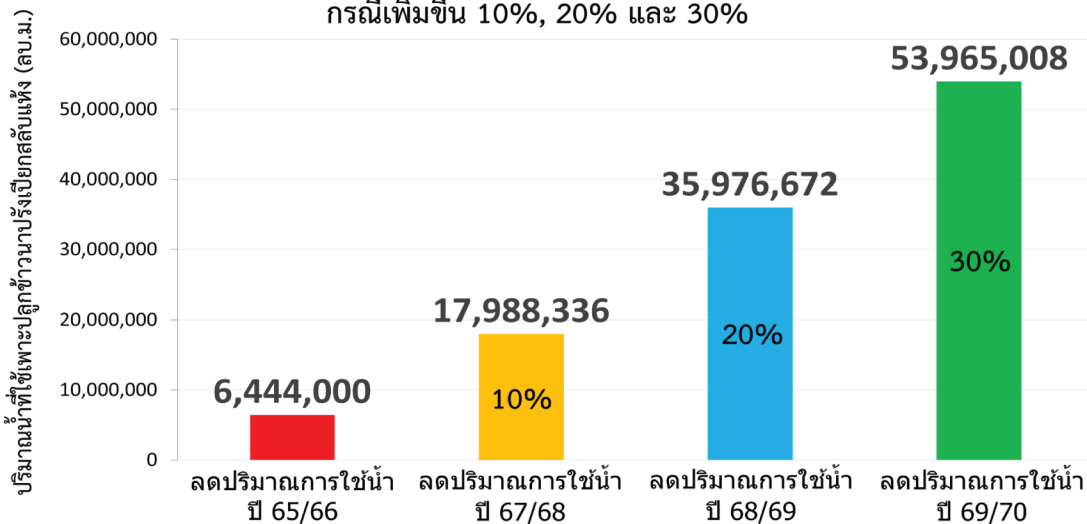
(1)พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง

พื้นที่คาดการณ์การเพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง
(ปริมาณน้ำต้นทุนเกิน 80%) กรณี 3 ปี

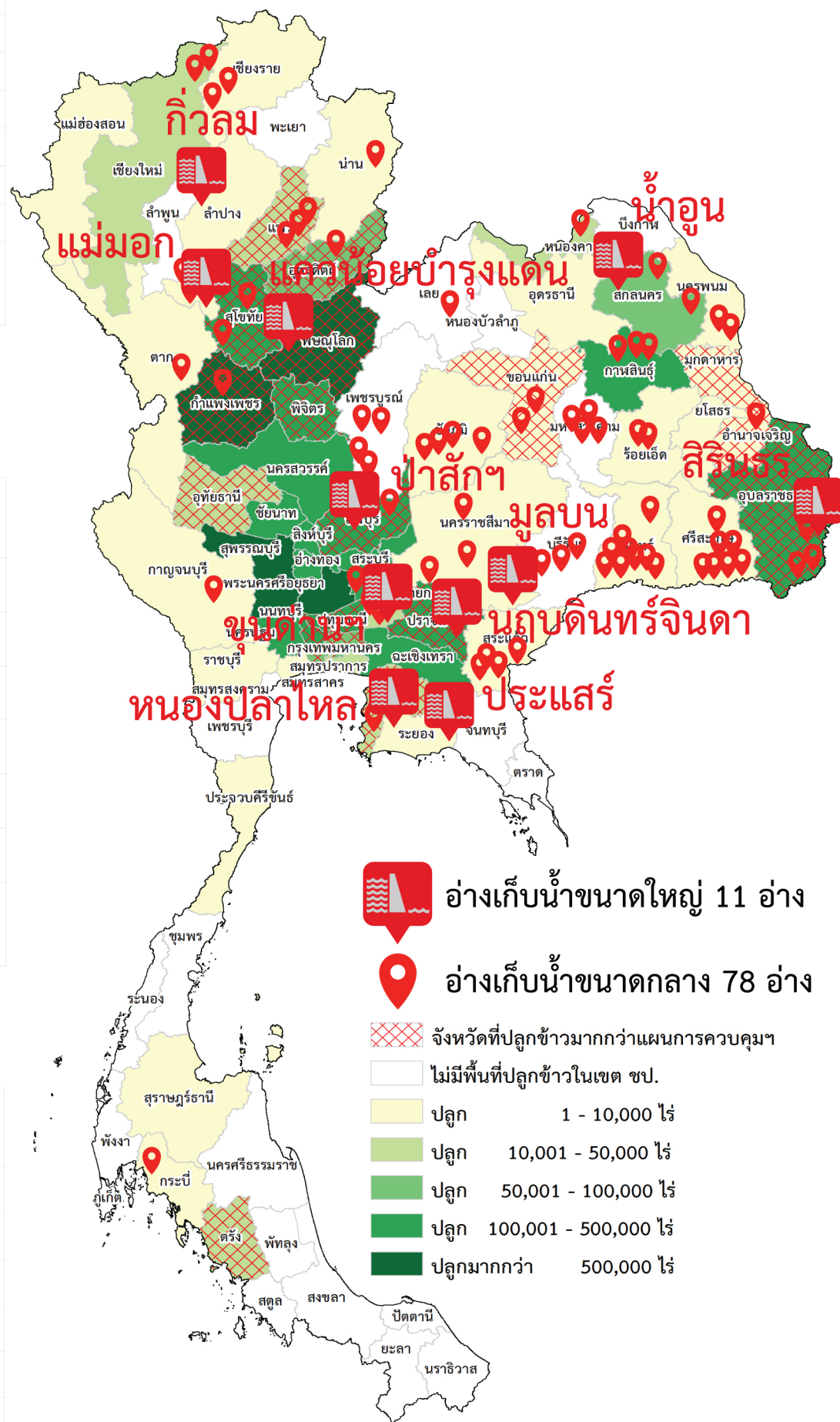
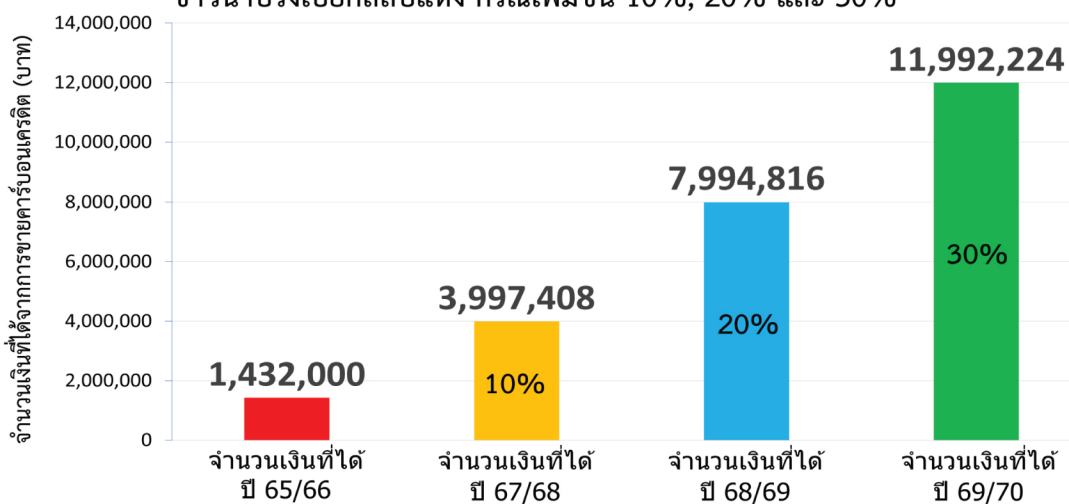
(2)ปริมาณน้ำที่ลดลง

การคาดการณ์การลดปริมาณน้ำในพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง
กรณีเพิ่มขึ้น 10%, 20% และ 30%

(3)มูลค่าที่ได้จากการขายคาร์บอนเครดิต

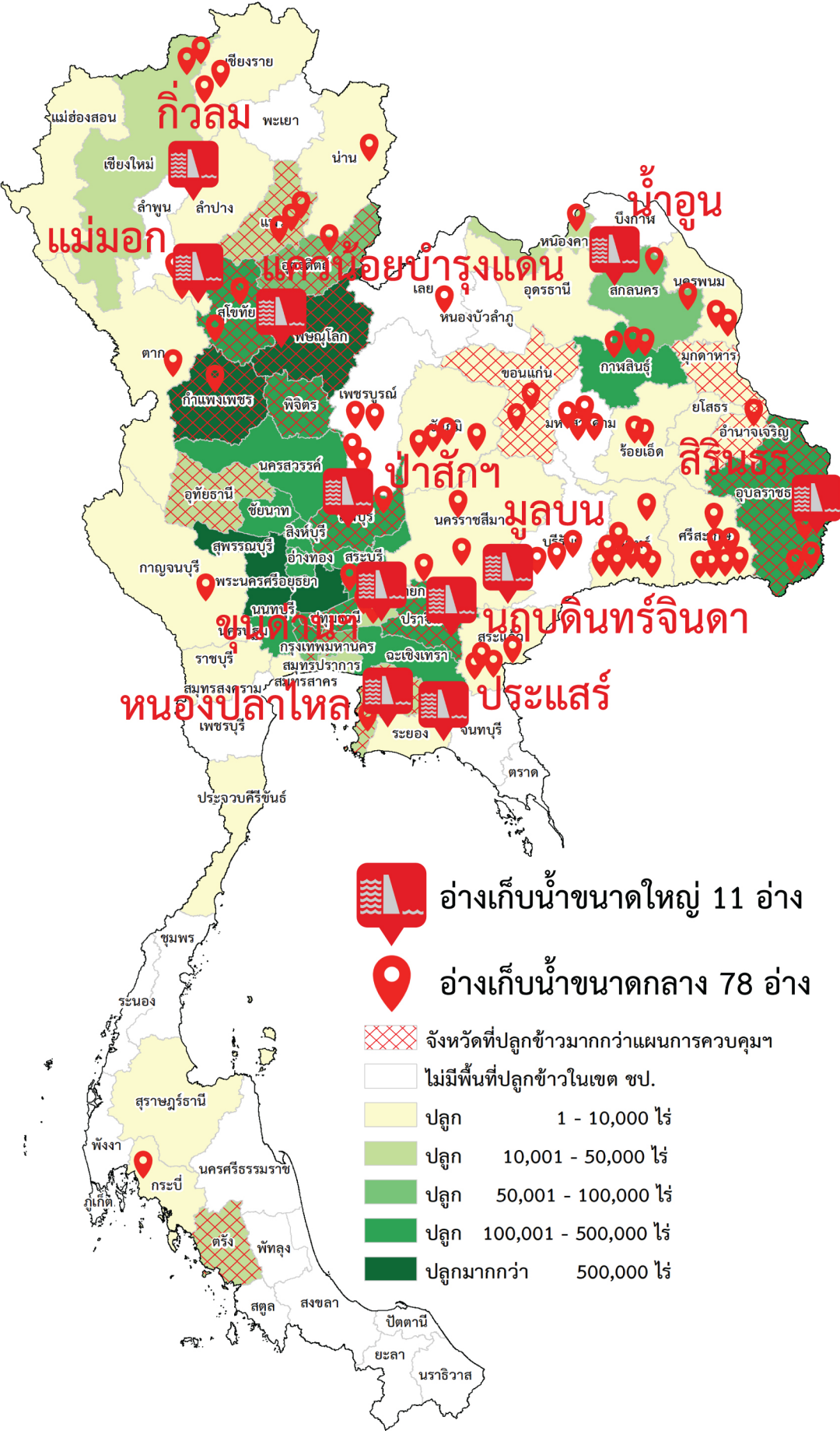
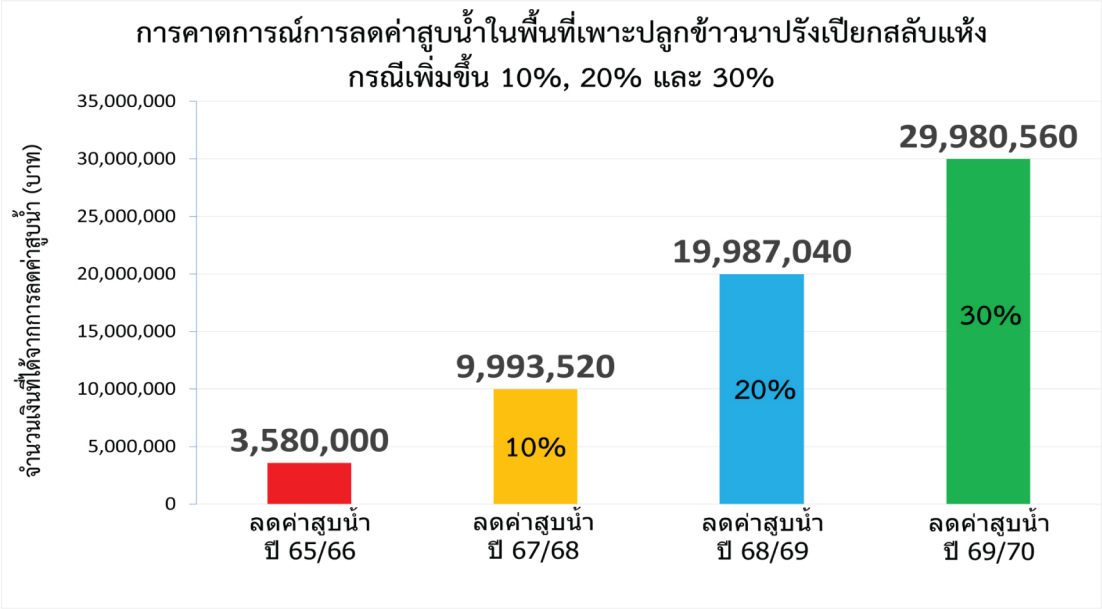
การคาดการณ์จำนวนเงินที่ได้จากการขายคาร์บอนเครดิตในการเพาะปลูก
ข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง กรณีเพิ่มขึ้น 10%, 20% และ 30%

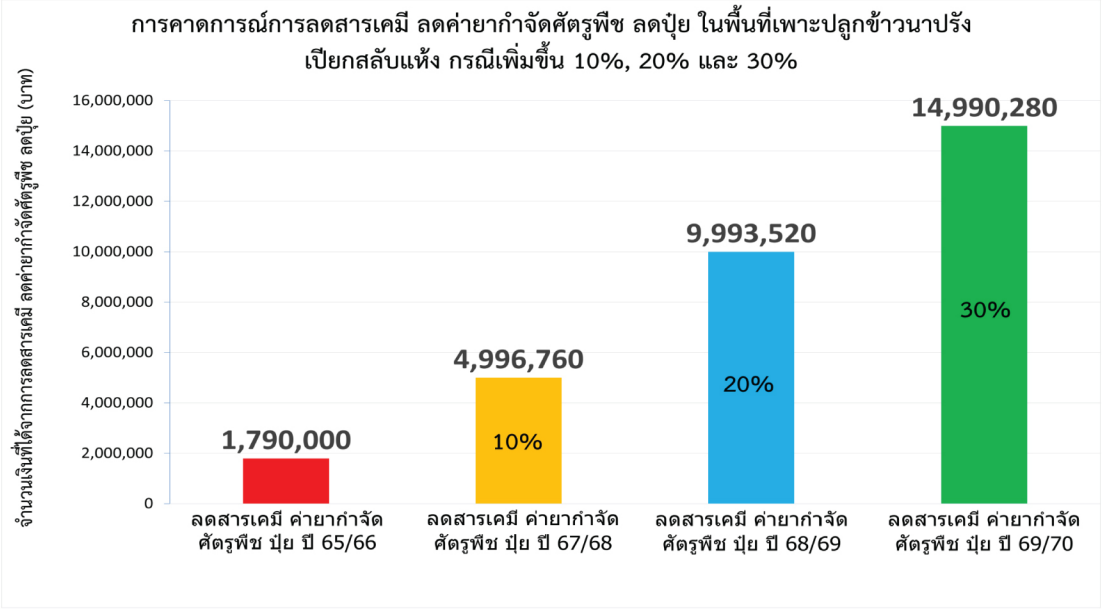
รูปที่ 1 อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ - กลาง ที่ส่งเสริม การเพาะปลูกข้าวนาปรังแบบเปียกสลับแห้ง

แนวทางการส่งเสริมในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ - กลาง

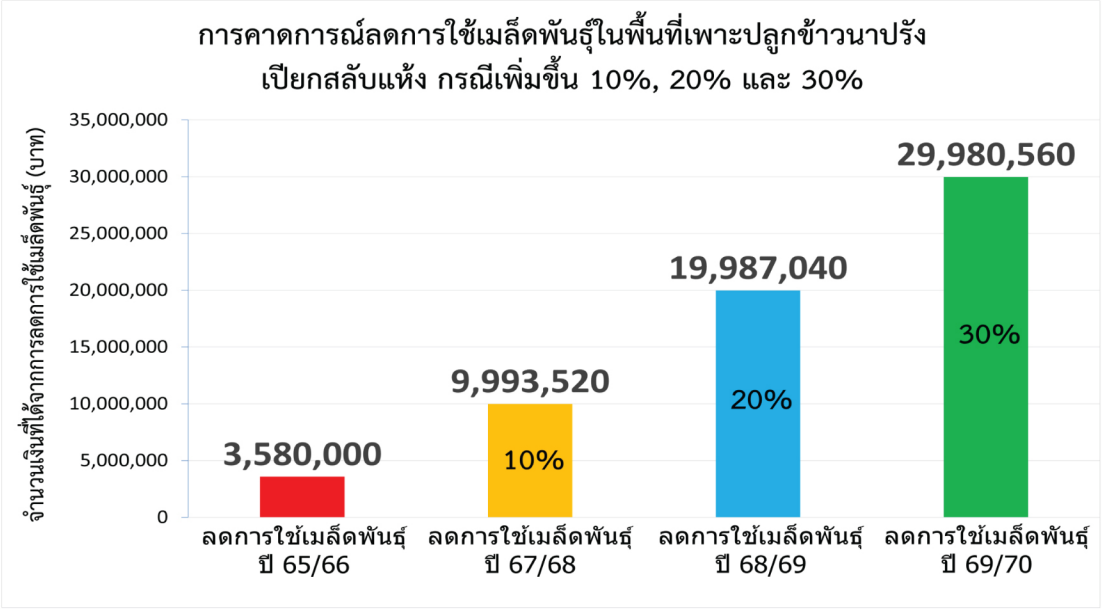
(4)การลดค่าสูบน้ำ

(5)การลดค่าสารเคมี, ยากำจัดศัตรูพืช และปุ๋ย

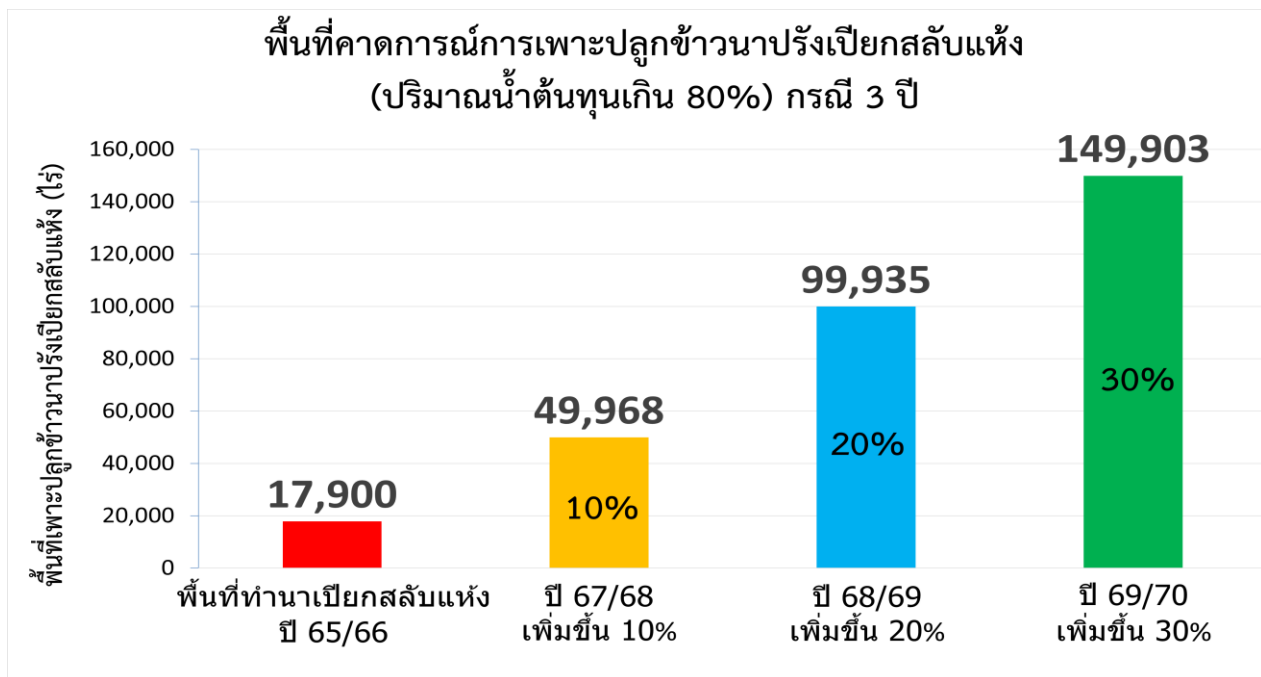

(6)การลดการใช้เมล็ดพันธุ์

รูปที่ 1 อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ - กลาง ที่ส่งเสริม
การเพาะปลูกข้าวนาปรังแบบเปียกสลับแห้ง

(1)พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง

ตาราง สรุปปริมาณพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง กรณีเพิ่มขึ้น 10% - 30%
ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน ตั้งแต่ปี 2560 ถึง 2566 (กรณี 3 ปี พื้นที่คาดการณ์ค่าน้อยที่สุด)

ลำดับ	อ่าง/ฝาย	พื้นที่ข้าวนาปรังที่ปลูกจริง (ไร่)	ปี 65/66 พื้นที่ทำนาเปียกสลับแห้ง	ปี 67/68 10%	ปี 68/69 20%	ปี 69/70 30%
1	อ่างขนาดใหญ่	284,500	2,100	28,450	56,900	85,350
2	อ่างขนาดกลาง	215,176	15,800	21,518	43,035	64,553
	รวม	499,676	17,900	49,968	99,935	149,903

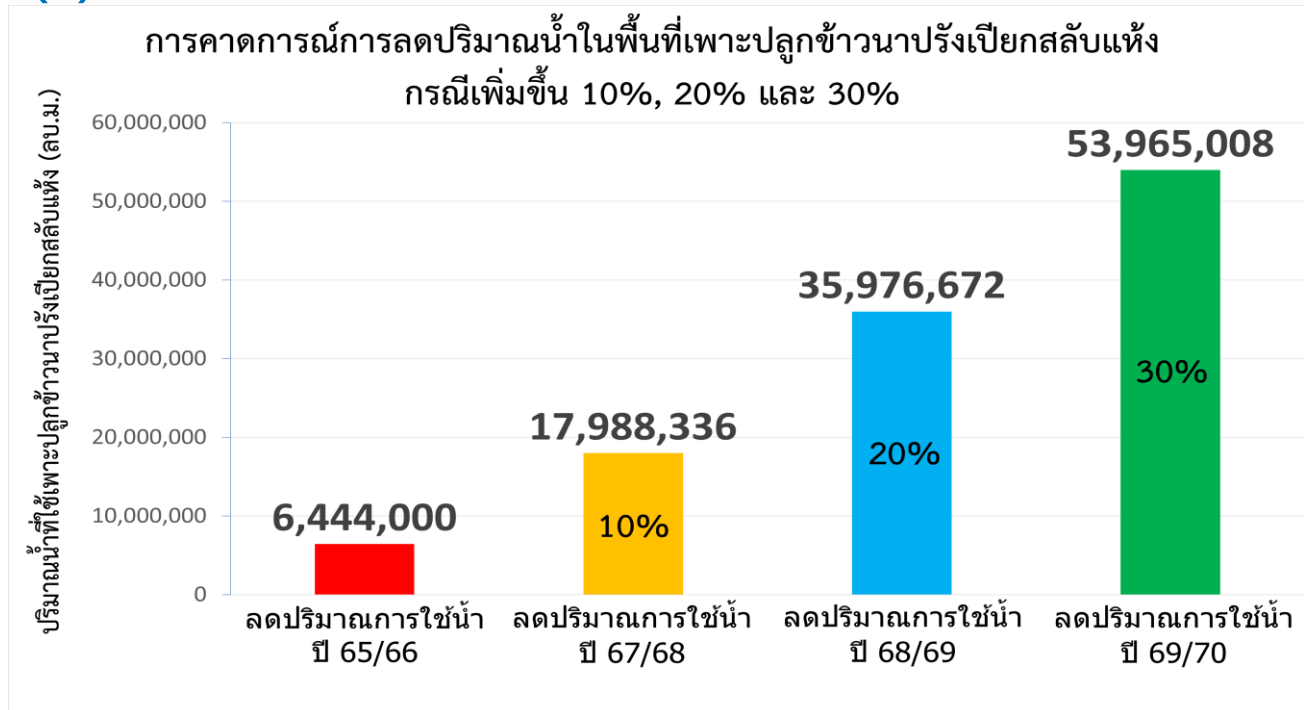
หมายเหตุ : (1) พื้นที่ทำนาเปียกสลับแห้งในเขตชลประทาน 65/66
มีพื้นที่ 129,700 (1.29%) ของพื้นที่นาปรัง

(2) พื้นที่ทำนาเปียกสลับแห้งในเขตชลประทาน 65/66

- อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ เท่ากับ 2,100 ไร่
- อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง เท่ากับ 15,800 ไร่
- พื้นที่ชลประทานที่รับน้ำต่อเนื่องในระบบ ที่เคยทำนาเปียกสลับแห้งแล้ว (ไม่สามารถการันตีน้ำได้) เท่ากับ 111,700 ไร่

● พื้นที่ทำนาเปียกสลับแห้งของอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กและฝาย
เป็นพื้นที่โครงการชลประทานรังสิตใต้ เท่ากับ 106,600 ไร่

(2)ปริมาณน้ำที่ลดลง

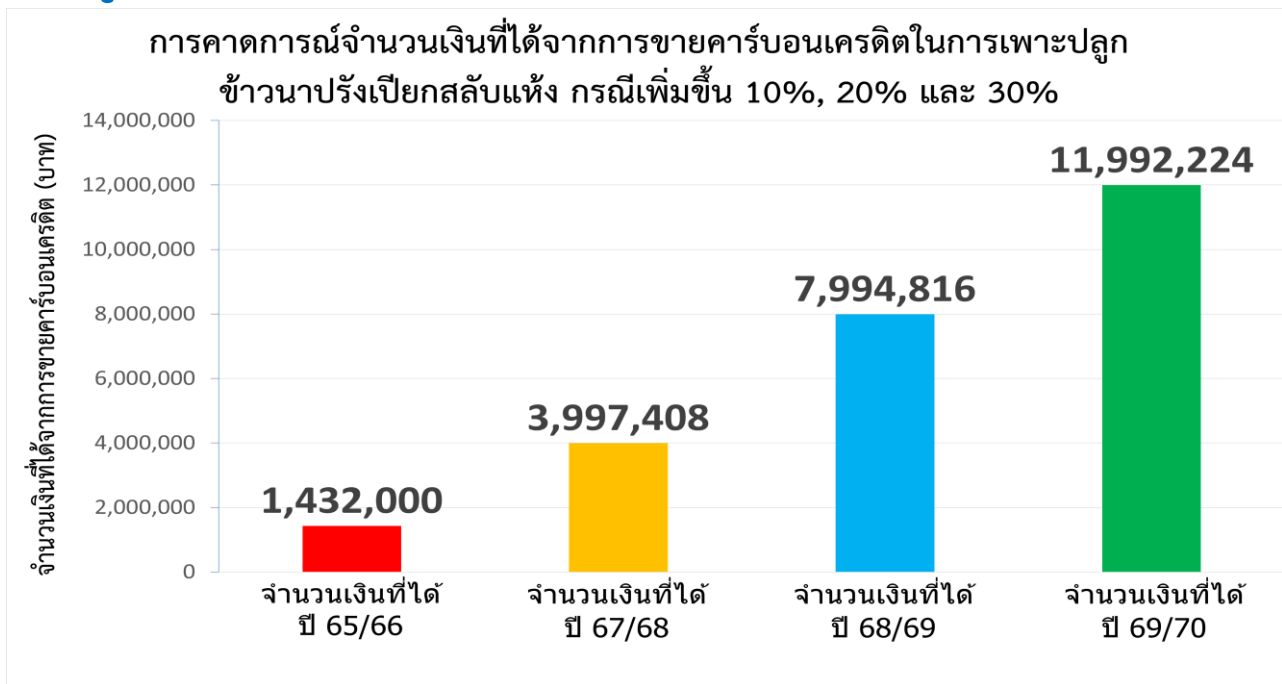

ตาราง การลดปริมาณน้ำในพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง กรณีเพิ่มขึ้น 10% - 30%
ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน ตั้งแต่ปี 2560 ถึง 2566 (กรณี 3 ปี พื้นที่คาดการณ์ค่าน้อยที่สุด)

ลำดับ	อ่าง/ฝาย	พื้นที่ข้าวนา ปรังที่ปลูกจริง (ไร่)	ปี 65/66 ลดปริมาณการใช้น้ำ ในการทำนา เปียกสลับแห้ง (ลบ.ม.)	ปี 67/68 ลดปริมาณการใช้น้ำ ในการทำนา เปียกสลับแห้ง 10% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (ลบ.ม.)	ปี 68/69 ลดปริมาณการใช้น้ำ ในการทำนา เปียกสลับแห้ง 20% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (ลบ.ม.)	ปี 69/70 ลดปริมาณการใช้น้ำ ในการทำนา เปียกสลับแห้ง 30% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (ลบ.ม.)
1	อ่างขนาดใหญ่	284,500	756,000	10,242,000	20,484,000	30,726,000
2	อ่างขนาดกลาง	215,176	5,688,000	7,746,336	15,492,672	23,239,008
	รวม	499,676	6,444,000	17,988,336	35,976,672	53,965,008

หมายเหตุ : (1) ในการทำนาปรังปกติใช้น้ำ 1,200 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ แต่การทำนาเปียกสลับแห้ง
จะสามารถลดการใช้น้ำได้ 30%

(3)มูลค่าที่ได้จากการขายคาร์บอนเครดิต

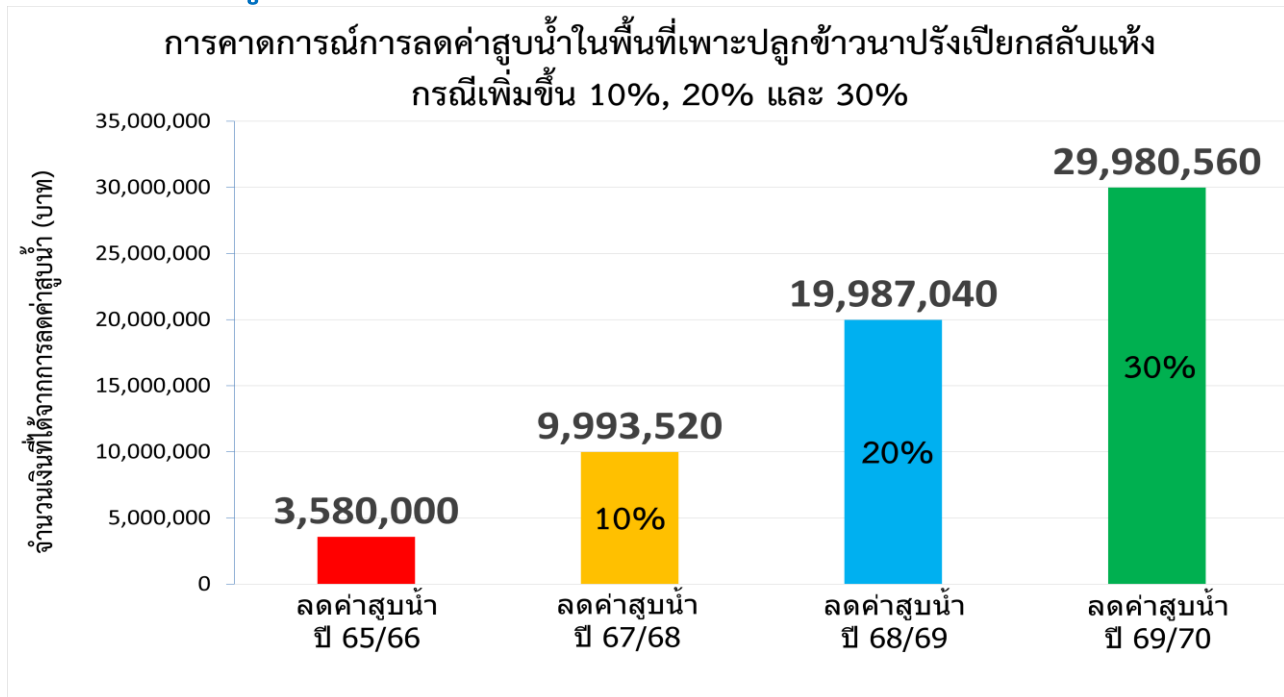

ตาราง การคาดการณ์จำนวนเงินที่ได้จากการขายคาร์บอนเครดิตในการเพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง กรณีเพิ่มขึ้น 10% - 30%
ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน ตั้งแต่ปี 2560 ถึง 2566 (กรณี 3 ปี พื้นที่คาดการณ์ค่าน้อยที่สุด)

ลำดับ	อ่าง/ฝาย	พื้นที่ข้าว นาปรังที่ ปลูกจริง (ไร่)	ปี 65/66 จำนวนเงินที่ ได้จากการ ขายคาร์บอน เครดิต (บาท)	ปี 67/68 จำนวนเงินที่ได้จาก การขายคาร์บอน เครดิตในกรณีการ ทำนาเปียกสลับแห้ง 10% ของพื้นที่ข้าว นาปรัง (บาท)	ปี 68/69 จำนวนเงินที่ได้จาก การขายคาร์บอน เครดิตในกรณีการ ทำนาเปียกสลับแห้ง 20% ของพื้นที่ข้าว นาปรัง (บาท)	ปี 69/70 จำนวนเงินที่ได้จาก การขายคาร์บอน เครดิตในกรณีการทำ นาเปียกสลับแห้ง 30% ของพื้นที่ข้าว นาปรัง (บาท)
1	อ่างขนาดใหญ่	284,500	168,000	2,276,000	4,552,000	6,828,000
2	อ่างขนาดกลาง	215,176	1,264,000	1,721,408	3,442,816	5,164,224
	รวม	499,676	1,432,000	3,997,408	7,994,816	11,992,224

หมายเหตุ : (1) ในการขายคาร์บอนเครดิต ราคาไร่ละ 80 บาท

(4)การลดค่าสูบน้ำ

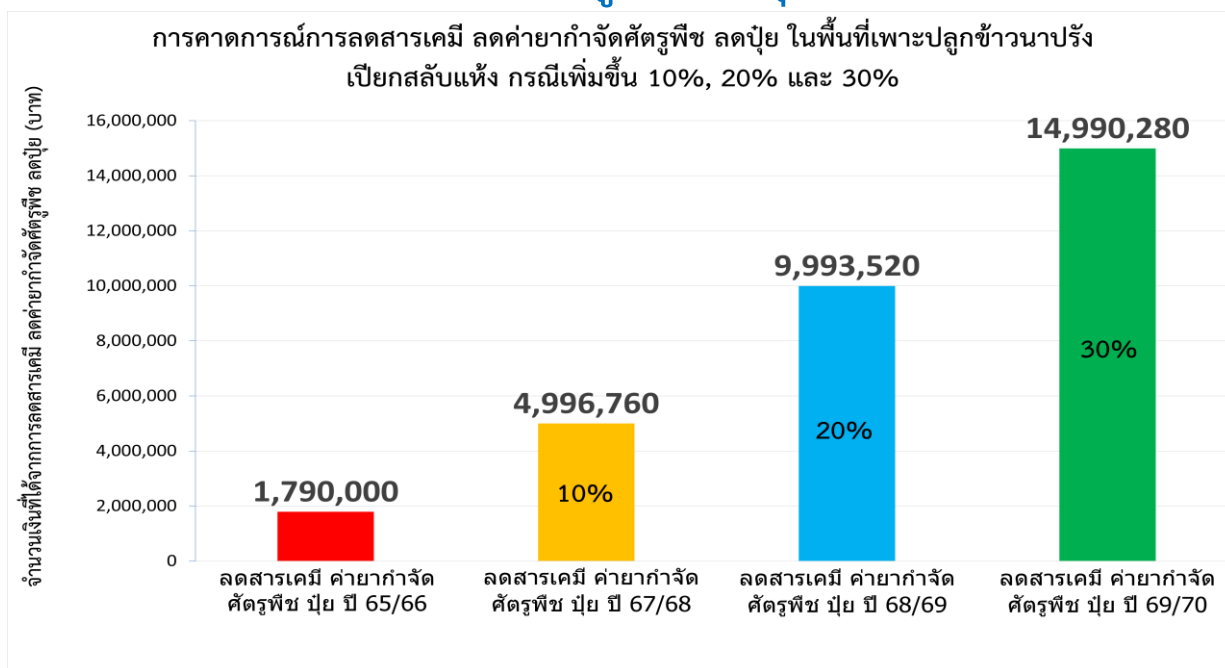

ตาราง การคาดการณ์จำนวนเงินที่ได้จากการลดค่าสูบน้ำในการเพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง กรณีเพิ่มขึ้น 10% - 30%
ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน ตั้งแต่ปี 2560 ถึง 2566 (กรณี 3 ปี พื้นที่คาดการณ์ค่าน้อยที่สุด)

ลำดับ	อ่าง/ฝาย	พื้นที่ข้าวนาปรังที่ปลูกจริง (ไร่)	ปี 65/66 จำนวนเงินที่ได้จากการลดค่าสูบน้ำ (บาท)	ปี 67/68 จำนวนเงินที่ได้จากการลดค่าสูบน้ำในกรณีการทำนาเปียกสลับแห้ง 10% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)	ปี 68/69 จำนวนเงินที่ได้จากการลดค่าสูบน้ำในกรณีการทำนาเปียกสลับแห้ง 20% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)	ปี 69/70 จำนวนเงินที่ได้จากการลดค่าสูบน้ำในกรณีการทำนาเปียกสลับแห้ง 30% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)
1	อ่างขนาดใหญ่	284,500	420,000	5,690,000	11,380,000	17,070,000
2	อ่างขนาดกลาง	215,176	3,160,000	4,303,520	8,607,040	12,910,560
	รวม	499,676	3,580,000	9,993,520	19,987,040	29,980,560

หมายเหตุ : (1) ลดค่าสูบน้ำ ลดลงฤดูละ 2 - 4 ครั้ง ครั้งละ 100 - 200 บาท/ไร่ ประหยัดได้ 200 - 600 บาท/ไร่

(5)การลดค่าสารเคมี, ยากำจัดศัตรูพืช และปุ๋ย

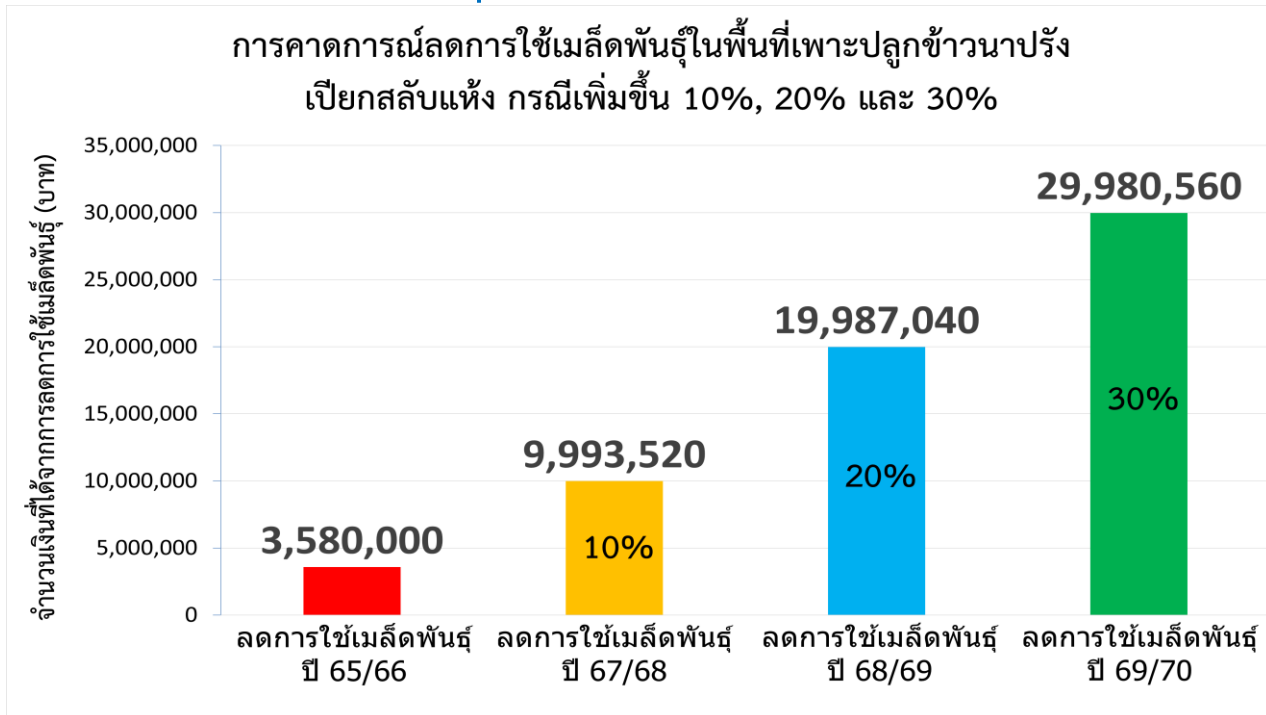

ตาราง การคาดการณ์จำนวนเงินที่ได้จากการลดสารเคมี ลดค่ายากำจัดศัตรูพืช ลดปุ๋ย ในการเพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง กรณีเพิ่มขึ้น 10% - 30%
ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน ตั้งแต่ปี 2560 ถึง 2566 (กรณี 3 ปี พื้นที่คาดการณ์ค่าน้อยที่สุด)

ลำดับ	อ่าง/ฝาย	พื้นที่ข้าวนาปรังที่ปลูกจริง (ไร่)	ปี 65/66 จำนวนเงินที่ได้จากการลดสารเคมี ลดค่ายากำจัดศัตรูพืช ลดปุ๋ย (บาท)	ปี 67/68 จำนวนเงินที่ได้จากการลดสารเคมี ลดค่ายากำจัดศัตรูพืช ลดปุ๋ย ในกรณีการทำนาเปียกสลับแห้ง 10% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)	ปี 68/69 จำนวนเงินที่ได้จากการลดสารเคมี ลดค่ายากำจัดศัตรูพืช ลดปุ๋ย ในกรณีการทำนาเปียกสลับแห้ง 20% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)	ปี 69/70 จำนวนเงินที่ได้จากการลดสารเคมี ลดค่ายากำจัดศัตรูพืช ลดปุ๋ย ในกรณีการทำนาเปียกสลับแห้ง 30% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)
1	อ่างขนาดใหญ่	284,500	210,000	2,845,000	5,690,000	8,535,000
2	อ่างขนาดกลาง	215,176	1,580,000	2,151,760	4,303,520	6,455,280
	รวม	499,676	1,790,000	4,996,760	9,993,520	14,990,280

หมายเหตุ : (1) ลดสารเคมี ลดค่ายากำจัดศัตรูพืช ลดปุ๋ย จากการที่ต้นข้าวไม่อวบน้ำ ความชื้นในแปลงต่ำ ประหยัดได้ 100 - 200 บาท/ไร่

(6)การลดการใช้เมล็ดพันธุ์

ตาราง การคาดการณ์จำนวนเงินที่ได้จากการลดการใช้เมล็ดพันธุ์ในการเพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง กรณีเพิ่มขึ้น 10% - 30%
ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน ตั้งแต่ปี 2560 ถึง 2566 (กรณี 3 ปี พื้นที่คาดการณ์ค่าน้อยที่สุด)

ลำดับ	อ่าง/ฝาย	พื้นที่ข้าวนาปรังที่ปลูกจริง (ไร่)	ปี 65/66 จำนวนเงินที่ได้จากการลดการใช้เมล็ดพันธุ์ (บาท)	ปี 67/68 จำนวนเงินที่ได้จากการลดการใช้เมล็ดพันธุ์ในกรณีการทำนาเปียกสลับแห้ง 10% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)	ปี 68/69 จำนวนเงินที่ได้จากการลดการใช้เมล็ดพันธุ์ในกรณีการทำนาเปียกสลับแห้ง 20% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)	ปี 69/70 จำนวนเงินที่ได้จากการลดการใช้เมล็ดพันธุ์ในกรณีการทำนาเปียกสลับแห้ง 30% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)
1	อ่างขนาดใหญ่	284,500	420,000	5,690,000	11,380,000	17,070,000
2	อ่างขนาดกลาง	215,176	3,160,000	4,303,520	8,607,040	12,910,560
	รวม	499,676	3,580,000	9,993,520	19,987,040	29,980,560

หมายเหตุ : (1) ลดการใช้เมล็ดพันธุ์ ลดจาก 15-20 กก./ไร่ เหลือ 5 กก. ในกรณีนาดำ หรือ 8 - 10 กก. ต่อไร่
ในกรณีนาหว่าน เพื่อให้พื้นที่ในการแตกกอเพิ่มจำนวนรวง ประหยัดได้ 200 - 300 บาท/ไร่

ภาคผนวก ค

การคาดการณ์การขยายผล นาปรังเปียกสลับแห้งของ
“โครงการรับน้ำต่อเนื่องที่ไม่มีแหล่งน้ำเป็นของตนเอง เช่น ฝาย สถานีสูบน้ำฯ”

กรณี ปี 67/68 (เพิ่ม 10%)

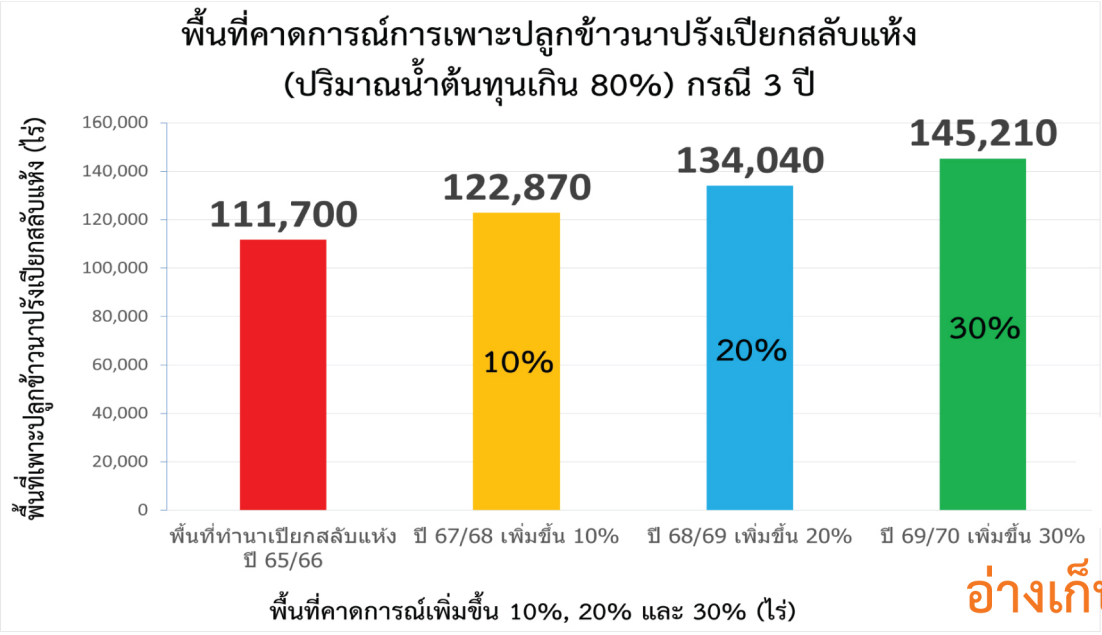
ปี 68/69 (เพิ่ม 20%)

ปี 69/70 (เพิ่ม 30%) ได้แก่

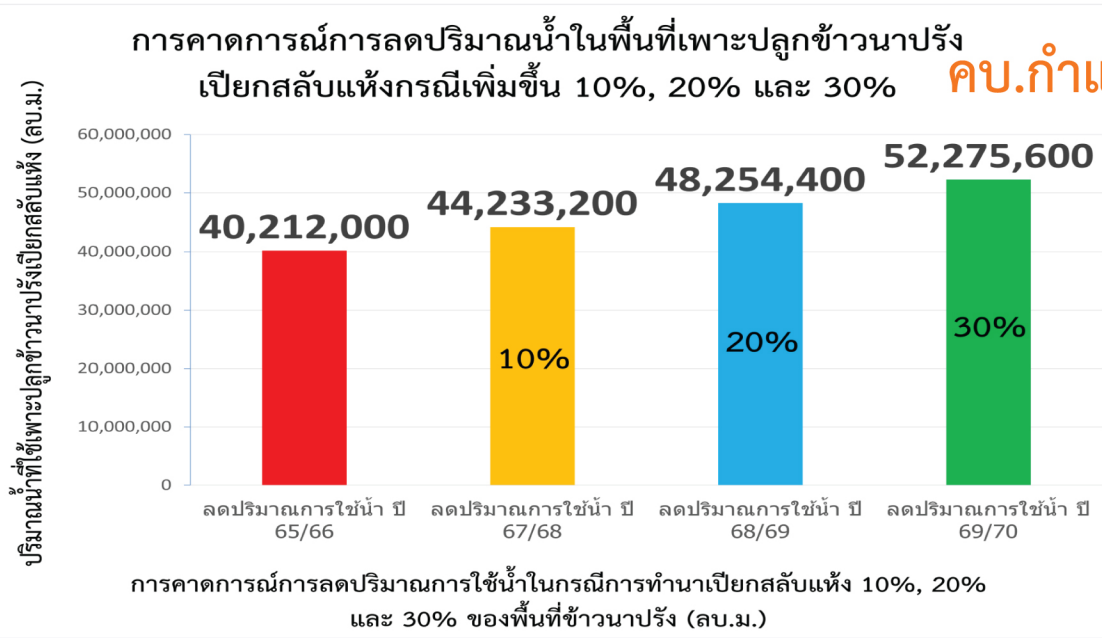
- 1) พื้นที่คาดการณ์การเพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง
- 2) ปริมาณน้ำที่ลดลง
- 3) มูลค่าที่ได้จากการขายคาร์บอนเครดิต
- 4) การลดค่าสูบน้ำ
- 5) การลดสารเคมี ยากำจัดศัตรูพืช และปุ๋ย
- 6) การลดการใช้เมล็ดพันธุ์

แนวทางการส่งเสริมอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก + พื้นที่ที่ไม่มีแหล่งน้ำเป็นของตนเอง เช่น ฝาย สถานีสูบน้ำ ฯ

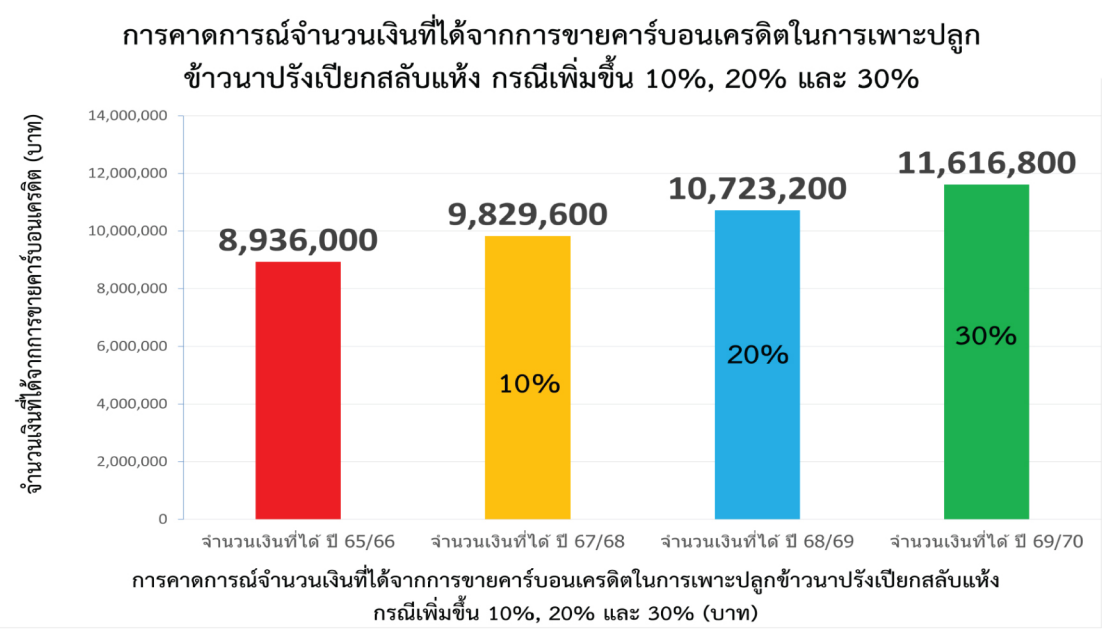
(1)พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง

(2)ปริมาณน้ำที่ลดลง

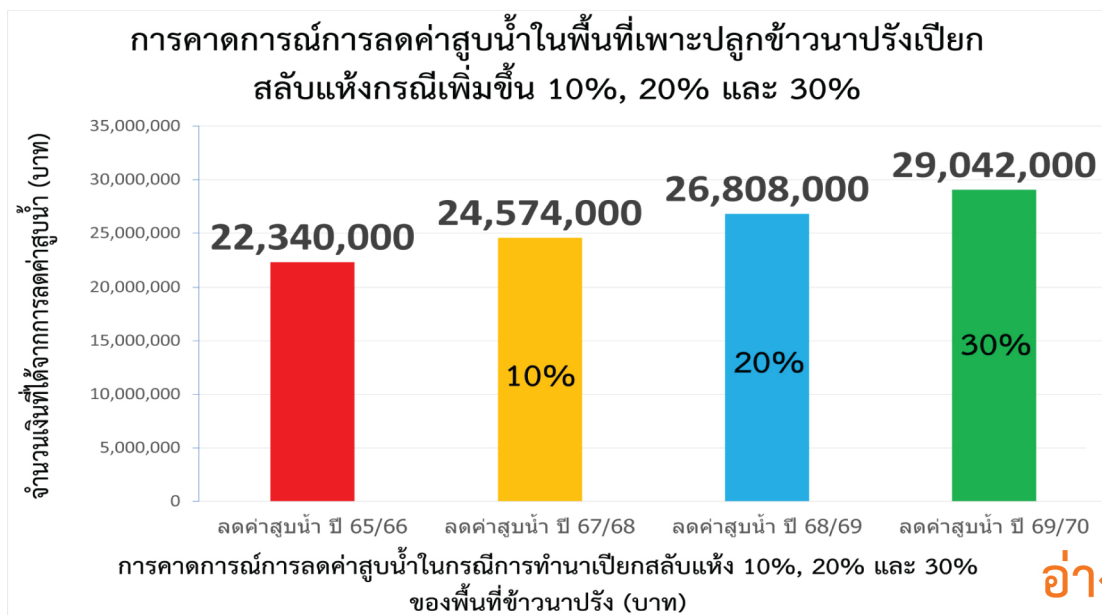
(3)มูลค่าที่ได้จากการขายคาร์บอนเครดิต

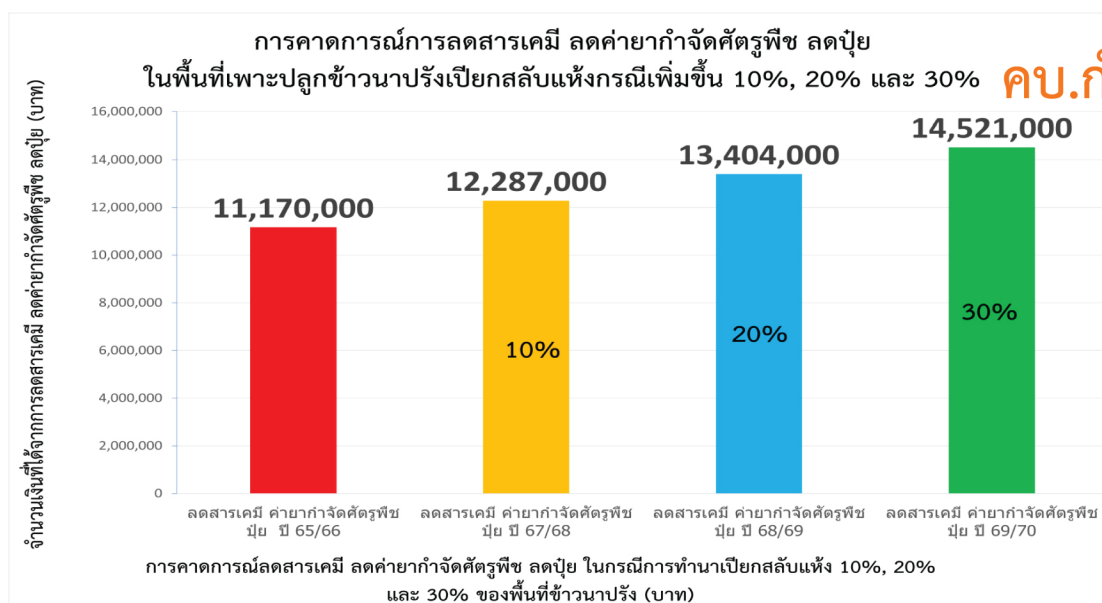
รูปที่ 1 อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก + พื้นที่ที่ไม่มีแหล่งน้ำเป็นของตนเอง ที่ส่งเสริมการเพาะปลูกข้าวนาปรังแบบเปียกสลับแห้ง

แนวทางการส่งเสริมอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก + พื้นที่ที่ไม่มีแหล่งน้ำเป็นของตนเอง เช่น ฝาย สถานีสูบน้ำ ฯ

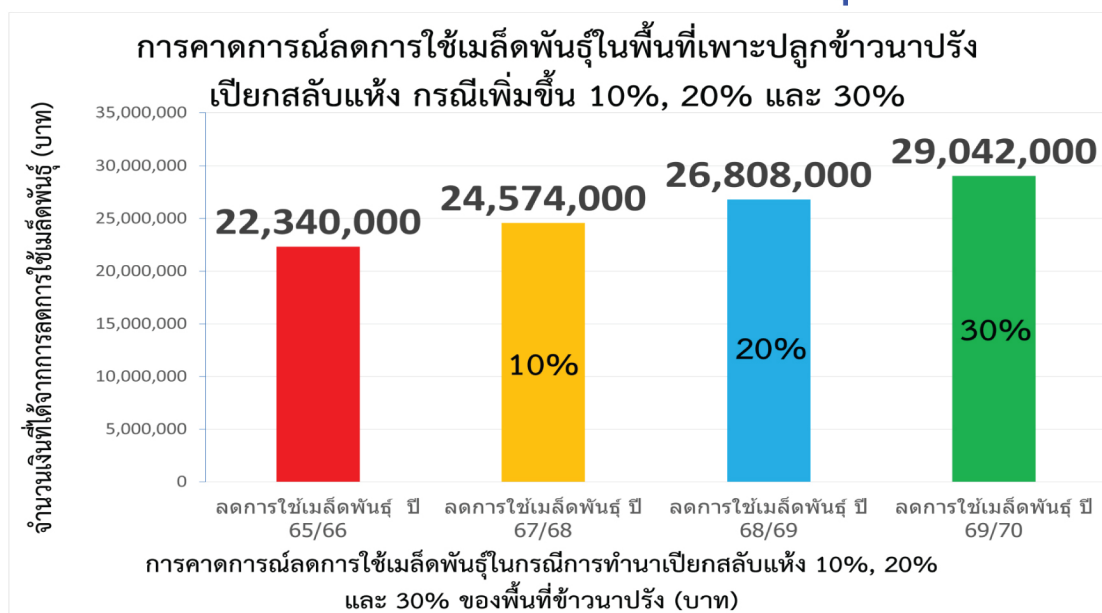
(4)การลดค่าสูญน้ำ

(5)การลดค่าสารเคมี, ยากำจัดศัตรูพืช และปุ๋ย

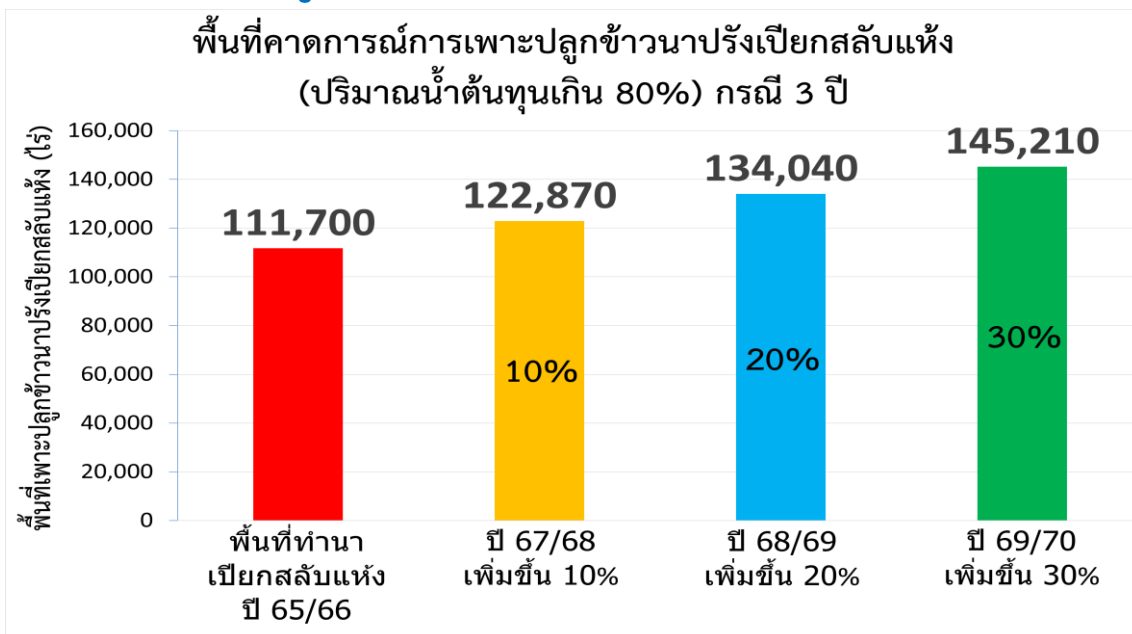

(6)การลดการใช้เมล็ดพันธุ์

รูปที่ 1 อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก + พื้นที่ที่ไม่มีแหล่งน้ำ
เป็นของตนเอง ที่ส่งเสริมการเพาะปลูก
ข้าวนาปรังแบบเปียกสลับแห้ง

(1)พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง

ตาราง สรุปปริมาณพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง กรณีเพิ่มขึ้น 10% - 30%
ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน ตั้งแต่ปี 2560 ถึง 2566 (กรณี 3 ปี พื้นที่คาดการณ์ค่าน้อยที่สุด)

ลำดับ	อ่าง/ฝาย	ปี 65/66 พื้นที่ทำนา เปียกสลับ แห้ง	ปี 67/68 10%	ปี 68/69 20%	ปี 69/70 30%
1	อ่างขนาดเล็ก	111,700	122,870	134,040	145,210
	รวม	111,700	122,870	134,040	145,210

หมายเหตุ : (1) พื้นที่ทำนาเปียกสลับแห้งในเขตชลประทาน 65/66
มีพื้นที่ 129,700 (1.29%) ของพื้นที่นาปรัง

(2) พื้นที่ทำนาเปียกสลับแห้งในเขตชลประทาน 65/66

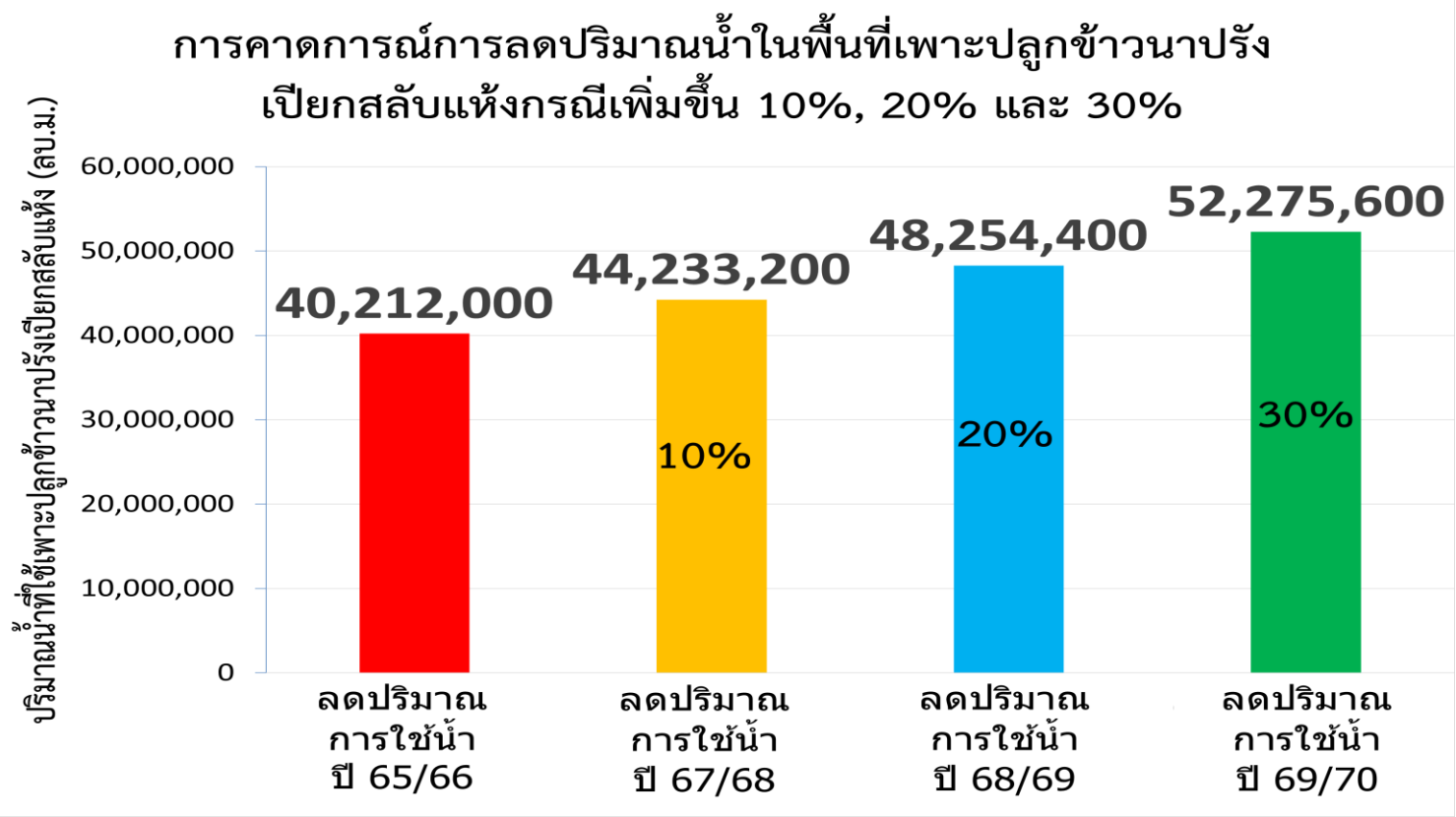
- อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ เท่ากับ 2,100 ไร่
- อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง เท่ากับ 15,800 ไร่
- พื้นที่ชลประทานที่รับน้ำต่อเนื่องในระบบ ที่เคยทำนาเปียกสลับแห้งแล้ว

(ไม่สามารถการันตีได้) เท่ากับ 111,700 ไร่

- พื้นที่ทำนาเปียกสลับแห้งของอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กและฝาย

เป็นพื้นที่โครงการชลประทานรังสิตใต้ เท่ากับ 106,600 ไร่

(2)ปริมาณน้ำที่ลดลง

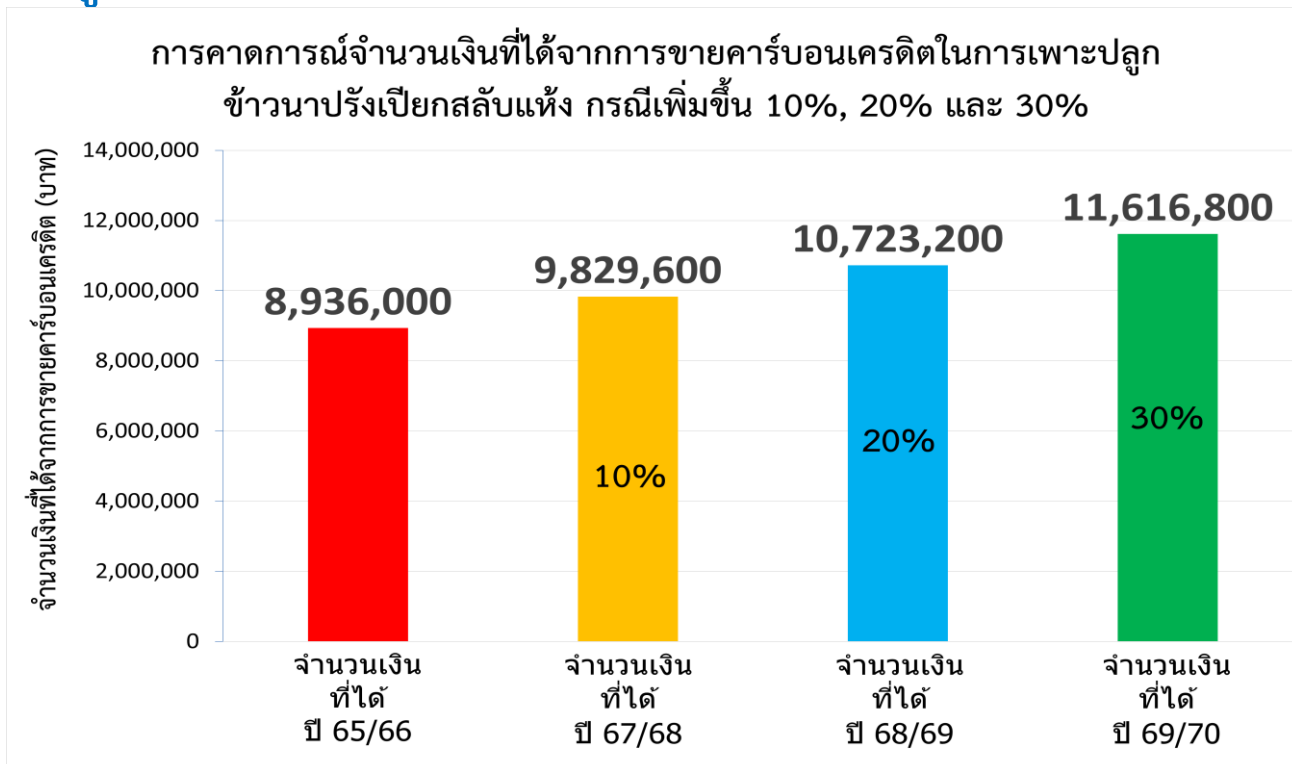

ตาราง การลดปริมาณน้ำในพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง กรณีเพิ่มขึ้น 10% - 30%
ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน ตั้งแต่ปี 2560 ถึง 2566 (กรณี 3 ปี พื้นที่คาดการณ์ค่าน้อยที่สุด)

ลำดับ	อ่าง/ฝาย	ปี 65/66 ลดปริมาณการใช้น้ำในการทำนา เปียกสลับแห้ง (ลบ.ม.)	ปี 67/68 ลดปริมาณการใช้น้ำ ในกรณีการทำนา เปียกสลับแห้ง 10% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (ลบ.ม.)	ปี 68/69 ลดปริมาณการใช้น้ำ ในกรณีการทำนา เปียกสลับแห้ง 20% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (ลบ.ม.)	ปี 69/70 ลดปริมาณการใช้น้ำ ในกรณีการทำนา เปียกสลับแห้ง 30% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (ลบ.ม.)
1	อ่างขนาดเล็ก	40,212,000	44,233,200	48,254,400	52,275,600
	รวม	40,212,000	44,233,200	48,254,400	52,275,600

หมายเหตุ : (1) ในการทำนาปรังปกติใช้น้ำ 1,200 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ แต่การทำนาเปียกสลับแห้ง
จะสามารถลดการใช้น้ำได้ 30%

(3)มูลค่าที่ได้จากการขายคาร์บอนเครดิต

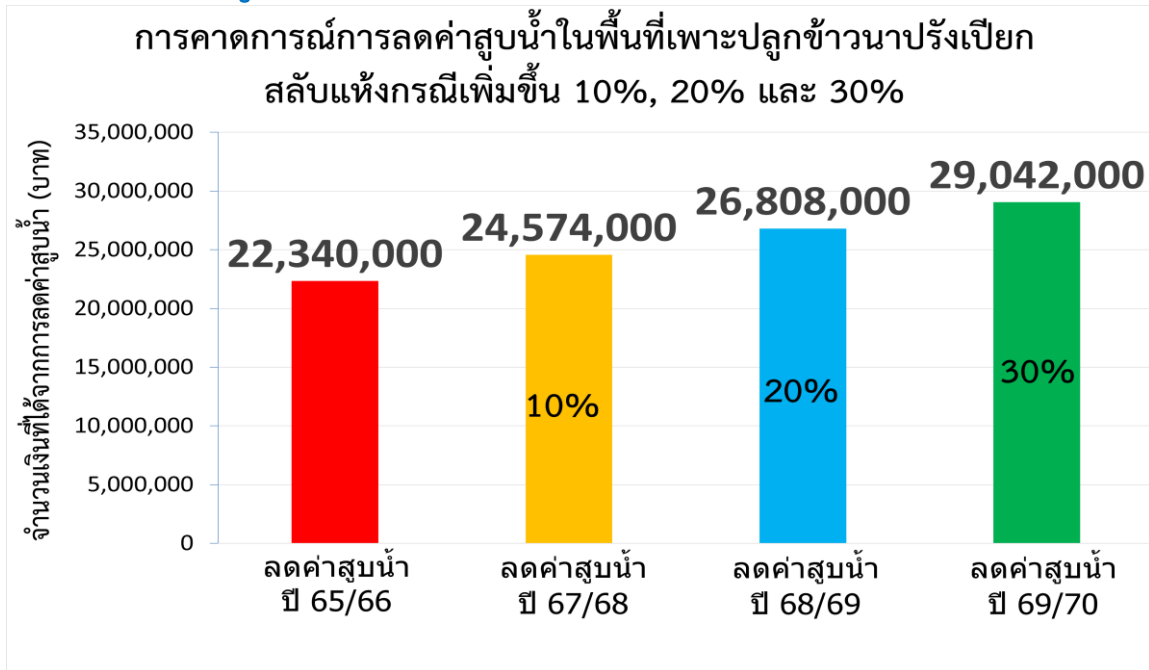

ตาราง การคาดการณ์จำนวนเงินที่ได้จากการขายคาร์บอนเครดิตในการเพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง กรณีเพิ่มขึ้น 10% - 30% ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน ตั้งแต่ปี 2560 ถึง 2566 (กรณี 3 ปี พื้นที่คาดการณ์ค่าน้อยที่สุด)

ลำดับ	อ่าง/ฝาย	ปี 65/66 จำนวนเงินที่ได้จากการ ขายคาร์บอน เครดิต (บาท)	ปี 67/68 จำนวนเงินที่ได้จาก การขายคาร์บอน เครดิตในกรณีการ ทำนาเปียกสลับแห้ง 10% ของพื้นที่ข้าว นาปรัง (บาท)	ปี 68/69 จำนวนเงินที่ได้จาก การขายคาร์บอน เครดิตในกรณีการ ทำนาเปียกสลับแห้ง 20% ของพื้นที่ข้าว นาปรัง (บาท)	ปี 69/70 จำนวนเงินที่ได้จาก การขายคาร์บอน เครดิตในกรณีการทำ นาเปียกสลับแห้ง 30% ของพื้นที่ข้าว นาปรัง (บาท)
1	อ่างขนาดเล็ก	8,936,000	9,829,600	10,723,200	11,616,800
	รวม	8,936,000	9,829,600	10,723,200	11,616,800

หมายเหตุ : (1) ในการขายคาร์บอนเครดิต ราคาไร่ละ 80 บาท

(4)การลดค่าสูบน้ำ

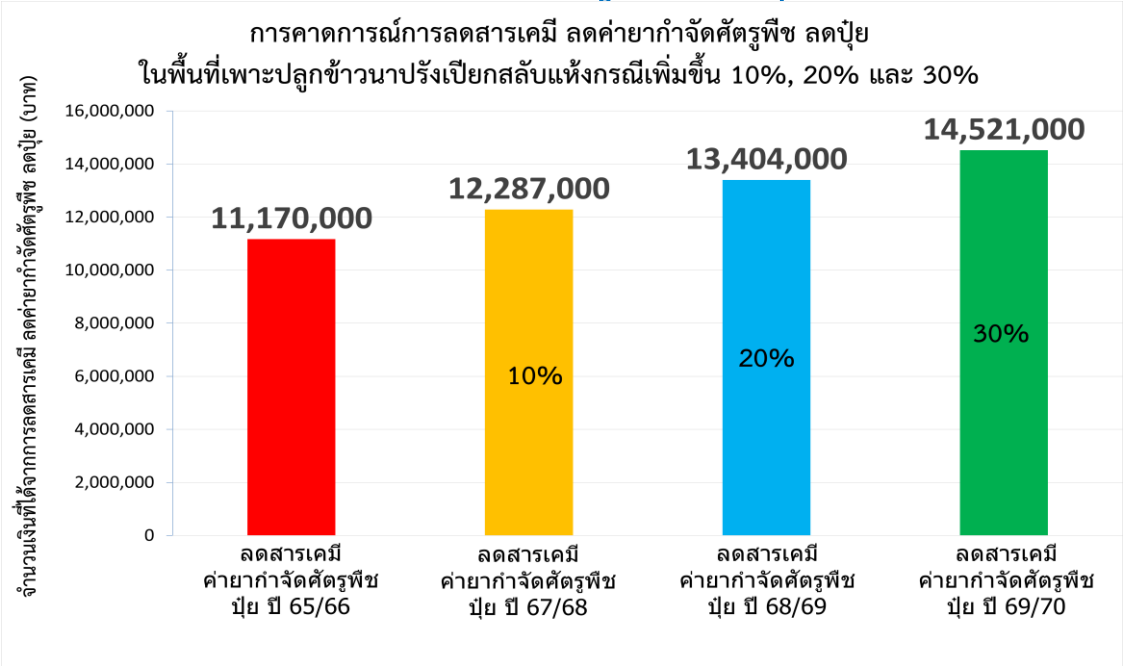

ตาราง การคาดการณ์จำนวนเงินที่ได้จากการลดค่าสูบน้ำในการเพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง กรณีเพิ่มขึ้น 10% - 30%
ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน ตั้งแต่ปี 2560 ถึง 2566 (กรณี 3 ปี พื้นที่คาดการณ์ค่าน้อยที่สุด)

ลำดับ	อ่าง/ฝ่าย	ปี 65/66 จำนวนเงินที่ได้จากการลดค่าสูบน้ำ (บาท)	ปี 67/68 จำนวนเงินที่ได้จากการลดค่าสูบน้ำในกรณีการทำนาเปียกสลับแห้ง 10% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)	ปี 68/69 จำนวนเงินที่ได้จากการลดค่าสูบน้ำในกรณีการทำนาเปียกสลับแห้ง 20% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)	ปี 69/70 จำนวนเงินที่ได้จากการลดค่าสูบน้ำในกรณีการทำนาเปียกสลับแห้ง 30% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)
1	อ่างขนาดเล็ก	22,340,000	24,574,000	26,808,000	29,042,000
	รวม	22,340,000	24,574,000	26,808,000	29,042,000

หมายเหตุ : (1) ลดค่าสูบน้ำ ลดลงฤดูละ 2 - 4 ครั้ง ครั้งละ 100 - 200 บาท/ไร่ ประหยัดได้ 200 - 600 บาท/ไร่

(5)การลดค่าสารเคมี, ยากำจัดศัตรูพืช และปุ๋ย

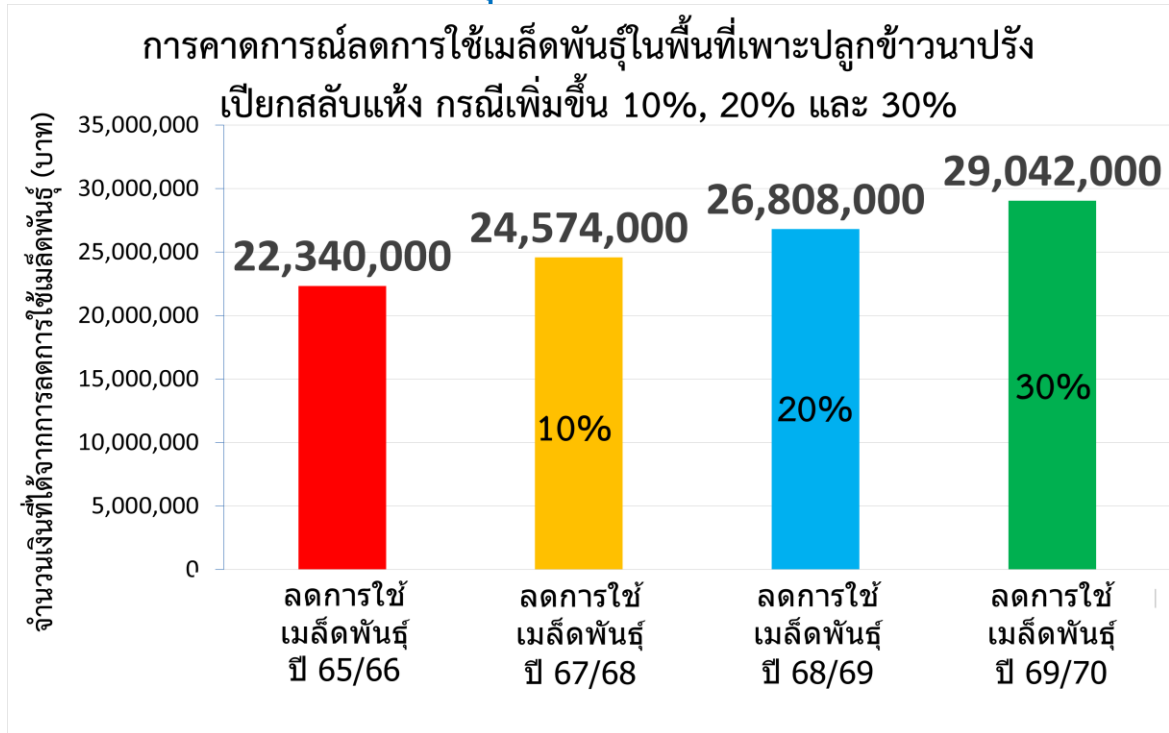

ตาราง การคาดการณ์จำนวนเงินที่ได้จากการลดสารเคมี ลดค่ายากำจัดศัตรูพืช ลดปุ๋ย ในการเพาะปลูกข้าวนาปรังเปียกสลับแห้ง กรณีเพิ่มขึ้น 10% - 30%
ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน ตั้งแต่ปี 2560 ถึง 2566 (กรณี 3 ปี พื้นที่คาดการณ์ค่าน้อยที่สุด)

ลำดับ	อ่าง/ฝ่าย	ปี 65/66 จำนวนเงินที่ได้จากการลด สารเคมี ลดค่ายา กำจัดศัตรูพืช ลด ปุ๋ย (บาท)	ปี 67/68 จำนวนเงินที่ได้จากการ ลดสารเคมี ลดค่ายา กำจัดศัตรูพืช ลดปุ๋ย ใน กรณีการทำนาเปียก สลับแห้ง 10% ของ พื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)	ปี 68/69 จำนวนเงินที่ได้จากการ ลดสารเคมี ลดค่ายา กำจัดศัตรูพืช ลดปุ๋ย ใน กรณีการทำนาเปียก สลับแห้ง 20% ของ พื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)	ปี 69/70 จำนวนเงินที่ได้จากการ ลดสารเคมี ลดค่ายา กำจัดศัตรูพืช ลดปุ๋ย ใน กรณีการทำนาเปียก สลับแห้ง 30% ของ พื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)
1	อ่างขนาดเล็ก	11,170,000	12,287,000	13,404,000	14,521,000
	รวม	11,170,000	12,287,000	13,404,000	14,521,000

หมายเหตุ : (1) ลดสารเคมี ลดค่ายากำจัดศัตรูพืช ลดปุ๋ย จากการที่ต้นข้าวไม่อ่อนน้ำ ความชื้นในแปลงต่ำ ประหยัดได้ 100 - 200 บาท/ไร่

(6)การลดการใช้เมล็ดพันธุ์

ตาราง การคาดการณ์จำนวนเงินที่ได้จากการลดการใช้เมล็ดพันธุ์ในการเพาะปลูกข้าวนาปรังเปรียบเทียบทั้ง กรณีเพิ่มขึ้น 10% - 30% ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน ตั้งแต่ปี 2560 ถึง 2566 (กรณี 3 ปี พื้นที่คาดการณ์ค่าน้อยที่สุด)

ลำดับ	อ่าง/ฝาย	ปี 65/66 จำนวนเงินที่ได้จากการลดการใช้เมล็ดพันธุ์ (บาท)	ปี 67/68 จำนวนเงินที่ได้จากการลดการใช้เมล็ดพันธุ์ในกรณีการทำนาเปียกสลับแห้ง 10% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)	ปี 68/69 จำนวนเงินที่ได้จากการลดการใช้เมล็ดพันธุ์ในกรณีการทำนาเปียกสลับแห้ง 20% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)	ปี 69/70 จำนวนเงินที่ได้จากการลดการใช้เมล็ดพันธุ์ในกรณีการทำนาเปียกสลับแห้ง 30% ของพื้นที่ข้าวนาปรัง (บาท)
1	อ่างขนาดเล็ก	22,340,000	24,574,000	26,808,000	29,042,000
	รวม	22,340,000	24,574,000	26,808,000	29,042,000

หมายเหตุ : (1) ลดการใช้เมล็ดพันธุ์ ลดจาก 15-20 กก./ไร่ เหลือ 5 กก. ในกรณีนาดำ หรือ 8 - 10 กก. ต่อไร่
ในกรณีนาหว่าน เพื่อให้พื้นที่ในการตกกอเพิ่มจำนวนรวง ประหยัดได้ 200 - 300 บาท/ไร่

ภาคผนวก ง

โครงการเพิ่มศักยภาพการปลูกข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ

Thai Rice GCF ขยายผลจาก Thai Rice NAMA

โครงการเพิ่มศักยภาพการปลูกข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ: Thai Rice GCF (Strengthening Climate-Smart Rice Farming Project)

ความเป็นมา

ข้าวคืออาหารหลักของประชากรมากกว่า 3.5 พันล้านคนทั่วโลก โดยประเทศไทยถือเป็นผู้ส่งออกข้าวที่สำคัญของโลก มีพื้นที่ปลูกข้าวมากกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่เพาะปลูกของประเทศ และมีชาวนาประมาณ 18 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนประชากรในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม การทำนาปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas) ประมาณร้อยละ 55 ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคเกษตรทั้งหมด หรือคิดเป็นร้อยละ 8 ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมดของประเทศไทย ซึ่งการศึกษาในเขตชลประทานพบว่า วิธีการขังน้ำในนาข้าวซึ่งเป็นวิถีปกติของการทำนาในประเทศไทยส่งผลให้เกิดการปล่อยก๊าซมีเทน (CH_4) ที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนในอัตราที่สูงกว่าของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) ถึง 28 เท่า และประเทศไทยถือเป็น 1 ใน 16 ประเทศที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการจัดลำดับประเทศที่มีความเปราะบางสูงสุดต่อผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ใน 30 ปีข้างหน้า การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้เกิดภัยแล้งและน้ำท่วมซึ่งนับวันจะมีความถี่และทวีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้ผลผลิตข้าวเสียหายทั้งปริมาณและคุณภาพ ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น และรายได้ชาวนาลดลง

กรมการข้าว ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติ สถาบันวิจัยข้าวระหว่างประเทศ (IRRI) และองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ) เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเชื่อมโยงการทำนาและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในประเทศไทย จึงพัฒนาความร่วมมือและแนวทางในการแก้ปัญหาข้างต้น โดยดำเนินงานโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดภาวะโลกร้อนจากการทำนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Thai Rice NAMA) ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและความมั่นคงของการพัฒนาที่ยั่งยืนของข้าวและชาวนาไทย จึงมีการพัฒนาข้อเสนอโครงการเพิ่มศักยภาพการปลูกข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ (Thai Rice GCF) เพื่อยื่นขอทุนสนับสนุนจากกองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund: GCF) สำหรับประเทศไทย โดยมีกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยประสานงานหลัก (National Designated Authority: NDA) ตามมติคณะรัฐมนตรี และ GIZ มีหน้าที่เป็นหน่วยงานปฏิบัติการที่ได้รับการรับรอง (Accredited Entity: AE) ของ GCF

วัตถุประสงค์

โครงการเพิ่มศักยภาพการปลูกข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ มีจุดมุ่งหมายในการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ไปสู่การทำนาที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำและเสริมสร้างศักยภาพในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Resilience) โดยโครงการมุ่งส่งเสริมการนำเทคโนโลยีที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ (Climate Smart) มาปรับใช้ และยกระดับการดำเนินงานของโครงการ Thai Rice NAMA ทั้งเชิงพื้นที่และเทคโนโลยีที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ (Climate Smart Agriculture: CSA)

สนับสนุนโดย

กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (GCF) และกระทรวงเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (BMZ), ภาคเอกชน

ประเทศ

ประเทศไทย

หน่วยงานปฏิบัติการ (EE)

กรมการข้าว ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสถาบันวิจัยข้าวระหว่างประเทศ (IRRI)

หน่วยงานปฏิบัติการที่ได้รับการรับรอง

องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ)

โครงการอนุมัติ

คณะกรรมการบริหาร GCF อนุมัติโครงการในวันที่ 24 ตุลาคม 2566
(รายการประชุมที่ B.37)

ระยะเวลาการดำเนินการ

5 ปี (พ.ศ. 2567 – พ.ศ. 2571) โดยเริ่มดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ 19 มกราคม 2567 ซึ่งถือเป็นโครงการที่เชื่อมต่อและขยายผลการดำเนินงานจากโครงการ Thai Rice NAMA ที่จะสิ้นสุดภายใน พ.ศ. 2567

งบประมาณขอที่รับการสนับสนุน

ประมาณ 118.05 ล้านยูโร โดยแบ่งเป็นงบประมาณสนับสนุนจาก GCF จำนวน 38.15 ล้านยูโร (ขึ้นอยู่กับผลการพิจารณาอนุมัติของ GCF) และงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมจากหน่วยงานของภาครัฐ 67.62 ล้านยูโร และความร่วมมือนานาชาติและภาคเอกชนจำนวน 12.28 ล้านยูโร

พื้นที่และเป้าหมายของโครงการ

ภายใต้การดำเนินการของโครงการตลอดทั้ง 5 ปี คาดว่าจะสามารถเสริมสร้างความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน (sustainable livelihoods) และลดความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของชาวนารายย่อยจำนวน 250,000 ราย ในพื้นที่เป้าหมายของโครงการทั้ง 21 จังหวัดภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และที่ราบลุ่มภาคกลาง ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ ตาก สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครราชสีมา บุรีรัมย์ อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด สุรินทร์ ศรีสะเกษ กาฬสินธุ์ ชัยนาท อ่างทอง ปทุมธานี สิงห์บุรี อโยธยา สุพรรณบุรี อุทัยธานี นครสวรรค์ กำแพงเพชร พิษณุโลก พิจิตร และลพบุรี ผ่านการสร้างความร่วมมือและการดำเนินการที่แข็งแกร่งและมีประสิทธิภาพของโครงการเดิมในพื้นที่เป้าหมายข้างต้น เช่น โครงการ Thai Rice NAMA โครงการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรรายย่อย ผ่านการเชื่อมโยงตลาดนำการผลิตเพื่อเกษตรกรรายย่อย (MSVC) แผนงานความร่วมมือไทย-เยอรมันด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (TGCP-Agriculture) และ โครงการสนับสนุนการเตรียมความพร้อมสำหรับกองทุนภูมิอากาศสีเขียวต่าง ๆ (GCF Readiness) เป็นต้น

จากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ คาดว่าสามารถลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำนาได้ประมาณ 2.44 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (CO₂e) ภายในระยะดำเนินการของโครงการ 5 ปี ทั้งนี้กิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ ยังสามารถช่วยลดการใช้น้ำถึงร้อยละ 50 เพิ่มผลผลิตการทำนาร้อยละ 20 เพิ่มรายได้ให้แก่ชาวนาร้อยละ 20 สร้างงานให้แก่ชาวบ้านในพื้นที่ รวมถึงปรับปรุงคุณภาพดินและป้องกันการเสื่อมสภาพของพื้นที่เพาะปลูก

รูปแบบกิจกรรมของการดำเนินงานของโครงการ

โครงการฯ ดำเนินการในเชิงบูรณาการแบบ Cross-cutting โดยผ่านการทำกิจกรรมการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Mitigation) ควบคู่กับการปรับตัวเพื่อรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation) ทั้งนี้เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนโครงการในเชิงบูรณาการได้อย่างเป็นระบบ จึงได้แบ่งกิจกรรมของโครงการตามผลลัพธ์ที่มุ่งหวังของ ดังต่อไปนี้

ผลลัพธ์ที่ 1: ขาวนามาศักยภาพด้านเทคนิคและเข้าถึงการสนับสนุนทางการเงินสำหรับการปรับเปลี่ยนวิถีการทำนาด้วย CSA

กิจกรรมด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถของชาวนารายย่อยและการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการทำนาที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ

- ถ่ายทอดความรู้ด้วยหลักสูตรการทำนาที่ยั่งยืนและเท่าทันต่อภูมิอากาศด้วยเทคโนโลยีที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (CSA) เช่น การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง การปรับระดับพื้นที่นาด้วยระบบเลเซอร์ (LLL) การจัดการฟางและตอซัง การเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่ทนทานต่อภัยแล้ง เป็นต้น รวมไปถึงการพัฒนากลไกการถ่ายทอดความรู้ CSA ผ่านวิทยากรชาวนาในกลุ่มนาแปลงใหญ่ ศูนย์ข้าวชุมชน เพื่อเป็นกลุ่มต้นแบบและชาวนาต้นแบบในการกระจายความรู้สู่ชุมชน โดยหลักสูตรการอบรมนี้จะได้รับการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความต้องการของชาวนา
- เสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องด้านการทำนาด้วยเทคโนโลยีที่ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมไปถึงการจัดการฝึกอบรมเพื่อเป็นวิทยากรถ่ายทอด (Training of Trainer) ให้แก่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดความรู้ด้วยหลักสูตรการทำนาข้างต้นให้แก่ชาวนาในพื้นที่
- เสริมสร้างขีดความสามารถในการปรับตัวของชาวนาด้วยการให้คำปรึกษาด้านอุตุนิยมวิทยาการเกษตร (Agromet advisory support) และการใช้แอปพลิเคชันสื่อสารต่าง ๆ เพื่อให้ชาวนาสามารถเตรียมพร้อมและวางแผนบริหารจัดการพื้นที่นาของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความแม่นยำและอำนวยความสะดวกในการทำนาของชาวนา เช่น การใช้โดรนในการจัดการศัตรูพืช เป็นต้น

กิจกรรมด้านการส่งเสริมชาวนาให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการบริการด้าน CSA

- เสริมสร้างองค์ความรู้ทางการเงิน (Financial literacy) โดยการพัฒนากลยุทธ์และการอบรมทางการเงินและธุรกิจสำหรับชาวนา เช่น การจัดทำระบบบัญชีการทำนา การบริหารจัดการและการจัดทำแผนธุรกิจ และการบริหารความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติหรือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น ซึ่งเป็นการอบรมต่อยอดสำหรับชาวนามีความพร้อมและต้องการลงทุนด้วยเทคโนโลยีการทำนาที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวนาสามารถเข้าถึงสินเชื่อสีเขียวของ ธ.ก.ส. ได้อย่างเหมาะสม และนำร่องสนับสนุนแรงจูงใจทางการเงิน (Incentive Payment) ในรูปแบบเงินอุดหนุนบางส่วน (Partial subsidy) ให้แก่ชาวนาเพื่อการลงทุนหรือการใช้บริการเทคโนโลยีการทำนาที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ เช่น การปรับพื้นที่แปลงนาด้วยระบบเลเซอร์ เป็นต้น

ผลลัพธ์ที่ 2: เสริมสร้างความรู้และความพร้อมในการให้บริการเทคโนโลยีและกลไกสนับสนุนการทำงานที่เท่าทันภูมิอากาศ

กิจกรรมด้านการฝึกอบรมและเสริมสร้างความรู้ด้านเทคโนโลยีของผู้ให้บริการ และการพัฒนากลไกการสนับสนุน CSA

- พัฒนาหลักสูตรและการอบรมทางด้านการลงทุนและใช้เทคโนโลยีการทำงานที่เท่าทันภูมิอากาศสำหรับผู้ให้บริการที่สนใจ และการพัฒนาระบบการช่วยจับคู่ระหว่างผู้ให้บริการที่มีความพร้อมกับชาวนาที่ร่วมโครงการเพื่อพัฒนาตลาดและเทคโนโลยีการทำงานที่เท่าทันภูมิอากาศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- ปรับปรุงระบบประกันภัยพืชผลทางการเกษตรให้ครอบคลุมและแม่นยำมากขึ้น โดยพัฒนาเครื่องมือดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบความเสียหายและจ่ายค่าสินไหมทดแทนอย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมด้านการพัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ทางการเงินของ ธ.ก.ส. ที่เป็นมิตรต่อชาวนาและการทำงานที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ

- สนับสนุน ธ.ก.ส. ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินสีเขียวที่เชื่อมโยงกับเทคโนโลยีการทำงานที่เท่าทันต่อภูมิอากาศและออกแบบอย่างเหมาะสมตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นชาวนาและผู้ให้บริการที่ต้องการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ทางการเงินสีเขียวของ ธ.ก.ส. เพื่อลงทุนและใช้บริการเทคโนโลยีการทำงานที่เท่าทันต่อภูมิอากาศได้มากขึ้น
- เสริมสร้างสมรรถนะบุคลากรของ ธ.ก.ส. เช่น ความรู้ด้านเทคนิคเกี่ยวกับ CSA วิธีการประเมินเครดิตและความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การวิเคราะห์แผนธุรกิจรวมถึงโครงสร้างต้นทุน ประสิทธิภาพการผลิต และผลกระทบต่อกระแสเงินสด (cash flow) จากการดำเนินงานที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ

ผลลัพธ์ที่ 3: การพัฒนาตลาดและโครงการเชิงสถาบันที่เหมาะสมและช่วยส่งเสริม CSA ในประเทศไทย

กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานและความเชื่อมโยงทางการตลาดสำหรับข้าวยั่งยืนและเศษวัสดุชีวมวล

- พัฒนาหลักสูตรการอบรมสำหรับชาวนาในหัวข้อเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร (Thai Agricultural Standard: TAS) เรื่องข้าวยั่งยืน และสนับสนุนการรับรองมาตรฐาน TAS และระบบการรับซื้อข้าวที่ได้รับการรับรอง เพื่อให้มั่นใจว่าชาวนามีการปฏิบัติตามมาตรฐาน TAS เรื่องข้าวยั่งยืน
- สนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงทางการตลาดระหว่างภาคเอกชน (ผู้รับซื้อข้าว) และชาวนา (รวมถึงโรงสี) ที่ปลูกข้าวด้วยวิธีทำนอยั่งยืน และเท่าทันต่อภูมิอากาศตามแนวทางที่โครงการฯ
- ส่งเสริมการพัฒนาโมเดลธุรกิจและการดำเนินงานด้านลอจิสติกส์สำหรับผู้รับซื้อและแปรรูปฟางข้าว รวมไปถึงการวิเคราะห์ทางเลือกในการจัดการฟางข้าวในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อแสดงให้เห็นถึงโอกาสทางเศรษฐกิจในการจัดการและการนำไปใช้ประโยชน์ของฟางข้าวและตอซัง

กิจกรรมส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสนับสนุนการปลูกข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศทั้งในเชิงนโยบายและโครงสร้างเชิงสถาบัน

- สนับสนุนการพัฒนาและกำหนดกลยุทธ์ด้านการจัดการและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในภาคการเกษตรและการผลิตข้าวของประเทศไทย
- สนับสนุนกรมการข้าวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการวัดผล การรายงานผล และการทวนสอบ (Monitoring, Reporting and Verification) การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำนาในพื้นที่ดำเนินการของโครงการ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศตามข้อตกลงการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contribution: NDC)
- สนับสนุนการพัฒนาและตลาดคาร์บอนเครดิตสำหรับภาคการเกษตร โดยเฉพาะการทำนาที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ เพื่อเป็นแรงจูงใจทางการเงินให้แก่ชาวนาไทย

กิจกรรมด้านการพัฒนากลไกการทางการเงินเพื่อชาวนาไทย (Thai Rice Facility) และการดำเนินงานร่วมกับกองทุน ThaiCI

- จัดตั้งคณะทำงานพัฒนากลไกการทางการเงินเพื่อชาวนาไทย (Thai Rice Facility) เพื่อการประสานงานและเชื่อมโยงมาตรการสนับสนุนทางการเงินในการส่งเสริมการทำงานที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ เช่น เงินอุดหนุนบางส่วน การประกันภัยพืชผลทางการเกษตร

และผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการทำนาที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ รวมถึงการพัฒนารูปแบบและกลไกคาร์บอนเครดิตในภาคการผลิตข้าว เป็นต้น

- ร่วมมือกับ สผ. โดยกองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อมในการพัฒนามาตรการทางการเงินเพื่อส่งเสริมแนวทางหรือเทคโนโลยีการเกษตรที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ ผ่านการดำเนินงานของกองทุน Thai Climate Initiative (ThaiCI) ภายใต้กองทุนสิ่งแวดล้อม ซึ่งในความร่วมมือดังกล่าวจะทำให้มีการแลกเปลี่ยนและพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน นอกจากนี้จึงมีกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะ (capacity development) ของบุคคลากรที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมการแลกเปลี่ยนและพัฒนาองค์ความรู้ในระดับภูมิภาค (Peer-to-peer learning)

- ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความรู้ (Peer-to-peer learning) และการประชาสัมพันธ์เรื่องการทำนาที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำและเท่าทันต่อภูมิอากาศภายในภูมิภาคอาเซียนผ่านโครงข่ายของภาคีพันธมิตรของโครงการ ยกตัวอย่างเช่น การจัดกิจกรรมเสริมในการประชุมข้าวนานาชาติเพื่อแบ่งปันและถ่ายทอดการถอดบทเรียนในการดำเนินกิจกรรมของโครงการฯ หรือ การตีพิมพ์องค์ความรู้และบทเรียนของโครงการผ่านวารสารวิชาการหรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นต้น
- จัดกิจกรรมเยี่ยมชมพื้นที่ของโครงการในประเทศสำหรับหน่วยงานภาครัฐของกลุ่มประเทศภูมิภาคอาเซียนที่สนใจเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหน่วยงานภาครัฐของแต่ละประเทศ

ความสอดคล้องกับแผนและนโยบายของประเทศ

นโยบาย	ความสอดคล้อง
กรอบการพิจารณาขอรับการสนับสนุนทางการเงินระหว่างประเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย (Thailand Country Program: TCP) โดย สผ.* *เอกสารอ้างอิงว่าโครงการนั้นสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ	ภาคการเกษตรเป็นภาคส่วนที่สำคัญของประเทศไทยที่จำเป็นต้องมีการเตรียมพร้อมในการรับมือและปรับตัวกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการดำเนินการทั้งด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคการเกษตร
การมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนดภายหลังปี 2563 (Nationally Determined Contribution: NDC) *เอกสารแสดงความมีส่วนร่วมของประเทศในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	1) ภาคการเกษตรเป็นภาคสำคัญของการปรับตัวเพื่อรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ 2) ในด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โครงการจะสนับสนุนและส่งเสริมให้มีภาคการเกษตรมีความพร้อมเพื่อเป็น NDC ผ่านการส่งเสริมการติดตามการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (National Adaptation Plan: NAP)	การบริหารจัดการน้ำ การรับมือกับภัยแล้งและอุทกภัยของภาคการเกษตร และเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปรับตัวในการทำนาเพื่อเป็นรายได้ มีความมั่นคงด้านอาหารของครอบครัวและประเทศ ตอบสนองความต้องการมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ถือเป็นส่วนสำคัญของแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ
แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566 – 2570 (Agricultural Strategic Plan for Climate Change 2023 -2027)	ปรับเปลี่ยนภาคการผลิตข้าวของประเทศไทยไปสู่การเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ เพื่อตอบสนองและมีส่วนร่วมกับนานาชาติในการบรรลุเป้าปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emission) รวมถึงการเพิ่มมูลค่าสินค้าข้าว

ภาคีและความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน

หน่วยประสานงานหลักของประเทศ และ นโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้การกำกับดูแลของ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
นโยบายด้านการเกษตรและกำหนดมาตรฐาน	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
การทำนาที่ปล่อยคาร์บอนต่ำและมี เสถียรภาพ และการพัฒนาธุรกิจ	- กรมการข้าว, กรมส่งเสริมการเกษตร, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กรมชลประทาน, กรมพัฒนาที่ดิน และหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัดของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - โรงสีข้าวและบริษัทรับซื้อข้าวทั้งระดับชาตินานาชาติ - สถาบันวิจัยข้าวระหว่างประเทศ (IRRI) - กรมอุตุนิยมวิทยา - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (GISTDA) - วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)/ ชาวนา/ กลุ่มชาวนา/ สหกรณ์
กลไกและเครื่องมือทางการเงิน	- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร - กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม (สผ.) - บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม - สมาคมประกันวินาศภัยไทย - สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย
หน่วยงานภาคเอกชน	- PepsiCo, Inc. - MARS Thailand, Inc. - Olam Global Agri Pte. Ltd. - Herba Bangkok S.L
สถาบันการศึกษา	- สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) - บัณฑิตวิทยาลัยร่วมด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม (JGSEE) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
องค์กรภาคประชาสังคม	- โครงการเครือข่ายนานาชาติด้านน้ำและระบบนิเวศของนาข้าว (INWEPF) - มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (TEI)

ภาคผนวก จ
ผลการดำเนินงานโครงการเปียกสลับแห้ง
ฤดูแล้ง ปี 2567/2568

ผลการดำเนินงาน โครงการเปิ่ยกสลับแห่ง ฤดูแล้ง ปี 2567/68

ลำดับที่	สขป.	โครงการ	อ่าง/ฝาย	อำเภอ	ตำบล	จังหวัด	กลุ่มผู้ใช้น้ำ	วิธีการทำนา		วิธีจัดการน้ำ (จำนวนพื้นที่ (ไร่))		รวมพื้นที่ (ไร่)
								หว่าน	ปักดำ	เปิ่ยกสลับแห่ง ลดน้ำ 1 ครั้ง	เปิ่ยกสลับแห่ง ลดน้ำ 2 ครั้ง	
1	1	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่แตง	ฝายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 3	แม่แตง	แม่แตง	เชียงใหม่	กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานแม่แตงคลอง 22 ซ้าย	✓		10		10
2	1	โครงการชลประทานเชียงใหม่	ฝายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 3 (อ่างเก็บน้ำแม่โกน)	พร้าว	ป่าไผ่	เชียงใหม่	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำแม่โกน	✓		4,000		4,000
3	1	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่กวังอุดมธรา	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่กวังอุดมธรา	สันกำแพง	ห้วยทราย	เชียงใหม่	กลุ่มบริหารน้ำชลประทาน 3/1 (คลอง LMC ช่วงกลาง 3R)	✓		10		10
4	1	โครงการชลประทานลำพูน	ฝายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2	ป่าซาง	บ้านเรือน	ลำพูน	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานฝายหนองสลัก	✓				-
5	1	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่แฝก-แม่จัดสมบูรณ์ชล	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่แฝก-แม่จัดสมบูรณ์ชล	แม่แตง	ช่อแล	เชียงใหม่	กลุ่มผู้ใช้น้ำช่อแล-แม่หอพระสามัคคี	✓		10		10
6	2	โครงการชลประทานเชียงราย	โครงการพัฒนาการเกษตรแม่สาย			เชียงราย	กลุ่มบริหารการใช้น้ำคลอง RMC.1	✓	✓		35	35
7	2	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากิ่วลม-กิ่วคอหมา	อ่างเก็บน้ำกิ่วลม	เมืองลำปาง	บ้านแลง	ลำปาง	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลองซอย15.2L และ 16.6L คลอง RMC กิ่วลม	✓	✓	18		18
8	2	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากิ่วลม-กิ่วคอหมา	อ่างเก็บน้ำกิ่วลม	เมืองลำปาง	บ้านแลง	ลำปาง	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลองซอย38.8L RMC กิ่วลม	✓		3		3
9	2	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากิ่วลม-กิ่วคอหมา	อ่างเก็บน้ำกิ่วลม	เมืองลำปาง	บ้านแลง	ลำปาง	กลุ่มบริหารฯท่อส่งน้ำ 008-011 RMC.กิ่วลม	✓		1		1
10	2	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากิ่วลม-กิ่วคอหมา	อ่างเก็บน้ำกิ่วลม	เมืองลำปาง	บ้านแลง	ลำปาง	กลุ่มบริหารฯท่อส่งน้ำ 012 (แม่ไพร 01-02) RMC.กิ่วลม	✓		1		1
11	2	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากิ่วลม-กิ่วคอหมา	อ่างเก็บน้ำกิ่วลม	เมืองลำปาง	บ้านแลง	ลำปาง	กลุ่มผู้ใช้น้ำคลองสายใหญ่ฝั่งขวา ต.แจ้ห่ม	✓			15	15
12	3											
13	4	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่อทองแดง	ฝายท่อทองแดง			กำแพงเพชร	กลุ่มผู้ใช้น้ำตำบลหนองหลวง (ม.2 บ้านสามะโกรก ต.หนองหลวง อ.ลานกระบือ		✓		2,500	2,500
14	5	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาน้ำอูน	ฝายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 (น้ำอูน)			สกลนคร	กลุ่มสหพัฒนาการเกษตร	✓		1,834		1,834
15	6	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	อ่างเก็บน้ำห้วยแก่ง	ดอนจาน	ดงพญา	กาฬสินธุ์	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง LMC กลุ่มที่ 1	✓			20	20
16	6	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	อ่างเก็บน้ำห้วยสีทัน	เมือง	โพนทอง	กาฬสินธุ์	กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยสีทัน	✓			5	5
17	6	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	อ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์	เมือง	ห้วยโพธิ์	กาฬสินธุ์	กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์	✓			5	5
18	6	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	อ่างเก็บน้ำห้วยจุมจัง	กุฉินารายณ์	กุศหว้า	กาฬสินธุ์	กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างฯจุมจัง	✓			10	10
19	7	โครงการชลประทานมุกดาหาร	ฝายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 4 (น้ำอูน)			สกลนคร	กลุ่มรวมมิตรเกษตรพัฒนา	✓		3,108		3,108
20	7	โครงการชลประทานมุกดาหาร	อ่างเก็บน้ำห้วยชีเหล็ก			มุกดาหาร	สมาคมกลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยชีเหล็ก		✓		270	270
21	7	โครงการชลประทานมุกดาหาร	อ่างเก็บน้ำห้วยชะโนด			มุกดาหาร	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานอ่างฯห้วยชะโนด		✓		216	216

ลำดับที่	สขป.	โครงการ	อ่าง/ฝาย	อำเภอ	ตำบล	จังหวัด	กลุ่มผู้ใช้น้ำ	วิธีการทำนา		วิธีจัดการน้ำ (จำนวนพื้นที่ (ไร่))		รวมพื้นที่ (ไร่)
								หว่าน	ปักดำ	เปียกสลับแห้ง ลดน้ำ 1 ครั้ง	เปียกสลับแห้ง ลดน้ำ 2 ครั้ง	
22	7	โครงการชลประทานมุกดาหาร	อ่างเก็บน้ำห้วยมุก			มุกดาหาร	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยมุก		✓		61	61
23	7	โครงการชลประทานมุกดาหาร	อ่างเก็บน้ำห้วยไร่2			มุกดาหาร	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยไร่2 อันเนื่องมาจากพระราชดำริ		✓		33	33
24	7	โครงการชลประทานมุกดาหาร	อ่างเก็บน้ำห้วยหมากไฟ			มุกดาหาร	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยหมากไฟ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ		✓		19	19
25	7	โครงการชลประทานมุกดาหาร	อ่างเก็บน้ำห้วยหินลาด			มุกดาหาร	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยหินลาด อันเนื่องมาจากพระราชดำริ		✓		22	22
26	8	โครงการชลประทานนครราชสีมา	อ่างเก็บน้ำห้วยยาง			นครราชสีมา	กลุ่มบริหารผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยยาง	✓	-		20	20
27	8	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามูลบน	อ่างเก็บน้ำมูลบน			นครราชสีมา	ร่วมทุ่งสว่าง	✓	-	5,386	-	5,386
28	8	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามูลบน	อ่างเก็บน้ำมูลบน			นครราชสีมา	เกษตรกรรมพลังสามัคคี	✓	-	4,614	-	4,614
29	8	โครงการชลประทานบุรีรัมย์	อ่างเก็บน้ำห้วยตะโก			บุรีรัมย์	กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยตะโก (กลุ่มพื้นฐาน)	✓	-		30	30
30	8	โครงการชลประทานบุรีรัมย์	อ่างเก็บน้ำลำตะโค่ง			บุรีรัมย์	กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยตะโก (กลุ่มบริหาร)	-	✓		30	30
31	8	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามูลกลาง	ระบบกระจายน้ำฝายยางบ้านเขว้า			บุรีรัมย์	กลุ่มผู้บริหารการใช้น้ำชลประทาน ระบบกระจายน้ำฝายยางบ้านเขว้า	✓	-	300		300
32	9	**ไม่มีศักยภาพเพียงพอ ยกเว้นจะใช้เครื่องจักรปรับพื้นที่						-	-			-
33	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง	ปตร.เริงราง			สระบุรี	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานบ้านหนองมน	✓		300		300
34	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์	สถานีสูบน้ำแก่งคอย - บ้านหมอ			สระบุรี	กลุ่มบริหารใช้น้ำประหยัชื้อสัตว์เพื่อพ่อหลวง	✓				-
35	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์					กลุ่มบริหารสายธารฝั่งรว่งพ่อหลวงราชทาน	✓				-
36	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์					กลุ่มบริหารสามกลุ่มรวมใจสนองน้ำพระทัยในหลวง	✓			4,484	4,484
37	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์					กลุ่มบริหารเจ็ดซ้ายรวมใจน้ำพระทัยของพ่อหลวง	✓			3,023	3,023
38	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์					กลุ่มบริหารหัวปลวก-บ้านยางสายธารพ่อหลวง	✓			2,574	2,574
39	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์					กลุ่มบริหารหนองถ่านเหนือสามัคคี	✓			1,948	1,948
40	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์					กลุ่มบริหารห้วยป่าหวายสามัคคี	✓			2,343	2,343
41	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์					กลุ่มบริหารห้วยป่าหวาย-หนองบัวสามัคคี	✓			415	415
42	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาคลองเพรียว-เสาไห้	สถานีสูบน้ำคลองเพรียว			สระบุรี	เกษตรพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก	✓		200		200
43	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาคลองเพรียว-เสาไห้	สถานีสูบน้ำเสาไห้			สระบุรี	อำเภอหนองแซง-เสาไห้	✓		15		15
44	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาคลองเพรียว-เสาไห้	สถานีสูบน้ำเสาไห้			สระบุรี	เกษตรสามัคคีรวมใจใช้น้ำชลประทานอำเภอเสาไห้	✓		15		15
45	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้				กรุงเทพมหานคร	คลองสามวา	✓			5,536	5,536
46	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้					คลอง 8 สายล่าง	✓			4,183	4,183
47	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้					คลอง 9 สายล่าง	✓			4,402	4,402
48	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้					คลอง 10 สายล่าง	✓			5,213	5,213
49	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้					คลอง 11 สายล่าง	✓			5,101	5,101

ลำดับที่	สขป.	โครงการ	อ่าง/ฝาย	อำเภอ	ตำบล	จังหวัด	กลุ่มผู้ใช้น้ำ	วิธีการทำนา		วิธีจัดการน้ำ (จำนวนพื้นที่ (ไร่))		รวมพื้นที่ (ไร่)
								หว่าน	ปักดำ	เปียกสลับแห้ง ลดน้ำ 1 ครั้ง	เปียกสลับแห้ง ลดน้ำ 2 ครั้ง	
50	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้					คลอง 12 สายล่าง	✓			3,805	3,805
51	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้					คลอง 13 สายล่าง	✓			5,223	5,223
52	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้					คลอง 14 สายล่าง	✓			5,392	5,392
53	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้				ปทุมธานี	คลองหกวาสายล่าง	✓			3,606	3,606
54	12	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพลเทพ	คลองส่งน้ำ 1 ขวาระหาน			ชัยนาท	กลุ่มเกษตรกรร่วมใจพัฒนาคลอง 1 ขวาระหาน		✓	10		10
55	12	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพลเทพ	คลองส่งน้ำ 1 ซ้ายพลเทพ			ชัยนาท	กลุ่มผู้ใช้น้ำคลอง 1 ซ้ายพลเทพ		✓	3		3
56	12	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบรมธาตุ				ชัยนาท	กลุ่มฝั่งซ้ายสามัคคี		✓		3,980	3,980
57	12	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาผักไห่	คลองส่งน้ำผักไห่-เจ้าเจ็ด			พระนครศรีอยุธยา	กลุ่มหัวไร่แดง-หนอง50	✓		170		170
58	12	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาผักไห่				พระนครศรีอยุธยา	กลุ่มคลองตามา	✓		49		49
59	13	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากำแพงแสน				กาญจนบุรี	ตะคร้ำเอนร่วมใจพัฒนา	✓			12	12
60	13	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางเลน				นครปฐม	ศพก.สามง่าม อ.ดอนตูม	✓			577	577
61	13	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางเลน				นครปฐม	กลุ่มบริหาร "แปลงใหญ่บางปลา"	✓			270	270
62	13	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางเลน				สุพรรณบุรี	ดอนมะนาวร่วมใจ	✓			100	100
63	13	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่ามะกา				กาญจนบุรี	กลุ่มผู้ใช้น้ำคลองส่งน้ำ 1 ซ้าย-1ขวา	✓			26	26
64	13	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่ามะกา				ราชบุรี	กลุ่มผู้ใช้น้ำคลองส่งน้ำ 11ซ้าย-1ขวา	✓			500	500
65	13	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพนมทวน				กาญจนบุรี	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานหนองขาว-ทุ่งสมอ ร่วมใจ	✓			100	100
66	14	-										
67	15	โครงการชลประทานกระบี่	อ่างเก็บน้ำคลองหย้า	ปลายพระยา	ปลายพระยา	กระบี่	กลุ่มอ่างเก็บน้ำคลองหย้า	✓			12	12
68	16	โครงการชลประทานพัทลุง	อ่างเก็บน้ำป่าพะยอม			พัทลุง	กลุ่มบริหารการใช้น้ำบ้านพร้าวมังซ้าย	✓			218	218
69	16	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาระโนด-กระแสดินธุ์	โรงสูบน้ำทุ่งระโนด			สงขลา	กลุ่มบริหารการใช้น้ำประชาสามัคคี	✓			4	4
70	17	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี	เขื่อนทดน้ำปัตตานี			ปัตตานี	กลุ่มผู้ใช้น้ำ ม่วงเดี๋ย	✓	✓		4	4
71	17	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี	เขื่อนทดน้ำปัตตานี			ปัตตานี	กลุ่มผู้ใช้น้ำ กอสำ	✓		15	25	40
รวม										20,072	66,367	86,438

บันทึกข้อความ

กมอ 3685/๒๒ เมย ๖๘
คส.บอ. 2๖15
ผช.อ.ธเนศวร อัครกมล
21/5/๖๘

ส่วนราชการ ส่วนการใช้น้ำชลประทาน สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา โทร. ๒๓๕๙

ที่ สบ๐๐๖/๕๘/๒๕๖๘

วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอส่งข้อมูลผลการติดตามการดำเนินงานโครงการขยายผลการทำนาปรังแบบเปียกสลับแห้ง เพื่อลดการใช้น้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ

เรียน ผส.บอ.

ตามหนังสือส่วนการใช้น้ำชลประทาน สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา ที่ สบ๐๐๖/๕๘/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๘ เรื่อง ติดตามผลการดำเนินงานโครงการขยายผลการทำนาปรังแบบเปียกสลับแห้งเพื่อลดการใช้น้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ จึงขอให้โครงการชลประทาน และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ที่มีพื้นที่พร้อมเข้าร่วมโครงการฯ ส่งข้อมูลตามแบบฟอร์มที่กำหนด โดยมอบหมายให้ฝ่ายสถิติการใช้น้ำชลประทาน ส่วนการใช้น้ำชลประทาน สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา เป็นผู้ประสานงานและรวบรวมข้อมูล นั้น

ในการนี้ ส่วนการใช้น้ำชลประทาน ได้รวบรวมข้อมูลผลการติดตามการดำเนินงานโครงการขยายผลการทำนาปรังแบบเปียกสลับแห้งเพื่อลดการใช้น้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาลงนามในหนังสือถึง รทบ.

(นางสาวปารณีย์ เผ่าอุทร)

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
รักษาการในตำแหน่ง ผชน.บอ.

ลงนามแล้ว

(นายธเนศร์ สมบูรณ์)

ผส.บอ.

๒๕ เม.ย. ๒๕๖๘

เรียน ผชน.บอ.

เพื่อโปรดทราบ

(นางสาวประทุมทิพย์ ลุนนารณ)

ผบท.บอ.

๑ พ.ค. ๒๕๖๘

กรท

คณิต ไซติกะ

(นายคณิต ไซติกะ)

ผชน.บอ.

- ๒ พ.ค. ๒๕๖๘

สบอ 06/58/2568

ธก 4703/68

ทศ. 2324/

30 /ม.ย. 68

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา ส่วนการใช้น้ำชลประทาน โทร. ๒๓๕๙

ที่ สบอ ๐๖/๕๘/๒๕๖๘

วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอส่งข้อมูลผลการติดตามการดำเนินงานโครงการขยายผลการทำนาปรังแบบเปียกสลับแห้ง เพื่อลดการใช้น้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ

เรียน รรบ.

ตามหนังสือส่วนการใช้น้ำชลประทาน สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา ที่ สบอ๐๖/๕๘/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๘ ติดตามผลการดำเนินงานโครงการขยายผลการทำนาปรังแบบเปียกสลับแห้งเพื่อลดการใช้น้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ จึงขอให้โครงการชลประทาน และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ที่มีพื้นที่พร้อมเข้าร่วมโครงการฯ ส่งข้อมูลตามแบบฟอร์มที่กำหนด โดยมอบหมายให้ฝ่ายสถิติการใช้น้ำชลประทาน ส่วนการใช้น้ำชลประทาน สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา เป็นผู้ประสานงานและรวบรวมข้อมูล นั้น

ในการนี้ สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา ได้รวบรวมข้อมูลผลการติดตามการดำเนินงานโครงการขยายผลการทำนาปรังแบบเปียกสลับแห้งเพื่อลดการใช้น้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

- ทรวบ

(นายเดช เล็กวิชัย)

รรบ.

๓๐ เม.ย. ๒๕๖๘

(นายธนทร์ สมบูรณ์)

ผส.บอ.

ผส.บอ.

(นางสาวประทุมทิพย์ คุณาวรรณ)

ผบ.บอ.

ผลการดำเนินงาน โครงการเปียกสลับแห้ง ฤดูแล้ง ปี 2567/68 จำแนกตามสำนักงานชลประทาน

สชป.	วิธีการทำนา		วิธีจัดการน้ำ (จำนวนพื้นที่ (ไร่))		รวมพื้นที่ (ไร่)
	หว่าน	ปักดำ	เปียกสลับแห้ง ลดน้ำ 1 ครั้ง	เปียกสลับแห้ง ลดน้ำ 2 ครั้ง	
1	✓	✓	4,030		4,030
2	✓	✓	23	50	73
3	-	-	-	-	-
4		✓		2,500	2,500
5	✓		1,834		1,834
6	✓			40	40
7	✓	✓	3,108	621	3,729
8	✓	✓	10,300	80	10,380
9	-	-	-	-	-
10	✓		530	14,787	15,317
11	✓			42,461	42,461
12	✓	✓	232	3,980	4,212
13	✓			1,585	1,585
14	-	-	-	-	-
15	✓			12	12
16	✓			222	222
17	✓	✓	15	29	44
รวม			20,072	66,367	86,439

ผลการดำเนินงาน โครงการเป็ยกสลับแห่ง ถดแล่ง ปี 2567/68 รายโครงการ

ลำดับที่	สขป.	โครงการ	อ้าง/ฝ่าย	อำเภอ	ตำบล	จังหวัด	กลุ่มผู้ใช้น้ำ	วิธีการทำนา		วิธีการน้ำ (จำนวนพื้นที่ (ไร่))		รวมพื้นที่ (ไร่)	
								หว่าน	ปักดำ	เบิกสลับแห้ง ลดน้ำ 1 ครั้ง	เบิกสลับแห้ง ลดน้ำ 2 ครั้ง		
1	1	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่แตง	ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 3	แม่แตง	แม่แตง	เชียงใหม่	กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานแม่แตงคลอง 22 ข้าง	✓		10		10	
2	1	โครงการชลประทานเชียงม่วน	ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 3 (อำนวยการแม่ฝัก)	พริ้ง	ป่าใหม่	เชียงใหม่	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำแม่ฝัก	✓		4,000		4,000	
3	1	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามะกอกอุดรธรร	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามะกอกอุดรธรร	สันกำแพง	ห้วยทราย	เชียงใหม่	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง 3/1 (คลอง LMC ชลประทาน 3/1)	✓		10		-	
4	1	โครงการชลประทานลำพูน	ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2	ป่าซาง	บ้านเรือน	ลำพูน	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานฝายหนองลึก	✓				-	
5	1	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามะแม่ง-แม่จัน-แม่จัน	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามะแม่ง-แม่จัน-แม่จัน	แม่แตง	จอม	เชียงใหม่	กลุ่มผู้ใช้น้ำคลอง-แม่ห้วยพระสามัคคี	✓		10		10	
6	2	โครงการชลประทานเชียงราย	โครงการพัฒนากรมชลประทาน			เชียงราย	กลุ่มบริหารการใช้น้ำคลอง RMC 1	✓	✓		35	35	
7	2	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากว๊าน-กว๊าน	อำนวยการน้ำกว๊าน	เมืองลำปาง	บ้านแปลง	ลำปาง	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลองซอย15.2L และ 16.6L คลอง RMC กว๊าน	✓	✓	18			
8	2	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากว๊าน-กว๊าน	อำนวยการน้ำกว๊าน	เมืองลำปาง	บ้านแปลง	ลำปาง	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลองซอย38.8L RMC กว๊าน	✓		3			
9	2	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากว๊าน-กว๊าน	อำนวยการน้ำกว๊าน	เมืองลำปาง	บ้านแปลง	ลำปาง	กลุ่มบริหารการส่งน้ำ 008-011 RMC กว๊าน	✓		1		1	
10	2	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากว๊าน-กว๊าน	อำนวยการน้ำกว๊าน	เมืองลำปาง	บ้านแปลง	ลำปาง	กลุ่มบริหารการส่งน้ำ 012 (แม่น้ำ 01-02) RMC กว๊าน	✓		1		1	
11	2	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากว๊าน-กว๊าน	อำนวยการน้ำกว๊าน	เมืองลำปาง	บ้านแปลง	ลำปาง	กลุ่มผู้ใช้น้ำคลองสายใหญ่เชิงเขา ด.จัน	✓		15		15	
12	3												
13	4	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาทุ่งคอง	ฝ่ายทุ่งคอง			กำแพงเพชร	กลุ่มผู้ใช้น้ำตำบลหนองหลวง (ม. 2 บ้านสามโคก ต.หนองหลวง อ.ลานกระบือ)		✓		2,500	2,500	
14	5	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบ้าน	ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 (บ้าน)			สกลนคร	กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	✓		1,834		1,834	
15	7	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบ้าน	ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 4 (บ้าน)			สกลนคร	กลุ่มรวมมิตรชลประทาน	✓		3,108		3,108	
16	6	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	อำนวยการน้ำห้วยนาง	ดอนจาน	คงทอง	กาฬสินธุ์	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง LMC กลุ่มที่ 1	✓		20		20	
17	6	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	อำนวยการน้ำห้วยนาง	เมือง	ห้วยนาง	กาฬสินธุ์	กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยนาง	✓		5		5	
18	6	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	อำนวยการน้ำห้วยนาง	เมือง	ห้วยนาง	กาฬสินธุ์	กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยนาง	✓		5		5	
19	6	โครงการชลประทานกาฬสินธุ์	อำนวยการน้ำห้วยนาง	ภูพานารักษ์	ภูพานารักษ์	กาฬสินธุ์	กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยนาง	✓		10		10	
20	7	โครงการชลประทานภาคกลาง	อำนวยการน้ำห้วยนาง			สุพรรณบุรี	สมาคมกลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยนาง		✓	270		270	
21	7	โครงการชลประทานภาคกลาง	อำนวยการน้ำห้วยนาง			สุพรรณบุรี	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยนาง		✓	216		216	
22	7	โครงการชลประทานภาคกลาง	อำนวยการน้ำห้วยนาง			สุพรรณบุรี	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยนาง		✓	61		61	
23	7	โครงการชลประทานภาคกลาง	อำนวยการน้ำห้วยนาง			สุพรรณบุรี	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยนาง		✓	33		33	
24	7	โครงการชลประทานภาคกลาง	อำนวยการน้ำห้วยนาง			สุพรรณบุรี	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยนาง		✓	19		19	
25	7	โครงการชลประทานภาคกลาง	อำนวยการน้ำห้วยนาง			สุพรรณบุรี	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยนาง		✓	22		22	
26	8	โครงการชลประทานนครราชสีมา	อำนวยการน้ำห้วยนาง			นครราชสีมา	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยนาง		-	20		20	
27	8	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำสนธิ	อำนวยการน้ำห้วยนาง			นครราชสีมา	ร่วมทุ่งวัง	✓	-	5,386		5,386	
28	8	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำสนธิ	อำนวยการน้ำห้วยนาง			นครราชสีมา	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	✓	-	4,614		4,614	
29	8	โครงการชลประทานบุรีรัมย์	อำนวยการน้ำห้วยนาง			บุรีรัมย์	กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยนาง (กลุ่มที่ฐาน)	✓	-	30		30	
30	8	โครงการชลประทานบุรีรัมย์	อำนวยการน้ำห้วยนาง			บุรีรัมย์	กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยนาง (กลุ่มบริหาร)	-	✓	30		30	
31	8	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำสนธิ	ระบบกระจายน้ำฝ่ายช่างรับน้ำ			บุรีรัมย์	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน ระบบกระจายน้ำฝ่ายช่าง	✓	-	300		300	
32	9		**ไม่มีศักยภาพเพียงพอ ยกเว้นจะใช้เครื่องจักรในพื้นที่						-			-	
33	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสระบุรี	พร.สระบุรี			สระบุรี	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานบ้านหนองมน	✓		300		300	
34	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์	สถานีสูบน้ำแม่โคต - บ้านหนอง			สระบุรี	กลุ่มบริหารการใช้น้ำประปาผลิตน้ำดื่มเพื่อทหาร	✓				-	
35	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์			สระบุรี	กลุ่มบริหารการใช้น้ำประปาผลิตน้ำดื่มเพื่อทหาร	✓				-	
36	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์			สระบุรี	กลุ่มบริหารการใช้น้ำประปาผลิตน้ำดื่มเพื่อทหาร	✓		4,484		4,484	
37	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์			สระบุรี	กลุ่มบริหารการใช้น้ำประปาผลิตน้ำดื่มเพื่อทหาร	✓		3,023		3,023	
38	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์			สระบุรี	กลุ่มบริหารการใช้น้ำประปาผลิตน้ำดื่มเพื่อทหาร	✓		2,574		2,574	
39	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์			สระบุรี	กลุ่มบริหารการใช้น้ำประปาผลิตน้ำดื่มเพื่อทหาร	✓		1,948		1,948	
40	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์			สระบุรี	กลุ่มบริหารการใช้น้ำประปาผลิตน้ำดื่มเพื่อทหาร	✓		2,343		2,343	
41	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์			สระบุรี	กลุ่มบริหารการใช้น้ำประปาผลิตน้ำดื่มเพื่อทหาร	✓		415		415	
42	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาคลองห้วย-เสกใต้	สถานีสูบน้ำคลองห้วย			สระบุรี	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	✓		200		200	
43	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาคลองห้วย-เสกใต้	สถานีสูบน้ำคลองห้วย			สระบุรี	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	✓		15		15	
44	10	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาคลองห้วย-เสกใต้	สถานีสูบน้ำคลองห้วย			สระบุรี	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	✓		15		15	
45	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยเสกใต้				กรุงเทพมหานคร	คลองสามวา	✓		5,536		5,536	
46	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยเสกใต้					คลอง 8 สายล่าง	✓		4,183		4,183	
47	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยเสกใต้					คลอง 9 สายล่าง	✓		4,402		4,402	
48	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยเสกใต้					คลอง 10 สายล่าง	✓		5,213		5,213	
49	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยเสกใต้					คลอง 11 สายล่าง	✓		5,101		5,101	
50	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยเสกใต้					คลอง 12 สายล่าง	✓		3,805		3,805	
51	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยเสกใต้					คลอง 13 สายล่าง	✓		5,223		5,223	
52	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยเสกใต้					คลอง 14 สายล่าง	✓		5,392		5,392	
53	11	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยเสกใต้				ปทุมธานี	คลองห้วยนางล่าง	✓		3,606		3,606	
54	12	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาคลองเทพ	คลองส่งน้ำ 1 ชวพรहन			ชัยนาท	กลุ่มเกษตรกรร่วมใจพัฒนาคลอง 1 ชวพรहन		✓	10		10	
55	12	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาคลองเทพ	คลองส่งน้ำ 1 ชัยนาทเทพ			ชัยนาท	กลุ่มผู้ใช้น้ำคลอง 1 ชัยนาทเทพ		✓	3		3	
56	12	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางบาล				ชัยนาท	กลุ่มผู้ใช้น้ำสามัคคี		✓		3,980	3,980	
57	12	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกใหม่	คลองส่งน้ำโคกใหม่-เจ้าเสก			พระนครศรีอยุธยา	กลุ่มหัวไร่แปลง-หนอง50	✓		170		170	
58	12	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกใหม่				พระนครศรีอยุธยา	กลุ่มคลองคาน	✓		49		49	
59	13	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบ้านเลน				กาญจนบุรี	ตะครี้นวนร่วมใจพัฒนา	✓		12		12	
60	13	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางเลน				นครปฐม	สห.สามถ่าน อ.ดอนตูม	✓		577		577	
61	13	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางเลน				นครปฐม	กลุ่มบริหาร "แปลงใหญ่บางปลาทู"	✓		270		270	
62	13	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางเลน				สุพรรณบุรี	ดอนมะนาวร่วมใจ	✓		100		100	
63	13	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพัฒนา				กาญจนบุรี	กลุ่มผู้ใช้น้ำคลองส่งน้ำ 1 ชัย-1ชวา	✓		26		26	
64	13	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพัฒนา				ราชบุรี	กลุ่มผู้ใช้น้ำคลองส่งน้ำ 11ชัย-1ชวา	✓		500		500	
65	13	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพัฒนา				กาญจนบุรี	กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานหนองขาว-ทุ่งสนอ ร่วมใจ	✓		100		100	
66	14												
67	15	โครงการชลประทานกระบี่	อำนวยการน้ำคลองเขา	ปลายพระยา	ปลายพระยา	กระบี่	กลุ่มอำนวยการน้ำคลองเขา	✓		12		12	
68	16	โครงการชลประทานพังงา	อำนวยการน้ำคลองเขา			พังงา	กลุ่มบริหารการใช้น้ำบ้านท่าวังสี่ชัย	✓		218		218	
69	16	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาคลอง-กระแสมะลิ้ง	ในอุบลน้ำทุ่งโคก			สงขลา	กลุ่มบริหารการใช้น้ำประปาสามัคคี	✓		4		4	
70	17	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี	เขื่อนตลิ่งปัตตานี			ปัตตานี	กลุ่มผู้ใช้น้ำร่วมใจ	✓	✓	4		4	
71	17	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี	เขื่อนตลิ่งปัตตานี			ปัตตานี	กลุ่มผู้ใช้น้ำกล้า	✓		25		25	
รวม											20,072	66,367	86,439

แผนผลการดำเนินงาน โครงการเป็ยกสลับแห่ง ฤดูแล้ง ปี 2567/68 จำแนกตามสำนักงานชลประทาน

สขป.	แผนพื้นที่เข้าร่วมโครงการ			ผลการดำเนินงาน		
	วิธีการน้ำ (จำนวนพื้นที่ (ไร่))		รวมพื้นที่ (ไร่)	วิธีการน้ำ (จำนวนพื้นที่ (ไร่))		รวมพื้นที่ (ไร่)
	เป็ยกสลับแห่ง ลดน้ำ 1 ครั้ง	เป็ยกสลับแห่ง ลดน้ำ 2 ครั้ง		เป็ยกสลับแห่ง ลดน้ำ 1 ครั้ง	เป็ยกสลับแห่ง ลดน้ำ 2 ครั้ง	
1	4,080		4,080	4,030		4,030
2	2,821	70	2,891	23	50	73
3		5,912	5,912	-	-	-
4		2,500	2,500		2,500	2,500
5	400		400	1,834		1,834
6	40		40		40	40
7	1,348	5,000	6,348	3,108	621	3,729
8	10,418	80	10,498	10,300	80	10,380
9	-	-	-	-	-	-
10	530	20,901	21,431	530	14,787	15,317
11		42,461	42,461		42,461	42,461
12	8,132	3,980	12,112	232	3,980	4,212
13		979	979		1,585	1,585
14	-	-	-	-	-	-
15		30	30		12	12
16		222	222		222	222
17		24	24	15	29	44
รวม	27,768	82,159	109,927	20,072	66,367	86,439

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ส่วนการใช้น้ำชลประทาน สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา โทร. ๒๓๕๙

ที่ สบ๐๖/ ๕๙ /๒๕๖๘

วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ติดตามผลการดำเนินงานโครงการขยายผลการทำนาปรังแบบเปียกสลับแห้งเพื่อลดการใช้น้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ

เรียน ผส.บอ.

ตามที่ได้มีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการขยายผลการทำนาปรังแบบเปียกสลับแห้งเพื่อลดการใช้น้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๓:๓๐ น. ทางระบบ Zoom และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ตามข้อมูลผลการติดตามการดำเนินงานโครงการขยายผลการทำนาปรังแบบเปียกสลับแห้งเพื่อลดการใช้น้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำของโครงการชลประทาน และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาที่มีพื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ นั้น

เพื่อเป็นการติดตามผลการดำเนินการโครงการขยายผลการทำนาปรังแบบเปียกสลับแห้งเพื่อลดการใช้น้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ จึงขอให้โครงการชลประทาน และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาที่มีพื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ รายละเอียดตามเอกสารแนบ ทบทวนแผนและติดตามการดำเนินงานและรวบรวมข้อมูลผลการทำนาแบบเปียกสลับแห้งเพื่อใช้ในการสรุปผลและหาแนวทางขยายผลในปีต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาลงนามในหนังสือถึง รธบ.

(นายโยธิน สังข์ทอง)

สน.บอ. รักษาการในตำแหน่ง ผชน.บอ.